

IKAALISTEN KAUPUNKI

Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaava

Palauteraportti ja kaavan laatijan vastineet

24.3.2023

Kannen kuva: © Ilmatar Energy Oy

Sisällys

1	OAS-vaiheen palaute ja kaavanlaatijan vastineet	2
1.1	Viranomaisten lausunnot	2
1.2	Osallisten palautteet	27
2	Kaavan luonnosvaiheen palaute ja vastineet.....	82
2.1	Viranomaisten lausunnot	82
2.2	Osallisten mielipiteet	82
3	Kaavan ehdotusvaiheen palaute ja vastineet.....	82
3.1	Viranomaisten lausunnot	82
3.2	Osallisten muistutukset.....	82

1 OAS-vaiheen palaute ja kaavanlaatijan vastineet

1.1 Viranomaisten lausunnot

Lausunto	Kaavanlaatijan vastine
<p>1) Digita (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin)</p> <p>Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.</p> <p>Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni- tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.</p> <p>Antenni-tv –lähetyskäytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv-vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutusten arvioinnissa.</p> <p>Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv-lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.</p> <p>Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetysille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi 	<p>Digitalta ja Traficomilta pyydetään lausunnot hankkeeseen liittyvän YVA-menettelyn yhteydessä. Koska vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta, hankkeesta aiheutuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia ei ole arvioitu tässä vaiheessa hankesuunnittelua muodostuvan antenni-tv:n vastaanottoon. Hanketoimija jatkaa hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä yhteistyötä radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjien sekä teleoperaattorien kanssa.</p> <p>Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi.</p>

viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja

- tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.

Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv-signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetyksiaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.

Kun tuulivoimahankkeelle on saatu rakennuslupa ja toteuttamispäätös, hanketoimija mittauttaa tarvittavilta osin alueen tv-signaalin laadun ja voimakkuuden sekä laatii mittaukset uudelleen tuulivoimaloiden pystyttämisen jälkeen. Mikäli hankkeen tuulivoimaloiden todetaan häiritsevän antenni-tv:n vastaanottoa, häiriöt voidaan todennäköisesti poistaa signaalia vahvistamalla, antennia suuntaamalla tai antennia parantamalla. Hanketoimija vastaa toimenpiteistä ja kustannuksista, joilla mahdolliset hankkeen tuulivoimaloista aiheutuneet vastaanottohäiriöt poistetaan.

<p>Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.</p> <p>Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv- vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeätä, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.</p>	
<p>2) Caruna (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin)</p> <p>Caruna Oy:n 110 kV:n Melo - Rännäri voimajohto sijaitsee noin 8 km tuulivoimapuiston hankealueelta koilliseen päin.</p> <p>Caruna Oy:n 110 kV:n Suodenniemi - Susikoski voimajohto sijaitsee noin 16 km tuulivoimapuiston hankealueelta lounaaseen päin. Suodenniemen 110/20 kV sähköasema on Vatajankosken Sähkö Oy:n hallinnoima.</p>	

<p>poikkeustilanteisiin siten, että ne voivat saada Ikaalisten Vesi Oy:n toimittamaa vettä. Lisäksi Ikaalisten Vesi Oy toimittaa Sastamalan Vesi liikelaitokselle vettä n. 300 m³ vuorokaudessa. Hankealueesta tulee tehdä riittävät pohjavesiselvitykset. Pohjaveden pilaantuminen tulee ehkäistä.</p> <p>Ikaalisten pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on laadittu 2001, jonka jälkeen sitä ei ole päivitetty. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelma tulisi päivittää tässä yhteydessä ja siinä tulisi arvioida tuulivoiman vaikutus pohjavesialueeseen sekä tarvittaessa vedenottamoiden suoja-alueiden määrittely.</p> <p>Sisämelulle asetetut vaatimukset ovat terveysperusteisia, eikä tuulivoimaloista aiheutuva ääni saa aiheuttaa asetettujen vaatimusten ylityksiä. Sisämelun osalta tulee noudattaa Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015).</p>	<p>kaavaratkaisussa huomioidaan lausunnossa pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla</p> <p>Pohjavesialueiden suojelusuunnitelma ei sisälly hankkeen kaavoituksessa laadittaviin selvityksiin ja erillisraportteihin. YVA-menettelyn ja kaavoituksen yhteydessä laadittavia selvityksiä ja vaikutusten arviointia on mahdollista hyödyntää myös mahdollisen hankkeesta erillisen pohjavesialueiden suojelusuunnitelman laatimisessa.</p> <p>Hankkeen suunnittelussa laadittavat melumallinnukset mukaan lukien pientaajuisen melun mallinnus tehdään ja vaikutukset arvioidaan voimassa olevien säädösten, asetusten ja yleisesti käytössä olevan ohjeistuksen mukaisesti. Lisäksi pientaajuisen melulaskennan osalta hyödynnetään kotimaisen tutkimushankkeen tilastollisia tuloksia rakennusten äänitasoeron osalta.</p>
<p>4) Pirkanmaan liitto (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin)</p> <p>Suunnittelualueella voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 tärkeimmiksi tavoitteiksi on asetettu maakunnan kilpailukyvyyn vahvistaminen, sosiaalisesti ja ympäristön kannalta kestävä yhdyskuntarakenne sekä luonnonvarojen kestävä käyttö ja yhdyskuntarakenteen energiatehokkuus. Maakuntakaava tukee osaltaan maakunnan kehittämisen tavoitteita, joita on asetettu maakuntaohjelmassa. Ohjelman älykkään erikoistumisen strategiassa on esitetty muun muassa vastuullisesti uudistuvan teollisuuden ja hallitun kestävyysmurroksen tavoite; Pirkanmaa tavoittelee johtavaa roolia ilmastopäästöjään tehokkaasti vähentävänä vastuullisen teollisuuden osaajana ja kehittäjänä – positiivisen kädenjäljen jättäjänä.</p> <p>Pirkanmaan maakuntakaavassa on hankealueelle osoitettu kaksi tuulivoima-aluetta. Pirkanmaan</p>	<p>Lausunto merkitään näiltä osin tiedoksi.</p>

<p>liitto toteaa, että suunnittelun tavoitteet ovat linjassa maakuntakaavan kanssa. Maakuntakaavan ollessa yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, on luontevaa, että hankealueet täsmentyvät yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa koskemaan maakuntakaavan merkintöjä laajempia alueita siitäkin syystä, että kaava-alueeseen on muun muassa sisällytettävä myös sisäisen sähkösiirron ja tiestön vaatima infra, minkä tarkoituksenmukaiseen sijoittamiseen maakuntakaavan taustaselvityksissä ei ole suunnittelutasosta johtuen voitu ottaa kantaa.</p> <p>Pirkanmaan liitto haluaa korostaa hankkeen jatkosuunnittelussa huomioon otettavaksi, että pohjoisen siirtoreittivaihtoehdon osalta on tarpeen tunnistaa riittäväällä painoarvolla harjualueen arvokokonaisuuteen kohdistuvat vaikutukset. Siirtolinja sijoittuisi muun muassa arvokkaalle geologiselle muodostumalle ja tärkeälle vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueelle. Arvokkaan geologisen harjumuodostuman suojelumääräyksen nojalla alueen erityispiirteitä haitallisesti muuttavat toimenpiteet ovat kiellettyjä ja arvojen säilyminen turvattu. Pohjavesialueen osalta ei tule vaarantaa pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä. Vesienhoidon riskialueiksi todettujen pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon vesienhoitosuunnitelma sekä pyrkiä pohjaveden laatua ja antoisuutta uhkaavien riskien vähentämiseen.</p> <p>Pirkanmaan liitto katsoo hankkeen etenemisen kannalta hyväksi, että kuntien jatkossa erillisiä kaavahankkeita pyritään viemään samanaikaisesti eteenpäin ja puoltaa Konikallion tulivoimapuiston osayleiskaavojen jatkovalmistelua edellä esitetyin huomioin.</p>	<p>Voimassa oleva maakuntakaava merkintöineen ja määräyksineen otetaan huomioon osayleiskaavoituksessa ja hankkeen suunnittelussa. Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutusmenettelyn aikana. Vaikutukset arvioidaan YVA-menettelyn ja kaavoituksen yhteydessä. YVA-selostusvaiheessa on laadittu yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erillisselvitykset sekä niihin liittyvät vaikutusarviointit.</p> <p>Osayleiskaavoja pyritään kaavaprosessin aikana edistämään mahdollisuuksien mukaan samanaikaisesti molemmissa kunnissa.</p>
<p>5) Satakuntaliitto (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin)</p> <p>Satakuntaliitto on antanut 1.3.2022 lausunnon Konikallion tulivoimahankkeen (Ikaalinen, Hämeenkyrö) ja hankkeen sähkösiirtoon liittyvän 110 kV:n voimajohdon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Satakuntaliitto kiinnittää lausunnolla olevan</p>	<p>Täydennetään osallisten listaa esitetyn mukaisesti.</p>

<p>osallistumis- ja arviointisuunnitelman osalta huomiota samoihin asioihin kuin edellä mainitusta YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa. Lisäksi Satakuntaliitto toteaa, että osallisista puuttuvat Satakunnan Museo ja Porin kaupunki.</p> <p>Lausunnolla olevassa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on esitetty ote Satakunnan maakuntakaavayhdistelmästä. Kuvassa 4–2 esitetty ote on suppea ja otetta tulee laajentaa niin, että siinä näkyy mm. Satakunnan puolelle sijoittuva valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (Vihteljärven vesireitin ja Riihonlahden kulttuurimaisemat).</p> <p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ei ole käyty läpi Satakunnan maakuntakaavojen yhdistelmäkartassa esitettyjä varauksia, joten Satakunnan maakuntakaavoja koskevaa kuvausta tulee täydentää näiltä osin. Osana Konikallion tuulivoimahankkeen kaavoitusta on arvioitava vaikutukset myös Satakunnan maakuntakaavoissa ja Satakunnan puolella voimassa olevissa yleis- ja asemakaavoissa esitettyihin varauksiin. Lisäksi osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on hyvä todeta, että Satakuntaliitto on käynnistänyt kokonaismaakuntakaavaprosessin vuonna 2021. Kaavaa varten on laadittu uusia selvityksiä, mm. viherverkkoselvitys ja käynnistetty tuulivoima- ja kulttuuriympäristöselvitykset. Satakunnan maakuntakaavan 2050 osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä 1.4.-13.5.2022 välisen ajan.</p> <p>Satakunnan alueelle kohdistuvien ympäristövaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon, että osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetty hankealue sijoittuu laajemmalle alueelle kuin Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 osoitetut kaksi erillistä tuulivoimaloiden aluetta. Lisäksi Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 laadinta ja vaikutusten arviointi on perustunut huomattavasti matalampiin tuulivoimaloihin kuin vireillä olevassa hankkeessa on suunniteltu toteutettavan. Hankkeen kuvauksen mukaan tuulivoimaloiden kokonaiskorkeuksiksi tavoitellaan jopa 350 metriä.</p>	<p>Lausunto otetaan huomioon osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitettäessä.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavoituksen nykytilan kuvausta ja vaikutusten arviointia täydennetään jatkosuunnittelussa sekä YVA-että kaavamenettelyn aikana.</p> <p>Huomioidaan ajantasainen kaavatilanne osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitettäessä.</p> <p>Suunnittelualueelle sijoittuu voimassa olevassa maakuntakaavassa kaksi lähemmäs sijaitsevaa tuulivoimatuotannolle osoitettua tv1-merkintää, joihin hankealueen rajaus perustuu. Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -oppaan mukaisesti maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajaus täsmentyvät kuntatason kaavassa tarkempien selvitysten perusteella (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016). Samoin oppaan mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisessa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset</p>
---	---

<p>Osana kaavoitusprosessia on erityistä huomiota kiinnitettävä hankkeen havainnollistamiseen ja osana havainnollistamista on tuotava esille hankkeessa suunniteltujen voimaloiden erot suhteessa Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 laadinnan aikaisiin tuulivoimaloiden korkeuksiin. Samalla on arvioitava mitä nämä erot tarkoittavat maisema- ja ympäristövaikutusten kannalta. Havainnollistamisaineistoa on tuotettava myös Satakunnan maakunnan puolelle sijoittuvilta alueilta.</p> <p>Pohjois-Satakunnassa, Pirkanmaan pohjoisosissa ja myös Etelä-Pohjanmaan puolella on useita olemassa olevia ja suunnitteilla olevia tuulivoimala-alueita. Hankkeen kannalta olennaisia yhteysvaikutuksia voivat olla muun muassa vaikutukset luonnonarvoihin, lintujen pesimäalueisiin ja muuttoreitteihin, maisemavaikutukset ja vaikutukset elinympäristön viihtyisyyteen.</p> <p>Ulkoinen sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavan uudella, noin 14–15 km pituisella 110 kV voimajohdolla. Reittivaihtoehdot sijoittuvat Ikaalisten ja Sastamalan kaupunkien alueille. Kokonaiskuvan muodostamiseksi on tärkeää, että voimajohtoverkostoa koskevassa tarkastelussa otetaan huomioon niin Pohjois-Satakuntaan, Pirkanmaan pohjoisosiin kuin Etelä-</p>	<p>ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Suunnittelualueen rajausta tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden aikana mm. laadittujen selvitysten perusteella. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeudella pyritään vastaamaan toimialan tekniseen kehitykseen nykyisin käytössä olevia voimaloita suuremmalla kokonaiskorkeudella. Pirkanmaan maakuntaliitto on omassa lausunnossaan Konikallion tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta todennut: ”Pirkanmaan maakuntakaavassa on hankealueelle osoitettu kaksi tuulivoimaluetta. Pirkanmaan liitto toteaa, että suunnittelun tavoitteet ovat linjassa maakuntakaavan kanssa.”</p> <p>Hankkeessa laaditaan paikkatietopohjainen näkymäalueanalyysi, jonka avulla saadaan yleiskuva siitä, mihin tuulivoimalat voivat näkyä ottaen huomioon maastonmuodot ja kasvillisuus. Analyysiä hyödynnetään maisemavaikutusten arvioinnissa ja valokuvasovitteiden laatimisessa. Lisäksi havainnollistetaan maisemavaikutuksia valokuvasovitteilla, joissa esitetään tuulivoimaloiden aiheuttamia muutoksia maisemakuvassa. Kuvien katselupisteet on määritelty vuorovaikutteisesti arviointityön edetessä näkymäalueanalyysin sekä sidosryhmien ja viranomaisten palautteen perusteella.</p> <p>Hankkeen YVA-menettelyssä tuotetaan tietoa kaavoituksen tarpeisiin ja selvitetään mm. hankkeen yhteisvaikutuksia tiedossa olevien muiden lähialueen hankkeiden kanssa. Palautteessa esitetyt vaikutukset on tunnistettu keskeisiksi selvitettäväiksi yhteisvaikutusten osa-alueiksi.</p> <p>Hankkeen ulkoisen sähkönsiirron vaikutusten arviointia laaditaan YVA- ja kaavamenettelyiden aikana. Ulkoisen sähkönsiirron toteuttamistapa ja reitti tarkentuvat jatkosuunnittelussa mm. laadittujen selvitysten perusteella.</p>
---	--

<p>Pohjanmaan eteläosiin sijoittuvat voimajohdot. Vaikutuksia arvioitaessa tulee arvioida myös voimajohtoverkon yhteisvaikutuksia.</p>	
<p>6) Pirkanmaan maakuntamuseo</p> <p>Maakuntamuseo viittaa viranomaisneuvotteluun 24.11.2021 sekä tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta antamaansa lausuntoon (DIAR: 116/2022, 8.3.2022) ja toteaa, että arkeologisen inventoinnin tarve on tunnistettu asianmukaisesti. Vaikka hankealueella ei sijaitse tunnettuja arkeologisia kohteita, sitä voidaan pitää potentiaalisena esimerkiksi historiallisten pitäjien ja kylien välisten rajamerkkien sekä elinkeinohistoriallisten muinaisjäännösten löytymisen näkökulmasta. Aluetta ei ole myöskään aikaisemmin arkeologisesti tutkittu. Inventoinnissa on otettava huomioon voimalapaikat ja sähköasemat työmaa-alueineen sekä kaapelilinjojen ja teiden rakentamiseen tarvittavat alueet. On tarkastettava sekä kiinteille muinaisjäännöksille että muille kulttuuriperintökohteille sopivat paikat/alueet.</p> <p>Hankkeen maisemallisia vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön tulisi arvioida erityisesti Wehuvarpeen kestikievarin (mj-tunnus 1000031194) kiinteän muinaisjäännöksen osalta. Kohde on ehdolla valtakunnallisesti merkittäväksi arkeologiseksi kohteeksi Museoviraston johtamassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisessa VARK-inventointihankkeessa.</p> <p>Arkeologisessa inventoinnissa tulee noudattaa Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita (2020) ja muita Museoviraston ohjeita. Arkeologisen tutkimuksen tekijän tulee toimittaa raportti digitaalisena arviointia varten maakuntamuseolle (pirkanmaan.maakuntamuseo@tamper.fi). Arvioinnissa varmistetaan, että tutkimus vastaa sille asetettuja tavoitteita ja laatuvaatimuksia. Raportti toimitetaan arvioinnin jälkeen Museovirastoon, jossa se tallennetaan sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja julkaistaan palvelussa https://asiat.museovirasto.fi/. Tutkimusraporttien tiedot tallennetaan myös muinaisjäännösrekisteriin, jonka tietoja voi selata</p>	<p>Hankealueella ja siihen liittyvillä vaihtoehtoisilla voimajohtoreiteillä on tehty vuoden 2022 aikana arkeologinen inventointi. Selvityksen tulokset ja niiden perusteella tehdyt vaikutusarviot raportoidaan ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa sekä kaavadokumenteissa. Hankkeen vaikutuksia arvioidaan tarkastelemalla rakennustoimenpiteiden sijoittumisen suhdetta tunnettuihin ja ennestään tuntemattomiin inventoinnissa löydettyihin muinaisjäännöksiin ja muihin kulttuuriperintökohteisiin.</p> <p>Hankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyiden yhteydessä arvioidaan maisemalliset vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön.</p> <p>Arkeologinen inventointi on laadittu lausunnossa mainittujen ohjeiden ja periaatteiden mukaisesti. Arkeologisen inventoinnin ja siihen perustuvan raportoinnin ovat laatineet kokeneet arkeologit, joilla on erittäin kattava kokemus tuulivoimapuistojen ja voimalinjojen arkeologisista inventoinneista. Raportti ja siihen liittyvät tiedot toimitetaan lausunnossa esitetyn mukaisesti maakuntamuseolle.</p>

<p>kaikille avoimessa Kulttuuriympäristön palveluikkunassa www.kyppi.fi. Raportin lisäksi museolle on toimitettava kohteiden sijaintitiedot ja rajaukset digitaalisena paikkatietomuodossa. Lisätietoja tutkimusten tilaamisesta ja suorittamisesta saa maakuntamuseolta.</p> <p>Rakennetun ympäristön ja maiseman osalta ei ole välttämätöntä laatia uutta, erillistä maisema- ja kulttuuriympäristöselvitystä, vaan tuulivoimarakentamisen vaikutusten arviointia voidaan tehdä olemassa olevien valtakunnallisten maisemaa ja rakennettuja ympäristöjä koskevien selvitysten (Museoviraston RKY-inventointi 2009 ja Ympäristöministeriön VAMA 2021) sekä Pirkanmaan maakuntakaavaa varten laadittujen maakunnallisten selvitysten avulla.</p> <p>Hankkeen vaikutusalueelle sijoittuu lukuisia arvokohteita, kuten Vatulanharju – Ulvaanharju, joka on osa Pirkanmaan harjumaisemien valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueita, Hämeenkankaantien historiallinen tielinja, joka on määritelty valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi sekä maakunnallisesti arvokas Kelminselän kulttuurimaiseman maisema-alue. Valtakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä ja maisema-alueita koskevat Valtioneuvoston päätöksellä maankäyttö- ja rakennuslain valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet, joiden mukaan alueen arvojen säilyminen tulee turvata kaikessa maankäytössä.</p> <p>YVA-ohjelman yhteydessä laadittavalla näkemäalueanalyysillä ja havainnekuvilla onkin hankkeessa tärkeä rooli voimaloiden maisemavaikutusten todentamisessa ja havainnollistamisessa. Havainnekuviin/kuvasovitteiden kuvauspisteiksi tulee valita arvokohteita, joille tuulivoimalat näkyvät ja kuvat toteuttaa mahdollisuuksien mukaan niin, että kuvassa näkyy sekä arvokohde (tai osa siitä) että tuulivoimala(t).</p> <p>Kaavan osalliset on lueteltu OAS:n luvussa 7. Viranomaisten listassa Pirkanmaan maakuntamuseon rinnalla mainittu Museovirasto on syytä poistaa luettelosta. Museolain (314/2019) mukaisesti Museoviraston sijaan Pirkanmaan maakuntamuseo (alueellinen</p>	<p>Huomioidaan lausunnossa esitetyt selvitykset hankkeen vaikutusten arvioinnissa.</p> <p>Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi.</p> <p>Maisemavaikutuksia havainnollistavissa valokuvasoitteissa esitetään tuulivoimaloiden aiheuttamia muutoksia maisemakuvassa. Kuvien katselupisteet on määritelty vuorovaikutteisesti arviointityön edetessä näkemäalueanalyysin sekä sidosryhmien ja viranomaisten palautteen perusteella. Maisemavaikutusten arvioinnissa huomioidaan ympäristöhallinnon ohjeistus.</p> <p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään lausunnon mukaisesti.</p>
---	---

<p>vastuumuseo) vastaa maakunnan alueidenkäyttöön liittyvistä kulttuuriympäristön suojelutehtävistä ja toimii maakunnan rakennetun ympäristön, maisemien ja arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntijaviranomaisena.</p> <p>Kaavaluonnos selvitysaineistoinen pyydetään toimittamaan Pirkanmaan maakuntamuseoon lausuntoa varten.</p>	<p>Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi.</p>
<p>7) 2. logistiikkarykmentti, puolustusvoimat (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin)</p> <p>Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja rajavalvonnan, väestönsuojelun sekä huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeet ja varmistettava, ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia heikennetä. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999, 4a§)</p> <p>Merkittävin ja laaja-alaisin tuulivoimaloista aiheutuva vaikutus kohdistuu puolustusvoimien aluevalvonnassa käyttämiin sensorijärjestelmiin. Tällä voi olla merkittäviä vaikutuksia puolustusvoimien lakisääteisen aluevalvontatehtävän suorittamiselle (Laki puolustusvoimista 551/2007 ja aluevalvontalaki 755/2000).</p> <p>Puolustusvoimat esittää, että hankkeen tuulivoimaloiden vaikutuksia Puolustusvoimien toimintaan arvioidaan perustuen Pääesikunnan hyväksyttävyytyslauseen. Hankkeelle tulee saada Pääesikunnan myönteinen hyväksyttävyytyslause ennen kaavan hyväksymistä.</p> <p>Jos toteutettavien tuulivoimaloiden koko (suurempi, korkeus > 10 m), määrä (enemmän) tai sijoittelu poikkeaa (> 100 m) niistä tiedoista, joilla Puolustusvoimat (Pääesikunnan operatiivinen osasto) on antanut lausunnon hankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä, tulee hankkeelle saada Pääesikunnalta uusi lausunto hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista. Myös tapauksessa, jossa muutokset ovat pienemmät kuin yllä on esitetty, pyydetään muutoksista</p>	<p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p> <p>Hankkeelle on saatu Puolustusvoimien Pääesikunnan puoltava hyväksyttävyytyslause 10.5.2021 15 tuulivoimalalle ja voimaloiden kokonaiskorkeudelle 350 metriä.</p>

<p>tiedottamaan Pääesikunnan operatiivista osastoa.</p> <p>Tarvittaessa hankkeista tulee tehdä tutkavaikutusten arviointi VTT:llä. Arvion tarkemman tutkaselvityksen tekemisen tarpeesta tekee Pääesikunta (operatiivinen osasto) saatuaan tarvittavat tarkemmat tiedot (tuulivoimaloiden maksimikokonaiskorkeudet, sijoituspaikat (koordinaatit) ja lukumäärät) suunnitelluista tuulivoimaloista. Tutkavaikutusten selvittämisestä vastaa tuulivoimatoimija tai kaavoittaja.</p>	
<p>8) Fingrid Oyj (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin)</p> <p>Fingridillä ei ole kommentoivaa tuulivoimavoimahankkeen osayleiskaavoituksen lähtökohdista. Alueella ei ole Fingridin voimajohtoja.</p>	<p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>
<p>9) Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta</p> <p>Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta päättää hyväksyä Konikallion tuulivoimapuiston osallistumis- ja arviointisuunnitelman esitetyssä muodossa.</p> <p>Rakennus- ja ympäristölautakunta muistuttaa, että kaava-alueen ulkopaikkakuntalaisille maanomistajille tiedottaminen, tulee olla kohdennettua ja avointa heti kaavoituksen alusta alkaen ja yleisötilaisuuksia tulee järjestää riittävästi.</p>	<p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>
<p>10) Ikaalisten nuorisovaltuusto</p> <p>Nuorisovaltuusto tukee kestäviä energiamuotoja ja on iloinen, että niitä lähdetään kehittämään ja hyödyntämään laajemmin myös Ikaalisissa.</p> <p>Kokouksessa käytyjen keskusteluiden perusteella päätimme kuitenkin olla antamatta lausuntoa osallistamis- ja arviointisuunnitelmasta. Koemme, että saatavilla olevien materiaalien puitteissa emme osaa arvioida tarpeeksi kattavasti tuulivoimapuiston vaikutuksia nuoriin ja alueelle.</p>	<p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

<p>11) Ilmatieteen laitos (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin)</p> <p>Tuulivoimalat voivat aiheuttaa säätutkamittauksiin varjostuksia ja ei-toivottuja heijastuksia. Nämä häiriöt peittävät allensa sääinformaation näkyen virheellisinä sade- ja tuulikenttinä ja saattavat vaikuttaa Ilmatieteen laitoksen sääennustus- ja varoituspalveluun. Perustuen kansainvälisestikin käytettyihin kriteereihin tuulivoimaloita ei tulisi sijoittaa alle viiden kilometrin etäisyydelle sellaisista säätutkista, joita muun muassa Ilmatieteen laitos Suomessa käyttää. Lisäksi alle 20 kilometrin etäisyydellä säätutkista tulisi arvioida tuulivoimaloiden vaikutukset säätutkamittauksiin. Konikallion tuulivoimapuisto sijaitsee noin 11 km päässä Hakumäen säätutkasta, ja näin ollen olisi sen alueen piirissä, jossa Ilmatieteen laitoksen tulisi arvioida mahdolliset haittavaikutukset ulkopuolisen tahon mallinnuksen perusteella ennen suunnitelman hyväksymistä.</p> <p>Hakumäen säätutkan sijoitusta ollaan kuitenkin muuttamassa vuokrasopimuksen päättyessä, ja tutka on siirtymässä Kankaanpään puolelle noin 30 km päähän lännen suuntaan. Arvioitu siirtymisaika on kesällä 2022. Konikallion tuulivoimalahankkeen tuulivoimalat ovat esitetyssä suunnitelmassa nyt uuteen tutkapaikkaan nähden hieman yli 20 km päässä, ja näin ollen Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Konikallion tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, mikäli voimaloiden sijainnit noudattavat esitettyä suunnitelmaa.</p>	<p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>
<p>12) Pirkanmaan ELY-keskus (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin)</p> <p><u>Maakuntakaava</u></p> <p>Suunnittelualueella on voimassa oikeusvaikutteinen Pirkanmaan maakuntakaava 2040 (hyv. 27.3.3017). Voimassa oleva maakuntakaava ohjaa yleiskaavoitusta. Maakuntakaava tulee ottaa huomioon kokonaisuudessa, mukaan lukien koko maakuntaa koskevat määräykset.</p>	<p>Suunnittelualueelle sijoittuu voimassa olevassa maakuntakaavassa kaksi lähemmäksi sijaitsevaa tuulivoimatuotannolle osoitettua tv1-merkintää, joihin hankealueen rajaus perustuu.</p>

<p>Maakunnallisesti merkittävät tuulivoimahankkeet tulee pääsääntöisesti suunnitella ja toteuttaa maakuntakaavassa osoitetuille alueille.</p> <p>Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 suunnittelualueelle sijoittuu kaksi tuulivoimatuotannolle osoitettua tv1- merkintää. Alueen eteläpuolella on turvetuotannon kannalta tärkeä alue (Eot), koillispuolella on teknisen huollon kehittämisen kohdealue, pohjavesialue (tk), tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue, arvokas geologinen muodostuma, harjualue (ge1) sekä valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (ma). Lisäksi alueen koillispuolella on maakuntakaavaan merkitty matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealue (mv). Ikaalisten ja Hämeenkyrön Konikallio-Kivinevankallion tuulivoimatuotannolle (tv1) osoitettua aluetta koskee myös erillinen suunnittelumääräys, jossa todetaan, että alueen suunnittelussa tulee varmistua, ettei toiminta aiheuta haitallisia vaikutuksia Ilmatieteen laitoksen säätutkaan.</p> <p>Suunnittelualueen rajausta ei ole yhdenmukainen Pirkanmaan maakuntakaavan tv1-merkintöjen kanssa, vaan alue on maakuntakaavassa esitettyjä alueita huomattavasti laajempi. Osayleiskaavassa tulee perustella, kun aluevarauksella aiotaan poiketa maakuntakaavaan merkitystä aluevarauksesta. Suunnittelualuetta tulee tarkentaa kaavoitusprosessissa ja alueelle tehtyjen selvitysten tulosten perusteella.</p>	<p>Voimassa oleva maakuntakaava otetaan huomioon osayleiskaavoituksessa ja hankkeen suunnittelussa. Ilmatieteen laitos on omassa lausunnossaan Konikallion tuulivoimahankkeen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta todennut: ”Konikallion tuulivoimapuisto sijaitsee noin 11 km päässä Hakumäen säätutkasta, ja näin ollen olisi sen alueen piirissä, jossa Ilmatieteen laitoksen tulisi arvioida mahdolliset haittavaikutukset ulkopuolisen tahon mallinnuksen perusteella ennen suunnitelman hyväksymistä.</p> <p><i>Hakumäen säätutkan sijoitusta ollaan kuitenkin muuttamassa vuokrasopimuksen päättyessä, ja tutka on siirtymässä Kankaanpään puolelle noin 30 km päähän lännen suuntaan. Arvioitu siirtymisaika on kesällä 2022. Konikallion tuulivoimahankkeen tuulivoimalat ovat esitettyssä suunnitelmassa nyt uuteen tutkapaikkaan nähden hieman yli 20 km päässä, ja näin ollen Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Konikallion tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, mikäli voimaloiden sijainnit noudattavat esitettyä suunnitelmaa.”</i></p> <p>Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -oppaan mukaisesti maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajausta täsmennyvät kuntatason kaavassa tarkempien selvitysten perusteella (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016). Samoin oppaan mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisessa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Suunnittelualueen rajausta tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden aikana mm. laadittujen selvitysten perusteella. Pirkanmaan maakuntaliitto on omassa lausunnossaan Konikallion tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta</p>
--	---

<p><u>Maiseman arvoalueet ja kulttuuriympäristöt</u></p> <p>Maisemaselvitys ja -vaikutusten arviointi ovat keskeinen osa tuulivoimarakentamisen suunnittelua. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulee huomioida, että suunnitteilla olevat tuulivoimalat ovat sekä kokonaiskorkeudeltaan että roottorin halkaisijaltaan huomattavasti käytössä olevia tai aikaisemmin suunniteltuja voimaloita suurempia, jolloin erityisesti hankkeen lähi- ja välialueille, 0–12 km etäisyydelle, kohdistuvat vaikutukset voivat olla maiseman ominaispiirteistä, maastonmuodoista ja avoimuudesta riippuen huomattavat.</p> <p>Suunnittelualan koillispuolelle sijoittuu valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Vatulanharjun ja Ulvaanharjun harjuselänne, joka on osa Pirkanmaan harjumaisemien kokonaisuutta. Alue on ympäristöään hallitseva ja maisemallisesti erittäin merkittävä sekä geomorfologialtaan ja eliölajistoltaan arvokas. Pirkanmaan harjumaisemien kohteiksi on valittu harjuja, jotka ovat merkittäviä kulttuurihistoriallisesti sekä geologisesti. Osa harjuista on rakennettuja, osa luonnontilaisia ja useilla niistä on rakennettuja näköalapaikkoja. Harjut näkyvät ja niiltä nähdään.</p> <p>Harjumaiseman kohdalla onkin perusteltua selvittää hankkeen maisemavaikutuksia niin harjulle kuin harjulta. Maisemasovitteita tulee tehdä riittävästi Vatulanharjun-Ulvaanharjun alueelta siten, että niistä välittyy katsojalle konkreettisesti tuulivoimaloiden vaikutus harjulta avautuvassa maisemassa (mm. harjualueen näköalapaikat) ja myös ympäristöstä harjun suuntaan. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppaassa Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa (Suomen ympäristö 1/2016) annetut ohjeistukset.</p> <p>Maisemaselvitys ja -vaikutusten arvioinnissa on huomioitava tuulivoimapuiston lisäksi myös sähkönsiirron, maakaapeleiden ja ilmajohtojen</p>	<p>todennut: ”Pirkanmaan maakuntakaavassa on hankealueelle osoitettu kaksi tuulivoimaluetta. Pirkanmaan liitto toteaa, että suunnittelun tavoitteet ovat linjassa maakuntakaavan kanssa.”</p> <p>Maisemavaikutuksia havainnollistavissa valokuvasoovitteissa esitetään tuulivoimaloiden aiheuttamia muutoksia maisemakuvassa. Kuvien katselupisteet on määritetty vuorovaikutteisesti arviointityön edetessä näköalaeanalyysin sekä sidosryhmien ja viranomaisten palautteen perusteella. Maisemavaikutusten arvioinnissa huomioidaan ympäristöhallinnon ohjeistus.</p>
---	---

sekä teiden rakentamisesta johtuvat vaikutukset maiseman rakenteeseen, luonteeseen ja laatuun, sillä näiden voidaan katsoa olevan edellytys tuulivoimapuiston toiminnalle. Voimajohtoille on annettu kaksi mahdollista linjausvaihtoehtoa ja näiden linjausten vaikutukset sekä yhteisvaikutus tuulivoimapuisto kanssa on tutkittava riittävällä tarkkuudella sekä riittävän laajalta alueelta sekä erityisesti huomioitava vaikutus Vatulanharjun-Ulvaanharjun alueeseen.

Selvityksissä on otettava huomioon visuaalisten maisemavaikutusten ohella myös maiseman ominaispiirteet ja sitä kautta sen muutoskestävyys niin arvokkaiden maisema-alueiden kuin rakennettujen kulttuuriympäristöjen osalta. Näin voidaan arvioida hankkeen maisemavaikutusten merkitystä. Maisemaan kohdistuvat vaikutukset ja haitat sekä vaikutukset ihmisten elinoloihin sekä virkistyskäyttöön tulee huomioida jatkosuunnittelussa ja varmistaa maisema- ja muiden arvojen säilyminen kaavoituksen avulla.

Luontoarvot

Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan luontovaikutusten arvioinnin taustana käytetään hanketta varten tehdyn YVA-menettelyn yhteydessä laadittuja selvityksiä ja mallinnuksia, joita täydennetään tarvittaessa menettelyn edetessä. Pirkanmaan ELY-keskus on yhteysviranomaisena lausunut yksityiskohtaisemmin YVA-arviointiohjelman luontoselvitysten kohdentamisesta ja käytetyistä menetelmistä.

Osayleiskaavan luontovaikutuksia arvioitaessa painotetaan merkittäväksi tunnistettuja vaikutuksia, jotka tuulivoimahankkeen osalta kohdistuvat erityisesti melu- ja varjon vilkkumisvaikutuksiin (välkevaikutukset), linnustoon sekä maisema-arvoihin. Välkevaikutusten arvioinnin tulee kattaa myös vaikutukset alueen lajistoon. Linnustovaikutusten kannalta selvitysten ja vaikutusten arviointien tulee kattaa riittävällä tavalla kaikki vaikutusten kannalta oleelliset linturyhmät, -lajit ja linnustokohteet. Kaava-alueen ympäristön nykytilan kuvauksessa tulisi ottaa huomioon myös vaikutusalueella sijaitsevat

Lausunto merkitään seuraavilta osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

valtakunnallisesti soidensuojelun täydennysohjelman kohteet, arvokkaat perinnebiotoopit, arvokkaat suoluontovyöhykkeet sekä Metsähallituksen luonnonsuojelutarkoituksiin varatut kiinteistöt. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota kaava-alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan Vatulanharjun-Ulvaanharjun valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen.

Kaavan yhteisvaikutuksia arvioitaessa tulee ottaa erityisesti huomioon yhteisvaikutukset lepakoiden, linnuston ja alueen ekologisen verkoston kytkeytyneisyyden kannalta. Elinympäristöjen pirstoutuminen on yksi tuulivoimahankkeen luontovaikutusten arvioinnissa eri eliöryhmien kannalta oleellisena huomioitava asia.

Kaavan vaikutusten arviointi tulee ulottaa koko hankealueelle, mukaan lukien tiestö ja sähkönsiirtoreitti.

Pohjavesialue

Tuulivoimalapuisto tulisi kaavoittaa selkeästi luokitellun pohjavesialueen ulkopuolelle (Vatulanharjun 1E-luokan pohjavesialue).

Vaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää huomioita myös tuulivoimala puiston pohjavesivaikutuksiin.

Riittävin selvityksin, kaavamääräyksin ja suunnitteluohjein tulee varmistua siitä, ettei hankkeesta aiheudu pohjaveden pilaantumisen vaaraa hankealueella. Tuulivoimaloista ei saa myöskään aiheutua vaaraa luokitellun pohjavesialueen pohjaveden laadulle tai määrälle, huomioiden erityisesti onnettomuustilanteet ja rakentamisvaiheen aikaiset vaikutukset.

Sähkönsiirtoreiteistä A-vaihtoehto kulkee Vatulanharjun 1E-luokan pohjavesialueen ja valtakunnallisesti arvokkaan Vatulanharjun-Ulvaanharjun harjualueen poikki. Alueen tarkemmat pohjavesiolosuhteet tulee selvittää tutkimuksin ennen linjan rakentamista.

Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erilliselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan lausunnossa pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla.

Kaavoituksella tulee myös varmistaa arvokkaan geologisen muodostuman arvojen säilyminen.

Liikenne

Maanteitä ei ole hankealueen välittömässä läheisyydessä, etäisyys lähimpään maantiehen on keskimäärin 1,3 km Ikaalisten puolella (maantie 2594), Hämeenkyrön puolella etäisyyttä maantiehen on enemmän (maantie 13087).

Yleisesti tuulivoimaloiden etäisyyden maanteistä tulee täyttää Väyläviraston Tuulivoimalaohjeessa 8/2012 esitetyt etäisyysvaatimukset (https://julkaisut.vayla.fi/pdf3/lo_2012-08_tuulivoimalaohje_web.pdf.)

Tuulivoimaloiden osat (tornit, konehuoneet ja lavat) kuljetetaan maanteillä erikoiskuljetuksina, mikä edellyttää nk. erikoiskuljetuslupaa Pirkanmaan ELY-keskukselta. Erikoiskuljetusten lisäksi tuulivoima-alueen rakentaminen ja käyttö synnyttää muuten suhteellisen vähäliikenteiselle tieverkolle lisäliikennettä mm. nk. perinteistä raskasta liikennettä (esim. betoni- maa-aines- ja muita kuljetuksia).

Tuulivoima-alueen suunnittelun; osayleiskaavan ja / tai YVA-prosessin; yhteydessä tulee tehdä selvityksiä tuulivoimaloiden osien rakentamisaikaisista kuljetusreiteistä sekä myös tuulivoima-alueen käytön ajan huoltoreiteistä. Selvityksessä tulee erityisesti huomioida raskaan liikenteen lisääntymisen vaikutus liikenneverkolla ja sen mukanaan tuomat vaikutukset teiden ympäröivälle asutukselle ja muulle maankäytölle.

Kuljetusreittien selvityksen tulee sisältää maanteiden ja myös yksityisteiden riittävyys (mm. leveys) sekä tierakenteiden mukaan lukien rumpujen ja siltojen kantokyky erikoiskuljetuksille ja muulle raskaalle liikenteelle. On myös selvitettävä tuulivoima-alueen rakentamisen edellyttämien sekä myös käytön aikaisten maanteillä olevien liittymien leventämis- ja kehittämistarpeet sekä myös uusien liittymien tarpeet. Mikäli alueen rakentamisen tai käytön aikainen liikenne edellyttää maanteiden parantamistarpeita sekä liittymien rakentamis- ja parantamista, kuuluu niiden suunnittelu ja toteuttaminen tuulivoima-alueen toimijalle.

Lausunto merkitään seuraavilta osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

Osayleiskaavoituksessa hyödynnetään YVA-menettelyn yhteydessä laadittavia selvityksiä ja vaikutusten arvioinnin tuloksia, mukaan lukien liikennettä ja kuljetusreittejä koskevat arviointitulokset. Tarvittaessa selvityksiä ja vaikutusten arviointeja voidaan täydentää kaavoitusprosessin aikana. Liikennöinnin ja kuljetusreittien järjestäminen tarkentuu edelleen hankkeen jatkosuunnittelussa.

Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

<p>Myös mahdollisten maanteille em. kuljetuksista aiheutuvien vaurioiden korjaaminen sekä liittymien tilapäisten laajennusten ja muiden tilapäisten tiejärjestelyjen purkaminen on tuulivoima-alueen toimijan vastuulla. Liittymien rakentaminen ja parantaminen maanteilla sekä muut maanteille tehtävät parantamis- ja purkamistoimenpiteet edellyttävät ELY-keskuksen lupaa.</p> <p>Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että em. liikenneselvitys tulee lisätä osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan kaavoituksen yhteydessä tehtäviin selvityksiin.</p> <p>ELY-keskus muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa PIRELY/390/2022 6/6 Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018, https://julkaisut.vayla.fi/pdf8/lo_2018-03_sahko_telejohdot_web.pdf) lisäksi Väyläviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018, https://julkaisut.vayla.fi/pdf8/lm_2018_tiealueen_johdot_web.pdf)</p>	<p>Liikennettä ja kuljetusreittejä koskevat selvitysosiot sekä vaikutusten arvioinnit tuloksineen voidaan esittää suunnitteluvaiheen edellyttämällä tarkkuudella erillisenä liikenneselvitysraporttina tai vaihtoehtoisesti osana kaavaselistusta. Kuljetusreitteihin liittyvät seikat tarkentuvat hankkeen toteuttamissuunnittelun edetessä.</p> <p>Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi.</p>
<p>13) Traficom</p> <p>Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon myös tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin. Tuulivoimaloiden on monissa tapauksissa todettu vaikuttaneen TV-vastaanoton laatuun maanpäällisissä TV-lähetysverkoissa. Tuulivoimaloilla on vaikutuksia myös matkaviestinverkkojen kentänvoimakkuuteen ja signaaliin laatuun. Tutkajärjestelmä vaatii toimiakseen riittävää etäisyyttä tuulivoimaloihin. Radiolinkin toiminta taas edellyttää täysin esteetöntä aluetta lähettimen ja vastaanottimen välillä. Sähköisen</p>	<p>Lausunto merkitään tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi. Hanketoimija jatkaa hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä yhteistyötä asianomaisten viranomaisten ja teknisen verkon edustajien kanssa.</p>

<p>viestinnän palvelut ovat riippuvaisia radiojärjestelmistä. Siksi on tärkeää varmistaa, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi. Pienilläkin muutoksilla tuulivoimaloiden sijoittelussa voi olla ratkaiseva merkitys alueen radiojärjestelmien toimintaan. Jo olemassa olevia TV- ja radiolähetysasemia ja raskaita, 200 - 300 metrin korkuisia mastoja ei voida siirtää. Siksi eri osapuolten tulisi tehdä yhteistyötä jo tuulivoimaloiden suunnitteluvaiheessa ja pyrkiä valitsemaan tuulivoimaloiden sijainti niin, ettei häiriötä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa. On suositeltavaa, että tuulivoimahankkeesta vastaavat ovat yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinaointietäisyytenä on pidetty noin 30 kilometriä. Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulisi aina informoida tuulivoimahankkeesta.</p>	
<p>14) Ylöjärven kaupunki</p> <p>Ylöjärven kaupungilla ei ole lausuttavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.</p>	<p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>
<p>15) Ikaalisten Vesi Oy</p> <p>Ikaalisten Vesi Oy esittää lausuntonaan, että tuulivoimaosayleiskaavan valmistelussa otetaan huomioon kaavasta mahdollisesti aiheutuvat vaikutusten pohja- ja pintavesiin sekä ehkäistään mahdollinen pohjaveden pilaantumisen riski vähintään siten, kuin Ikaalisten Vesi Oy on siitä mielipiteenä esittänyt ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (Ilmatar Energia Oy:n Konikallion tuulivoimahanke, Ikaalinen ja Hämeenkyrö YVA).</p> <hr/> <p>Ikaalisten Vesi Oy on esittänyt 4.3.2022 YVA-ohjelmasta mielipiteenä seuraavaa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5.6 Pohja- ja pintavedet - 6.9 Vaikutukset maa- ja kallioperään sekä pohja- ja pintavesiin 	<p>Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erilliselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan lausunnossa pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla.</p> <p>Lausunto merkitään YVA-ohjelmaa koskevilta osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.</p>

<p>- 6.14 Vaikutukset ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen, terveyteen, alueen virkistyskäyttöön ja aineelliseen omaisuuteen</p> <p>- 5.8 Liikenne</p> <p>- 6.20 Epävarmuustekijät</p> <p>- 8.9 Muuta mahdollisesti edellytettävät luvat ja sopimukset</p> <p>- 9 Lähdeluettelo</p> <p>5.6 Pohja- ja pintavedet</p> <p>Ikaalisten Vesi Oy:n vedenottamo sijoittuu Vatulanharjun 1E-luokan pohjavesialueelle. 1E-luokkaan kuuluva alue on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan ja samalla alue ylläpitää pohjavedestä suoraan riippuvaista ekosysteemiä. Vatulanharjun pohjavesialueen kokonaispinta-ala on 20,36 km², pohjaveden muodostumisalueen pinta-ala 14,87 km² ja vedenantoisuus 12800 m³/vrk. YVA-ohjelmassa on todettu, että Vatulanharjun pohjaveden virtausuunta on muodostunut poikki lounaasta koilliseen.</p> <p>Ikaalisten Vesi Oy toteaa, että tuulipuiston hankealueen pinta-alksi on ilmoitettu 14,00 km² ja tämän alueen sadannan määrä (600 mm vuodessa) valuntana on keskimäärin 14000 m³/vrk. Hankealueen kokoluokka on siten merkittävä valuma-alueeltaan suhteessa Vatulanharjun pohjaveden muodostumisalueeseen.</p> <p>Tuulipuiston hankealue on osittain rajattu Vatulanharjun pohjavesialueen rajaukseen kiinni, mutta osittain myös sen sisäpuolelle. Ikaalisten Vesi Oy toteaa, että YVA-ohjelmassa ei ole kuvattu itse tuulipuistoalueen pohjavesien nykytilannetta, vaikka tämä tulee ympäristövaikutusten arviointilain 16 §:n ja samaisen lain liitteen 1 kohdan 7 e mukaan toimittaa.</p> <p>Ikaalisten Vesi Oy pitää todennäköisenä, että hankealueen kallioalueilla ja ohuissa huuhtoutuneissa rantakerrostumissa muodostuu pohjavettä, joka kulkeutuu kallioperän rikkonaisuusvyöhykkeiden ja mahdollisesti myös maaperän syvempien osien kautta Vatulanharjun pohjavesialueelle virtausuunnassa lounaasta koilliseen (Kuva 5-18. Hankealueen maaperä). Hankealue sijaitsee noin tasolla +115...+135 mpy. Vatulan vedenottamalla</p>	<p>Ympäristöhallinnon avoimen aineiston perusteella pohjaveden päävirtausuunta on Vatulanharjun länsipäässä pohjoiseen. Tampinkankaan itäosalla virtaus on koillisen-idän -suuntaan. Vuonna 2022 erillisselvityksenä laadittujen tutkimusten perusteella pohjaveden virtaus suuntautuu Vatulanharjun eteläosalla / tuulivoimahankealueen pohjoisosalla lännen-lounaan -suuntaan eli pois päin harjusta. Ampumaradan ja hankealueen välillä pohjavesivirtaus on lännen suuntaan, ei harjun suuntaan. Suunnitellun sähkönsiirtolinjan alueella, pohjavesialueelle sijoittuvalla osalla, pohjaveden virtaus on luoteen – pohjoisen -suuntaan</p>
--	---

pohjaveden pinnankorkeus on noin tasolla +98...+100 mpy.

6.9 Vaikutukset maa- ja kallioperään sekä pohja- ja pintavesiin.

Vaikutukset tuulipuiston hankealueen pohjavesiin ja Vatulanharjun pohjavesialueeseen on mainittu YVA-ohjelman vaikutustenarvioinnin painopistealueina. Ikaalisten Vesi Oy katsoo ympäristövaikutusten arviointilain 15 §:n mukaan, että tuulipuistoalueen maaperä- ja pohjavesitutkimukset sekä niiden tulokset ovat olennaisia toimia YVA-menettelyssä ja ne on suoritettava ennen mainitun lain 23 §:n mukaisen arviointiselostuksen perustellun päätelmän antamista. Kaavoituksessa on otettava huomioon ympäristönsuojelulain 17 §:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto. Kielto on ehdoton ja se koskee myös pohjaveden pilaantumisen vaaran aiheuttamista siinä merkityksessä, että siitä poikkeamiseen ei saa myöntää lupaa. Kiellon merkitystä maankäytön toimintojen sijoittamisessa korostaa yhdyskuntien talousveden hankinnan merkitys ja pohjaveden puhdistamisen vaikeus. Kiellon piiriin kuuluvana päästöpaikkana tulee kysymykseen sekä itse pohjavesi, sen ylä- ja alapuolinen maakerros että alueen valuma-alue. Ikaalisten Vesi Oy toteaa, että YVA-ohjelmassa on esitetty tuulivoimaloiden kohdekohtaisia tutkimuksia tehtäväksi vasta suunnitteluvaiheessa. Ikaalisten Vesi Oy edellyttää, että YVA-menettelyssä hankevastaavan on esitettävä ympäristönsuojelulain mukainen maaperän ja pohjaveden perustilaselvitys tuulipuistoalueelta, jos tuulivoimatoiminnassa käytetään, varastoidaan, taikka muutoin syntyy maaperän ja pohjaveden kannalta merkityksellisiä vaarallisia aineita, koska pohjaveden laatumuutoksia voidaan havaita pääasiassa vain kemiallisin kriteerein. Pohjaveden perustilaselvitys tulee liittää osaksi YVA-ohjelmassa esitettyjä pohjavesitutkimuksia. Selvityksen perusteella voidaan päätöksenteossa osaltaan arvioida, tarvitseeko hankevastaavan hakea toiminnalleen ympäristölupaa.

YVA-ohjelmassa mainitaan, että tarpeellisia saatavilla olevia lähtötietoja kerätään mm. Ikaalisten Vesi Oy:ltä. Ikaalisten Vesi Oy katsoo, että tuulivoimaloiden hankealueella ja Vatulanharjun pohjavesialueella hankevastaavan on itse suoritettava kattavat tutkimukset, jos

pohjavesivaikutusten arviointia ei voida nykyisten selvitysten perusteella tehdä riittävän luotettavasti. Ikaalisten Vesi Oy:llä ei ole selvitysaineistoja hankealueelta eikä sen läheisyydestä. YVA-menettelyn tulee perustua uusimpaan ja parhaaseen saatavilla olevaan tutkittuun tietoon. Ikaalisten Vesi Oy edellyttää, että hankevastaavan on tunnistettava ja arvioitava, kuinka suuri osuus hankealueen sadannasta muodostuu pohjavedeksi ja kuinka suuri osuus siitä mahdollisesti valuu Vatulanharjun pohjavesialueelle sekä mistä tuulipuistoalueen kohdista tämä tarkemmin tapahtuu. YVA-menettelyssä hankealueen pohja- ja pintavedet on esitettävä karttatarkasteluna, johon on piirretty; a) pintavesien päälasku-uomat ja kulkusuunnat, b) pohjaveden virtaussuunnat, c) pohjaveden vedenjakajien kalliokynnykset, d) kallioraot ja -ruhjeet. Nykytilakartan tulee olla tulkinnan helpottamiseksi vähintään mittakaavassa 1:10000. Maaperä- ja pohjavesitutkimuksista on esitettävä nykytilakartalla kaikki suoritettut tutkimuspisteet sekä havaintotulokset ja niiden korkeustiedot N2000 korkeusjärjestelmässä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Maankäyttö- ja rakennuslain nojalla ei ole lupa hyväksyä kaavaa tai antaa lupa, jos seurauksena on pohjaveden pilaantumisen vaara. Ikaalisten Vesi Oy:n Vatulan vedenottamolla ei ole voimassa olevaa vesilain 4:n luvun 11 §:n mukaista vedenottamon suoja-alueita. Ikaalisten Vesi Oy toteaa, että Ikaalisten pohjavesialueiden suojelusuunnitelman (2001) päivitys on ajankohtainen vesienhoitolain 10 e §:n mukaan ja se tulisi päivittää samanaikaisesti Pirkanmaan Maakuntakaavan 2040 kanssa. Ikaalisten Vesi Oy:llä on vireillä Vatulan vedenottamoon liittyvä vesitalouslupahakemus aluehallintovirastossa (LSSAVI/14430/2020). Ikaalisten Vesi Oy katsoo, että YVA-menettelyssä tuulivoimahankkeen yhteysviranomaisen tulee suorittaa alustava päätelmä vedenottamon suoja-alueen määrittämisen tarpeellisuudesta.

Kaavallinen suojeluvaikeus tulee liittää osaksi arviointimenettelyä. Vesienhoitolain 21 §:n mukaan pohjavesien tilaa ei saa heikentää.

6.14 Vaikutukset ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen, terveyteen, alueen virkistyskäyttöön ja aineelliseen omaisuuteen

YVA-ohjelmassa mainitaan, että YVA-vaiheen tuulivoimalatyyppi ei ole vielä selvillä, mutta toiminnassa käytetään öljyä ja jäähdytysnesteitä. Arviointiohjelmasta ei käy ilmi, kuinka usein ja kuinka suuria eriä eri kemikaaleja alueella kuljetetaan. Mainitut kemikaalit kuitenkin läpäisevät maakerrokset nopeasti mahdollisessa onnettomuustilanteessa.

Ikaalisten Vesi Oy toteaa, että tuulivoimaloiden pohjavedelle voimaloiden rakentamisvaiheessa tai onnettomuustilanteessa aiheuttamaa vaaraa ei voida luotettavasti poissulkea. Pahimmat onnettomuuskenaariot ovat tuulivoimalan kaatuminen sekä kemikaalien kuljetusonnettomuudet. Hankevastaavan tulee huomioida nämä ympäristövaikutusten merkittävyyden arvioinnissa. Maaperän tai pohjaveden pilaantuneisuus saattaa olla terveydelle vaaraksi tai aiheuttaa muuta merkittävää haittaa yleiselle edulle. Pohjavesien pilaantumis- ja muuttamisriskejä aiheuttavat toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle niistä pohjavesialueista, jotka ovat vedenhankinnan kannalta tärkeitä ja soveltuvat veden hankintaan. Vatulanharjulla on todettu harjumuodostelman eroosioaurio (PIRELY/7974/2019). Sadeveden valunta on aiheuttanut eroosiota jyrkässä rinteessä olevaan polku-uomaan, joka muistetaan sijainneen rinteessä jo useamman vuosikymmenen ajan. Eroosioaurion korjaus on mahdollista toteuttaa Natura-alueen luontoarvoja merkittävästi heikentämättä. Eroosioaurion korjaus on kuitenkin osoittautunut haasteelliseksi. Ikaalisten Vesi Oy katsoo, että eroosioaurio on ennallistettava ennen tuulivoima-alueen mahdollisen rakentamisen aloitusta ja tuulivoimatoiminnasta ei saa aiheutua jyrkän harjumuodostelman eroosiota esimerkiksi mahdollisen tuulivoimalan aiheuttaman määrän vuoksi, ympäristönsuojelulaki 5 §.

5.8 Liikenne

YVA-ohjelmassa todetaan, että tässä suunnitteluvaiheessa ei vielä tiedetä, mistä liikennöinti tuulivoimaloille tapahtuu. Ikaalisten

Vesi Oy edellyttää, että vaarallisten aineiden kuljetukset tuulivoimaloille tulee toteuttaa hankealueen etäpuolisten teiden kautta, jolloin mahdollisten kuljetusonnettomuuksien seuraukset Vatulanharjun pohjavesialueelle voidaan välttää. YVA-selostuksessa on esitettävä, mistä huoltotie hankealueelle johdetaan.

6.20 Epävarmuustekijät
Ikaalisten Vesi Oy edellyttää, että arviointiselostuksessa pohjavesivaikutusten arviointi ei saa sisältää olennaisia puutteita, epätarkkuutta tai epävarmuustekijöitä.

8.9 Muut mahdollisesti edellytettävät luvat ja sopimukset Ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaan ympäristölupa on oltava toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Ikaalisten Vesi Oy toteaa, että samaisen lain 49 §:n kohdan 4 mukaan ympäristöluvan myöntäminen kuitenkin edellyttää, ettei toiminnasta aiheudu erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella. Ikaalisten Vesi Oy edellyttää, että hankealue tulee rajata Vatulanharjun pohjavesialueen ulkopuolelle riittävällä suojaetäisyydellä sekä tuulivoimarakenteita ei saa sijoittaa pohjaveden pinnankorkeuden alapuolelle ilman viranomaislupaa. Hankealueen viereisen Vatulanharjun pohjaveden pinnankorkeuden sekä hankealueen viereisen Paalejärven keskivedenkorkeuden muuttaminen rakentamistoimin tulee kieltää vesilain 5:n luvun 14 §:n ja 6:n luvun 4 §:n kohdan 2 sekä 5 §:n 3 momentin nojalla.

9 Lähdeluettelo
YVA-menettelyn lähdetiedoissa on oltava riittävä lähdeviittaus hankealueen pohja- ja pintavesitietoihin, muussa tapauksessa arviointiselostuksen ja selvitysten laatu voidaan kyseenalaistaa. YVA-ohjelman lähdeluettelon mukaan arviointiohjelmassa ei ole lähdeaineistona viitattu Ikaalisten kaupungin pohjavesialueiden suojelusuunnitelmaan tai muuhun pohjavesiselvitykseen. Suojelusuunnitelma toimii tausta-aineistona suunniteltaessa ja ratkaistaessa suunnitelma-alueen maankäyttöä.

1.2 Osallisten palautteet

Palaute	Kaavanlaatijan vastine
<p>1) Osallinen 1</p> <p>Mielipiteenä on, että puisto voidaan rakentaa, jos siirtovoimajohto sijoitetaan kulkemaan etelän suuntaan, Suodenniemelle.</p>	<p>Kaava-alueen ulkopuolelle sijoittuvan sähkönsiirron vaihtoehdot ja ratkaisu tarkentuvat edelleen YVA-selostuksessa. Ratkaisu tullaan kuvaamaan myös osayleiskaavan kaavaselostuksessa.</p>
<p>2) Osallinen 2 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin)</p> <p>Vastustan Konikallioon suunniteltavaa tuulivoimahanketta ja siihen kaavahanketta. Totean tältä osin seuraavaa.</p> <p>Prosessin puutteet</p> <p>Ensinnäkin hankkeen tiedottaminen ei ole ollut asianmukaista, koska olen tullut tietoiseksi hankkeesta, joka vaikuttaa huomattavasti omistamaani tilaan, vasta tammi-helmikuun vaihteessa 2022. Hanke vaikuttaa olennaisella tavalla omistamaani tilaan muun ohella sen tulevan käytön sekä ympäristö- ja taloudellisten arvojen osalta. Hankesuunnitelman mukaan esimerkiksi voimajohtolinjat kulkevat ensin pitkään tilani rajalla ja sitten vielä ylittävät tilani. Minua olisikin tullut kuulla jo aiemmin tässä asiassa, vaikka esimerkiksi eräitä naapureita on asiassa erikseen kuultu.</p> <p>Kysyttyäni asiasta Ilmatar Oy:n Hankekehityspäälliköltä, Lauri Viertolta seuraavan vastauksen 9.2.2022:</p> <p>Ilmattaren Konikallion tuulivoimahanke on lähtenyt liikkeelle Auria Wind Oy:n hankkeena, joka on tehnyt Hämeenkyrön puolella ensimmäiset maanvuokrasopimuksen alkuvuodesta 2021. Myöhemmin keväällä Ilmatar on hankkinut</p>	<p>Ikaalisten ympäristölautakunta on hyväksynyt Konikallion tuulivoimahankkeen kaavoitusaloitteen omalta osaltaan 14.9.2021 (§ 47) ja Hämeenkyrön kunnanhallitus omalta osaltaan 21.6.2021 (§ 174). Hämeenkyrön kunnanhallitus päätti 21.03.2022 (§ 62) ja Ikaalisten Ympäristölautakunta 22.3.2022 (§ 17) Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan vireilletulosta ja kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) nähtävilläolosta. OAS:ista on ollut mahdollista jättää palautetta 1.4.–9.5.2022 välisen ajan. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmat ovat nähtävillä koko suunnittelutyön ajan 1.4.2022 alkaen. Kuulutukset vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmien nähtävillä asettamisesta on tehty kunnissa käytössä olevien tiedottamiskäytäntöjen mukaisesti. Virallisten kuuluttamis- ja ilmoitusmenettelyjen rinnalla hanketoimija on ollut yhteydessä tuulivoimapuiston hankealueen ja alustavasti tutkittujen ulkoisten voimajohtoreittien varrelle sijoittuvien kiinteistöjen maanomistajiin.</p>

<p>sopimukset ja hankeoikeudet Auria Wind Oy:ltä. Sopimusten siirtymisen ehtona oli riittävä maanvuokraukseen perustuva hankealueen maanhallinta, jota vastaan Ilmatar voi toimittaa hankkeen kaavoitusaloitteet sekä Hämeenkyröön että Ikaalisiin. Näin ollen vuoden takaiset maanomistajatilaisuudet ovat olleet Auria Wind Oy:n järjestämiä, ja niihin en osaa ottaa itse kantaa. Uskoisin, että kokouksiin on kutsuttu Hämeenkyrön puolen keskeiset maanomistajat ja kokouksella on pyritty samaan selville kaavoitusaloitteeseen tarvittavan maanomistajaenemmistön mielipide maanvuokraukseen liittyen. "</p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan viranomaisen on kaavaa valmisteltaessa oltava vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaavaa saattaa huomattavasti vaikuttaa. Kaavoja valmistelevien viranomaisten on tiedotettava kaavoituksesta suoraan mainituille tahoille, jotta heillä on jo alkuvaiheessa mahdollisuus vaikuttaa kaavan sisältöön ja näin välttää tarpeettomalta viranomaistyöltä. Mielestäni viranomainen on tältä osin laiminlyönyt vuorovaikutusvelvollisuutensa, koska olen saanut tästä hankkeesta tiedon ulkopuolisilta tahoilta.</p> <p>Olen pyytänyt Hämeenkyrön kunnan kaavoitusviranomaisten käyttämältä asiantuntijalta kaikki kunnan hallussa olevat hanketta koskevat asiantuntijalausunnot. Kunnan kaavoitusviranomainen on kertonut, etteivät kaikki asiantuntijalausunnot ole vielä valmiina. Varaankin mahdollisuuden antaa vielä uuden mielipiteen sen jälkeen, kun olen saanut kaikki asiantuntijalausunnot käyttööni.</p> <p>Vaatimukset</p>	<p>Kaavoituksesta tiedottaminen on toteutettu MRL:n edellyttämällä tavalla sekä asianomaisissa kunnissa käytössä olevien käytäntöjen mukaisesti.</p> <p>Mielipide merkitään tältä osin tiedoksi.</p>
--	--

Katson olevani hankkeen osalta keskeinen maanomistaja, koska voimajohtolinjaa on suunniteltu maani rajalla rakennettavaksi noin kilometrin matkalle. Hankkeen etenemisestä tulee minua jatkossa tiedottaa lähettämällä minulle asiaa koskevat viranomaispäätökset, asiantuntijalausunnat ja hakijan toimittamat asiakirjat.

Kaikki tuulivoimalat on suunniteltu sijoitettavaksi tilani rajan läheisyyteen. Katson tämän olevan tilaani merkittävästi vaikuttava asia. Vaadin näiden tuulivoimaloiden poistamista hankkeesta tai siirrettäväksi kauemmaksi tilani rajalta, jos hanke vastoin käsitystäni toteutuu. Vaadin myös, että voimajohtolinjat siirretään kokonaan pois rajaltani ja ylittämästä tilaani.

Vaatimusten perustelut

Voimalinja kulkisi suunnitelman mukaan kokonaisuudessaan noin kilometrin matkan tilani rajan vierustaa ja sen lisäksi tilani metsäkuvio 20:n (n. 1 ha) läpi. Kuviolla 20 sijaitsee puro, joka on määritelty arvokas elinympäristö. Kuvio 31 (1,3 ha), noin 200 metriä kuviolta 20 lounaaseen on metsälain 10 tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö, puro lähiympäristöineen, jossa asuu muun ohella euroopan majavia. Voimajohtolinja on suunniteltu ylittämään myös tämän tilani kuvio 31 :n läpi.

Vaadin, että voimalinja siirretään pois mailtani, niiden henkilöiden omistamille tiloille, jotka ovat maanvuokrasopimuksen tehneet ja ovat asianosaisia ja saamassa taloudellista hyötyä. Järkevin lähtöpaikka on varmastikin tilojen nro 108-438-9-29 tai 108-438-8-5 voimalinjan lähtöpaikaksi. Reitti sieltä on lyhin, helpoin ja taloudellisin tehdä. Lisäksi vastustan tuulivoimaloiden sijoittamista rajani läheisyyteen. Nämäkin on mahdollista asentaa maanvuokraajien tiloille kauemmaksi rajoistani. Todettakoon, että minun haltuuni saamissa mahdollisesti alkuperäisissä suunnitelmissa tuulivoimalat on sijoitettu kauemmaksi tilani rajoista.

Mielipide merkitään tältä osin tiedoksi.

Hankesuunnitelma täydentyy ja tarkentuu YVA- ja kaavamennettelyiden edetessä, jolloin myös voimalasijainnit sekä ulkoisen voimajohtoreitin linjaus tarkentuvat.

Osayleiskaavoituksella ei ratkaista kaavoitettavan tuulivoimapuistoalueen ulkoisen voimajohtoreitin sijaintia tai voimajohtoreitin alueen maankäyttöä. YVA-mennettelyssä sähkönsiirron A-vaihtoehtona tutkitaan koilliseen suuntautuvaa vaihtoehtoa ja B-vaihtoehtona etelään suuntautuvaa vaihtoehtoa. Hankesuunnitelmien tarkentuessa vaihtoehtoista valitaan toteutettava vaihtoehto, jonka sijainti maastossa voi vielä suunnitteluprosessin aikana tarkentua.

Joka tapauksessa koko hanketta ei pitäisi toteuttaa, koska se vaarantaa olennaisella tavalla luontoarvoja kasvillisuuden ja eläimistön osalta. Mikäli hanketta jatketaan, on tässä tapauksessa laadittava huomattavasti yksityiskohtaisempi luontoselvitys laajan asiantuntijaryhmän toimesta. Nyt aineistossa olevat selvitykset eivät miltään osin ole riittäviä.

Tilallani tai sen läheisyydessä on useita havaintoja eläimien pysyvistä reviereistä. Kyseinen alue on muun ohella hirvien talvehtimisaluetta. Jyräkoskessa metsälaki 10S tarkoittamassa erityisen tärkeä elinympäristö asuu euroopan majavia. Kiuruja viihtyy viljellyllä pellolla. Riistakamerasta löytyy suden kuva ja naapurin pellon valkoisia pilleripaaleja karhu on repinyt. Tilallani on useita ilveksiä, joiden olemassa olosta on jatkuvia havaintoja. Viimeisenä havaintona olen kuullut mahdollisesta maakotkan pesinnästä.

Kyseisellä hankealueella on saamani tiedon mukaan myös kalasääskien vuosittaiset pesinnät Haukinevalla, Karhukoskella, Ikaalisten puolella Porrasnevalla, Voistetunjärvellä ja Rapakonnevalla, joita tuulivoimalat uhkaavat. Myöskin metso pesii näillä seuduilla. Viirupöllöjä pesii Viherojantien päässä ja Vesajärvellä Majamaan puolella. Ruskohaukka pesii Ihanajärnessä, Vesajärnessä tai Alhonjärnessä. Kurki, direktiivilaji pesii Ihanajärvellä, Hirvonjärvellä, Vesajärvellä ja Alhonjärvellä, Laulujoutsen, direktiivilaji pesii Ihanajärnessä, Hirvonjärnessä, Vesajärnessä ja Alhonjärnessä. Erittäin uhanalainen nokikana pesii Alhonjärnessä.

Tässä tapauksessa tilani metsänhoito tulisi vaikeutumaan. Joka tapauksessa metsästä kertyvä tuotto tulisi vähentymään. Taloudellisesti tämän hankkeen toteutuminen suunnitellulla tavalla aiheuttaisi minulle merkittäviä taloudellisia menetyksiä.

Jos tuulivoimalahanke ylipäättään etenee, on se mahdollista toteuttaa siten, että edellä mainitut vaatimukseni otetaan huomioon. Nyt

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainittujen selvitysten maastotöitä on tehty vuoden 2021 ja vuoden 2022 aikana. Osa maastotöistä on valmistunut vuoden 2022 kevääseen mennessä ja osaa selvityksistä on täydennetty edelleen kesän ja syksyn maastokaudella 2022. Selvitystöiden tulokset raportoidaan osana laadittavaa YVA-selostusta sekä osayleiskaavaluonnoksia.

Mielipide merkitään seuraavilta osin tiedoksi.

<p>suunniteltu tuulivoimalahanke ei tuota sellaista yleistä hyötyä, joka mahdollistaisi merkittävän haitan ja taloudelliset menetykset minulle maanomistajana.</p> <p>Edellä lausutuilla perusteilla on täysin selvää, että suunnitelma edellyttää yksityiskohtaista ja ammattitaitoista luontoselvitystä. Tuulivoimahankkeessa pitää selvittää tarkoin luonto ja siellä elävät eläimet ja linnut, joita hanke uhkaa. Ehdotan, että selvitystyöhön mukaan otetaan henkilö, jolla on osaamista ja tietoa nimenomaan tästä kohteena olevasta hankealueesta.</p>	
<p>3) Osallinen 3 - kolme palautteen yhdessä jättänyttä osallista (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin)</p> <p>1 Yleistä Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavojen laadinnan tavoitteena on mahdollistaa Ilmatar Energy Oy:n hankeyhtiön Ilmatar Ikaalinen-Hämeenkyrö Oy:n tuulivoimapuiston rakentaminen Ikaalisten kaupungin ja Hämeenkyrön kunnan alueelle molemmin puolin kuntarajaa. Tuulivoimapuisto muodostuisi enintään 15 tuulivoimalasta, joiden yksikköteho olisi noin 6–10 MW ja tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus enimmillään 350 metriä. Hankekokonaisuus muodostuisi tuulivoimaloista perustuksineen, niitä yhdistävistä maakaapeleista tai ilmajohdoista sekä tuulipuiston sähköasemasta.</p> <p>Hankkeeseen liittyen on käynnistetty myös YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA-laki 4 §). Koska YVA-menettelyn yhteydessä laadittuja selvityksiä ja arviointien tuloksia hyödynnetään osayleiskaavatyössä, oheistamme tähän yleiskaavoitusta koskevaan mielipiteeseemme myös esittämämme mielipiteet ko. ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (ks. liitteet 1 ja 3).</p> <p>OAS:ssa hankkeen vaikutuksia ennakoidaan varsin optimistisesti: ”Hankkeen toteutumisella on positiivisia aluetaloudellisia vaikutuksia. Tuulipuisto lisää työllisyyden kasvun ja</p>	<p>Hankkeen vaikutuksia arvioidaan tarkemmin YVA-selostuksessa sekä osayleiskaavojen kaavaselostuksissa.</p>

yritystoiminnan lisääntymisen kautta kuntien kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöverotuloja. Tuulivoimahankkeella tulee toteutuessaan olemaan positiivisia vaikutuksia myös alueella toimiviin rakennus- ja suunnittelualan yrityksiin. Lisääntyneellä taloudellisella aktiivisuudella on positiivisia välillisiä vaikutuksia myös alueen muihin toimialoihin, kuten palvelualaan.”

Hankeen haitallisia ja rajoittavia vaikutuksia muuhun maankäyttöön, mm. naapurikiinteistöjen olosuhteisiin OAS:ssa ei sen sijaan ennakoida alustavastikaan. Vaikka tavoitteena on hankekokonaisuus, joka muodostuu poikkeuksellisen kookkaista ja voimakkaasti ympäristönsä vaikuttavasta hankkeesta, OAS:sta ei ilmene, millä tavoin hankkeen em. erityispiirteet tulevat heijastumaan suunnitteluun ja kaavan vaikutusten arviointiin.

2 OAS:n sisältövaatimuksista OAS:ssa tulee esittää suunnitelma kaavan laatimisessa noudatettavista osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Olennaista on, että OAS tarjoaa osallisille perustiedot kaavoituksen lähtökohdista, suunnitellusta aikataulusta sekä osallistumis- ja arviointimenettelyistä. Koska OAS täydentää ja ohjaa MRL 9 §:n mukaista kaavan vaikutusten selvittämistä, suunnittelun lähtökohdat ja tehdyt selvitykset tulee esittää jo OAS:ssa siten, että mm. suunnittelualueen ympäristön nykytila ja suunnitteluun vaikuttavat erityispiirteet ja reunaehdot tulevat riittävän selviksi. Tässä tapauksessa keskeiset erityispiirteet liittyvät hankkeen poikkeuksellisesta kokoluokasta aiheutuvien vaikutusten voimakkuuteen ja ulottuvuuteen. Vaikka selvittävät vaikutukset määritellään OAS:ssa yleisellä tasolla, siitä tulisi kuitenkin ilmetä, mm. missä vaiheessa ja millä menetelmillä vaikutukset selvitetään. Menetelmäkuvauksen merkitystä tässä tapauksessa korostaa mm. se, että tuulipuisto muodostuu voimaloista, joiden kokoluokasta johtuen arviointia ei voida juurikaan perustaa aiempiin kokemuksiin. Vaikutusten selvittämisen kannalta keskeistä on vaikutusten kohdentuminen, laajuus ja merkittävyys. Lisäksi tulee selvittää, miten osalliset voivat osallistua

Maankäyttö- ja rakennuslain 63 § mukaisesti ”Kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista.” Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on laadittu osayleiskaavan aloitusvaiheen edellyttämällä tavalla edellä mainitun mukaisesti. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa voidaan tarvittavilta osin päivittää osayleiskaavan kaavaehdotukseen saakka.

vaikutusten arviointiin kaavan laatimisen eri vaiheissa.

Olennaista OAS:n tavoitteiden kannalta on, että osallisille tarjotaan mahdollisuus osallistumiseen riittävän aikaisin sekä mahdollisuus tutustua kaavoituksen tavoitteisiin ja mahdollisiin vaihtoehtoihin ja ottaa niihin kantaa riittävän ja luotettavan vaikutuksia koskevan tiedon pohjalta. Osallisilla tulee olla aito mahdollisuus tutustua selvitysten ja vaikutusten arvioinnin tuloksiin sekä arvioida niiden perusteella kaavaratkaisua ja sen mahdollisia vaihtoehtoja.

Katsomme, että edellä viitatut OAS:lle asetetut tavoitteet ja vaatimukset eivät nyt täyty suunnitelman jäädessä varsin yleispiirteiseksi jopa huomioon ottaen varhaisesta suunnitteluvaiheesta johtuvat tiedolliset rajoitukset. OAS:sta ei mielestämme riittävän konkreettisella tavalla ilmene, millä tavoin osallistuminen järjestetään, vaikutukset arvioidaan ja kaavan sisältövaatimusten täytyminen pyritään varmistamaan.

3 Yleiskaavan sisältövaatimuksista

Osayleiskaavat todetaan laadittavan MRL:n 77 a §:n mukaisina kaavoina siten, että rakennusluvut voitaisiin myöntää suoraan osayleiskaavan perusteella. MRL 77 b §:n mukaan laadittaessa 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa, on sen lisäksi, mitä yleiskaavasta muutoin säädetään, huolehdittava siitä, että:

- 1) yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella;
- 2) suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön;
- 3) tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää.

Ikaalisten ympäristölautakunta on hyväksynyt Konikallion tuulivoimahankkeen kaavoitusaloitteen omalta osaltaan 14.9.2021 (§ 47) ja Hämeenkyrön kunnanhallitus omalta osaltaan 21.6.2021 (§ 174). Hämeenkyrön kunnanhallitus päätti 21.03.2022 (§ 62) ja Ikaalisten Ympäristölautakunta 22.3.2022 (§ 17) Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan vireilletulosta ja kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) nähtävilläolosta. OAS:ista on ollut mahdollista jättää palautetta 1.4.–9.5.2022 välisen ajan. OAS:it ovat nähtävillä koko suunnittelutyön ajan 1.4.2022 alkaen. Kuulutukset vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmien nähtävillä asettamisesta on tehty kunnissa käytössä olevien tiedottamiskäytäntöjen mukaisesti. Kaavoitusta käsittelevä kuntien yhteinen ja avoin yleisötilaisuus pidettiin Hämeenkyrössä ja Teams-etäyhteydellä 28.4.2022. Lisäksi hankkeen YVA-menettelystä pidettiin Teams-etäyhteydellä avoin yleisötilaisuus 16.2.2022. Yleisötilaisuuksissa on esitelty hankkeen suunnitelmia, hankealueen nykytilatietoja, vaikutusten arviointia ja hankkeessa laadittavien selvitysten tilanne sekä osallistumismenettelyt.

Palaute merkitään seuraavilta ja YVA-ohjelmaa koskevilta osin tiedoksi.

Jotta yleiskaava ohjaisi riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella ja jotta voitaisiin varmistaa, että suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön, sen vaikutukset tulee tunnistaa riittävällä tavalla (MRL 9 § ja MRL 77b §). Näin ollen katsomme, että jo OAS:ssa kaavoitus tulee pohjustaa siten, että kaava perustuu riittäviin, kaavan merkittävät vaikutukset arvioiviin tutkimuksiin ja selvityksiin. MRL 9 §:ssä edellytetyllä tavalla:
 ”Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.”

Jo OAS-vaiheessa tulee myös huomioida, että MRL 9 § on ilmaistu velvoittavassa muodossa. Oikeuskäytännössä tutkimusten ja selvitysten riittämättömyys on suhteellisen usein johtanut kaavan lainvastaisuuteen. Tehtävien selvitysten tulee kattaa sekä välittömät että välilliset vaikutukset kokonaisuutena. Selvitysvelvollisuutta täsmennetään maankäyttö- ja rakennusasetuksessa (MRA 1 §): ”Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;

5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön;
6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen. (11.2.2016/119)

Jos yleis- tai asemakaavan maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä tarkoitetut olennaiset vaikutukset ulottuvat toisen kunnan alueelle, kaavan vaikutuksia selvitettäessä tulee olla tarpeellisessa määrin yhteydessä tähän kuntaan. Jos kaavan olennaiset vaikutukset ulottuvat toisen maakunnan liiton alueelle, tulee vastaavasti olla yhteydessä tähän liittoon.”

Lain esitöissä (HE s. 63) selvitysvelvollisuutta selvennetään seuraavasti: ”Kaavoituksessa sovitetaan yhteen erilaisia alueidenkäyttötarpeita. Alueiden käytön ja eri toimintojen ympäristövaikutukset on tarpeen selvittää ja arvioida riittävän aikaisessa vaiheessa kaavaa laadittaessa. Riittävän laaja-alainen ja perusteellinen vaikutusten arviointi kaavoituksen yhteydessä on välttämätöntä jo senkin vuoksi, että ne, joiden olosuhteisiin ratkaisu saattaa vaikuttaa, voivat arvioida eri vaihtoehtojen vaikutuksia”.

Riittävä vaikutusten selvittäminen edellyttää hallituksen esityksen mukaan myös *mahdollisten maankäytön muutosten ja vallitsevan tilanteen välistä vaikutusten vertailua*. Tällä on erityistä merkitystä nyt käsillä olevassa tilanteessa, jossa kaava muuttaisi merkittäväällä tavalla mm. vaikutusalueen maisemaa, luonnonolosuhteita ja myös asumisolosuhteita.

Oikeuskäytännössä selvitysten riittävyyden kriteeriksi on muodostunut erityisesti se, voidaanko kaava-asiakirjojen pohjalta ratkaista, täytyvätkö kaavan sisältövaatimukset (ks. esim. teokset ”Maankäyttö- ja rakennuslaki”, Hallberg ym. 2020, s. 69-79 ja ”Maankäyttö- ja rakennuslaki”, Ekroos – Majamaa, 2018, s. 44-47 sekä ratkaisut KHO 2018:10, KHO 2017:114, KHO 2017:31, KHO 2014:2, KHO 2013:184, KHO 2008:71, KHO 25.8.2006 t. 2170, KHO 2004:84, KHO 2004:64 jne.). Näitä yleiskaavan yleisiä sisältövaatimuksia ovat em. tuulivoimakaavan erityisten sisältövaatimusten ohella mm. yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys; olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö; asumisen

tarpeet; mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön; kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset; ympäristöhaittojen vähentäminen; rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys ja kaavan kohtuullisuus maanomistajille ja muille oikeudenhaltijoille (MRL 39 §). OAS:ssa todetaan, että YVA tulee muodostamaan keskeisen perustan em. kaavojen vaikutusten arvioinnille. Vastaavasti kuin YVA-ohjelmasta antamassamme mielipiteessä toteamme, hankkeen vaikutukset on toistaiseksi esitetty liian yleisluontoisesti, jotta voimaloiden vaikutuksia, vaihtoehtotarkastelun edellytyksiä ja riittävyttä voitaisiin riittäväällä tavalla arvioida ja ennakoita.

Se, että hanke muodostuu poikkeuksellisen kookkaista voimaloista, tulee ottaa huomioon vaikutusten arvioinnin lähtökohtana. Esimerkiksi maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointia ei voida perustaa olemassa oleviin selvityksiin, toisin kuin mm. YVA-ohjelmasta on ymmärrettävissä. Aiempaa olennaisesti kookkaampien voimaloiden vaikutuksista ei ole vielä kertynyt juurikaan kokemusta. Jotta voitaisiin arvioida, sopeutuuko suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö maisemaan ja ympäristöön MRL 77 b §:ssä vaaditulla tavalla, mm. maisemavaikutusten arviointiperusteet tulee päivittää voimaloiden kokoluokka huomioon ottaen. Enempää OAS:ssa kuin YVA-ohjelmassakaan ei kuitenkaan kuvata, millä tavoin arviointikriteerit (mm. vaikutusalueet ja dominanssivyöhykkeet jne.) määritetään.

Voimaloiden kokoluokka tulee ottaa huomioon myös niiden sijoittelun kannalta. Kuten YVA-ohjelmaa koskevaan mielipiteeseemme sisältyvästä Hannu Nykäsen 27.3.2022 päivätystä lausunnosta (liite 2) ilmenee, OAS:n kohteena oleva suunnitelma ei pohjautu tuulivoimaloiden haitattoman sijoittelun periaatteisiin: ”Edellä esitetyn kohtien perusteella voidaan todeta, että Konikallion suunniteltu tuulivoimaloiden sijoittelu on 15 voimalan vaihtoehdolla täysin vastoin tuulivoimaloiden haitattoman sijoittelun periaatteita. Pienemmällä voimaloiden lukumäärällä tai pienemmillä voimaloiden koolla, voidaan vaikuttaa meluhaitan vähenemiseen,

Ympäristöministeriön melumallinnusohje ei anna objektiivisia korjauksia mahdollisen jättöpyörteen turbulenssin huomioimiseksi. Lisäksi taaemmat voimalat ovat edellä olevan jättövanan vaikutuksessa vain myötätuuliolosuhteissa, ei kaikkien ajankohtien sisällä. Koska alueen keskimääräinen tuulensuunta on lounaasta, voidaan karttakuvasta nähdä jo selkeästi se, että moni voimala ei ole tässä asennossa jättövanan osalta huonosti sijoitettu. Lisäksi pientaajuisen melulaskennan osalta hyödynnetään kotimaisen ’Anojanssi’ - tutkimushankkeen tilastollisia äänitasoeron

<p>mutta jokainen vaihtoehto on tarkasteltava erikseen.</p> <p>Tuulivoimaloiden sijoittelu liian lähelle toisiaan aiheuttaa kaikissa tapauksissa kuitenkin sen, että suomalaisen melumallinnuksen lähtöolettamus tuulivoimaloiden toimimisesta pyörteettömässä tuulikentässä ei päde, jolloin koko melumallinnus on jo lähtökohdiltaan virheellinen, mikäli tuulivoimaloiden välisen etäisyyden vaatimusta 8 x roottorin halkaisija ei noudateta.”</p> <p>Samoin hankkeen meluvaikutusten arvioinnin lähtökohdat osoittautuvat olennaisesti puutteellisiksi Nykäsen lausunnosta tarkemmin ilmenevin perustein.</p> <p>4 Osallistumisesta ja vuorovaikutuksesta</p> <p>Myös maanomistajien osallistumista suunnitteluun kuvataan OAS:ssa varsin yleisluonteisesti. YVA-ohjelmassa puolestaan todetaan, että YVA-menettelyä seuraamaan ja ohjaamaan kootaan eri tahoista koostuva seurantaryhmä, jonka tarkoituksena on muun muassa saada tietoa ja näkemyksiä eri osapuolilta sekä varmistaa, että työn aikana käytettävät tiedot ovat ajantasaisia ja mahdollisimman kattavia. Seurantaryhmään ei kuitenkaan ole kutsuttu maanomistajia, joiden kiinteistöjen käyttöä voimat tai voimansiirtolinjat olennaisesti rajoittavat.</p> <p>Hankkeen tähänastisessa suunnittelussa ilmenneet vuorovaikutuksen puutteet korostavat tarvetta tehostaa vuorovaikutusta jo varhaisessa kaavoitusvaiheessa mm. alueen maanomistajien kanssa. Kuvaavaa on, että vaikka voimajohtoon vaihtoehto B sijoittuu osallisen C kiinteistölle halkaisten sen ja heikentäen kohtuuttomasti kiinteistön käyttöä ja sen alueella olevia erityisiä luonnonarvoja, hän sai tiedon sattumanvaraisesti johtosuunnitelmasta vasta tammi-helmikuun vaihteessa 2022. Hankkeen valmistelu ja suunnittelu on edennyt osittain pimennossa ja yllätyksellisesti, vaikka jopa neljä seitsemästä Hämeenkyrön puolelle suunnitellusta voimalasta sijoittuu ko. tilan rajalle, kolme voimalaa 200 metrin päähän ja yksi voimala 400 metrin päähän. Lisäksi tilan halki rakennettaisiin voimaloita yhdistävä voimajohto ja kilometrin mittainen voimajohtolinja, joka lopuksi halkaisisi tilan keskeltä kahtia. Tiedottamisen puutteellisuutta on tarkasteltu myös YVA-</p>	<p>tuloksia, joiden äänitasoeron tulokset ovat varsin konservatiivisia asuinrakennusten osalta.</p> <p>Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen on kuvattu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kaavoituksen aloitusvaiheen ja OAS:in tarkoitusta vastaavalla tavalla. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa voidaan tarvittavilta osin päivittää osayleiskaavan kaavaehdotukseen saakka.</p> <p>Seurantaryhmä liittyy hankkeen YVA-menettelyyn ja palaute merkitään tältä osin tiedoksi.</p>
--	--

<p>ohjelmasta annetussa 23.3.2022 päivätyssä mielipiteessä (liite 3).</p> <p>Katsomme, että kaavoitus tulee toteuttaa jo OAS-vaiheessa avoimen vuorovaikutteisesti sekä perustuslain että MRL:n edellyttämällä tavalla. MRL 62 §:n mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehdoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. Perustuslain 20 §:n mukaan ”vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon”. Näin ollen jo kaavoituksen lähtökohdissa on huolehdittava mm. siitä, että yleiskaava ei aiheuta maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa MRL 39 §:n vastaisesti.</p> <p>5 Päätelmät Edellä esitetyin perustein katsomme, että OAS ja siihen kytkeytyen YVA-ohjelma eivät kuvaa voimaloiden vaikutuksia ja vaihtoehtotarkastelun edellytyksiä riittäväällä tavalla aidon vuorovaikutuksen tietoperustaksi. On tärkeää, että hankkeen vaikutuksia koskeva tieto välitetään osallisille mahdollisimman kattavasti jo OAS- ja YVA-ohjelmavaiheessa, jolloin suunnitteluun ja hankevaihtoehtoihin vielä voidaan vaikuttaa.</p>	<p>Konikallion osayleiskaavaprosessi on toteutettu kaavoituksen aloitusvaiheessa ja OAS:in osalta perustuslain sekä maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavoilla.</p> <p>Mielipide merkitään tältä osin tiedoksi.</p>
<p>4) Osallinen 4 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin)</p> <p>Mielipiteenäni esitän, että voimalat aiheuttavat kohtuutonta haittaa ja vaaraa ihmisten elinoloihin ja ympäristöön sekä vaarantavat lintujen muuttoreitit sekä uhanalaisten eläinten pesimäalueet. Voimaloita ei tule alueelle rakentaa.</p>	<p>Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) laadittuja selvityksiä hyödynnetään ja tarvittaessa täydennetään kaavoitusprosessin aikana. Vaikutusten arviointia tehdään tässä yhteydessä kattavasti mm. ihmisten</p>

Tuulivoimalat tulee sijoittaa lähtökohtaisesti jo olemassa oleville teollisuusalueille. Kaava-alue on maakuntakaavassa esitettyä laajempi. ”Maisemahaittojen minimoimiseksi on suositeltavinta rakentaa tuulivoimalat olemassa olevien maisemahäiriöiden yhteyteen ja paikoille, missä on uudenaikaisia rakennelmia. Sijoitusalueiksi suositellaan useassa yhteydessä teollisuuslaitosten- ja alueiden ympäristöjä, mastojen ja voimalinjojen ympäristöjä, laskettelukeskuksia sekä satama- ja varastoalueita.” Tuulivoimalat ja maisema, Ympäristöministeriö 5/2006 Emilia Weckman.

Hankkeen erityispiirteet kuten voimaloiden suuri koko, teho ja korkeus, 350m tulee ottaa huomioon suunnittelun jokaisessa kohdassa. Tämä tulisi näkyä laajoina selvityksinä mm. vaikutusalueen laajuudessa, erilaisissa mallinuksissa. Kaikkien vaadittavien selitysten tulisi ulottua laajemmalle alueelle kuin nyt on ehdotettu. Erityisesti ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön kohdistuvat vaikutukset tulisi selvittää erityisellä laajuudella johtuen hankkeessa esitettyihin voimaloiden kokoihin. Suuresta koosta ja mahdollisista haittavaikutuksista johtuen suojaetäisyydet asuin- ja loma-asuntoihin tulisi olla huomattavasti suurempi (3km) kuin nyt esitetty. Tuulivoimaloiden korkeuden vuoksi maisemahaitta tulee koskemaan muita maisema-alueita ja virkistysalueita kuten Jämin harjua, joka kuluu Satakunnan maakuntaan. Selvitykset tulee tehdä myös toisen maakunnan alueella.

” Tuulivoimaloiden sijoitusetäisyys toisiinsa nähden on useita satoja metrejä muun muassa roottorin koosta, voimaloiden lukumäärästä ja sijoituskuviosta riippuen. Isojen tuulivoimaloiden luokkaan kuuluvien voimaloiden (3-5

elinympäristöä ja luontoarvoja koskien huomioiden palautteessa mainitut lintujen muuttoreitit ja uhanalaisten eläinten pesimäalueet.

Suunnittelualueelle sijoittuu voimassa olevassa maakuntakaavassa kaksi lähekkäin sijaitsevaa tuulivoimatuotannolle osoitettua tv1-merkintää, joihin hankealueen rajaus perustuu. Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -oppaan mukaisesti maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajaus täsmentyvät kuntatason kaavassa tarkempien selvitysten perusteella (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016). Samoin oppaan mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisessa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Suunnittelualueen rajaus tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden aikana selvitysten perusteella.

Vaikutusten arviointi on olennainen osa tuulivoimarakentamisen suunnittelua, ja vaikutusten arvioimiseksi on käytettävissä pääosin vakiintuneet käytännöt ja menetelmät. Vaikutusten arviointi ulotetaan vaikutustyyppistä riippuen aina noin 25 kilometriin (maisema).

Maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajaus täsmentyvät kuntatason kaavassa tarkempien selvitysten perusteella. Suunnittelualueen rajaus tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden aikana.

megawattia) välillä sijoitusetäisyydet vaihtelevat tavallisesti 400–1000 metrin välillä.” (Ympäristöhallinnon ohjeita 4/2012, Ympäristöministeriö). Nämä etäisyydet eivät tule toteutumaan maakuntakaavassa esitetyllä alueelle. Alue on liian pieni.

Esitetty kaava tulee muuttamaan merkittävästi maisemaa. Kaavassa tulee huomioida valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, jonka Vatulan-Ulvaanharju sai syksyllä 2021. Tätä statusta ei ole ollut vielä maakuntakaavaa laadittaessa, eikä Voimaa tuulesta Pirkanmaalla-selvityksessä 2012, jota on käytetty pohjana selvittäessä mahdollisia tuulivoima-alueita. Tällöin selvityksestä on jätetty lähtökohtaisesti pois alueet, jotka on luokiteltu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi. Tällöin on rajattu myös arvokkaat kulttuuriympäristöt. Hankeen suuruus tulee vaikuttamaan laajemmin myös kulttuuriympäristöihin kuin OAS on kuvattu. Valtioneuvoston julkaisussa Tuulivoimarakentamisen suunnittelu (2016) todetaan että pääsääntöisesti tuulivoimarakentamiselle soveltumattomia alueita ovat valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet.

Osallistuminen hankeen suunnitteluun on lähtökohtaisesti puutteellinen. Perustuslaki 15§ mukaan omaisuus on turvattu. Nyt suunnitellut hankkeet on tehty hanketta koskevia maanomistajia kuulematta ja jopa heidän tietämättään. Hanke uhkaa myös alueen vaikutusalueella olevia kiinteistöjä ja niiden arvonalenemaa sekä välke- ja näköhaittaa.

Perustuslaki 20§ vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Hankkeessa on pirstaloitumassa suuri, yhtenäinen metsäalue, joka aiheuttaa metsäkatoa. Uhanalaisten lintujen pesimäalueiden ympärille tulee esittää riittävän laajat suojavyöhykkeet. EU CAP 27 ohjelmassa edellytetään myös monipuolisen biodiversiteetin säilyminen.

Maisemavaikutuksia havainnollistavissa valokuvasoitteissa esitetään tuulivoimaloiden aiheuttamia muutoksia maisemakuvassa. Kuvien katselupisteet on määritelty vuorovaikutteisesti arviointityön edetessä näkymäalueanalyysin sekä sidosryhmien ja viranomaisten palautteen perusteella. Maisemavaikutusten arvioinnissa huomioidaan ympäristöhallinnon ohjeistus.

Osallistumismenettelyllä luodaan edellytykset sille, että kaavan vaikutuksista ja sisällöstä keskustellaan ja tiedotetaan hankkeen eri vaiheissa. Kaavan vireille tulosta sekä valmisteluaineiston ja kaavaehdotuksen nähtävillä olosta kuulutetaan kuntien ilmoitustaululla, kuntien internet-sivuilla sekä kuntien virallisissa kuulutuslehdissä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmat ovat nähtävillä koko suunnittelutyön ajan 1.4.2022 alkaen. Kuulutukset vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmien nähtävillä asettamisesta on tehty kunnissa käytössä olevien tiedottamiskäytäntöjen mukaisesti. Kaavoitusta käsittelevä kuntien yhteinen ja avoin yleisötilaisuus järjestettiin Hämeenkyrössä ja etäyhteydellä 28.4.2022. Hankkeesta tiedottamista tehdään myös kaavoituksen kanssa samaan aikaan käynnissä olevan YVA-menettelyn yhteydessä.

Alueelle tulee vaatia ympäristölupa. Maakuntakaavassa tavoitteeksi on asetettu pohjavesien suojeleminen. Kaavassa on varauduttu myös poikkeusolojen lisävedenottoon Vatulan-Ulvaanharjun alueelta. Tämä hanke ei saa vaarantaa pohjavesiä teollisen kokoluokan tuulivoimaloilla. Myös vesilupaa tulee harkita. Alueen pohjaveden paksuus pitää tutkia. Alueelta ei laske jokia vaan kaikki vesi laskee pohjaveteen tai suodattuu Vatulan-Ulvaanharjun läpi lähteistä tai Kyrösjärven pohjasta. Myös Vesajärvellä Ihananjärvi on tällainen lähdepohjainen järvi.

Osayleiskaavassa ja suunnitelmissa olevat kartat ovat olleet epäselviä. Voimaloiden paikat ja suunnitellut siirtolinjojen paikat pitää näkyä selkeästi karttapohjalta.

Ilmatar Energy:n suunnittelemaat voimalta ovat kokoluokaltaan suuria. Niiden rakentaminen tulee muokkaamaan aluetta pysyvästi. Siipien kuljettaminen ja sen aiheuttamat haitat alueelle mm. metsien kaataminen alueelta tulee näkyä kaavassa. Myös rakennettavien tuulivoimaloiden perustamisen yhteydessä kaadettava ja muokattava metsä tulee esittää selkeästi. Tuulivoimaloiden vuoksi rakennettava tiestö ja voimajohtojen vaatimat linjaukset ja muutokset metsään tulee esittää selkeästi kartalla. Kartat pitäisi olla selkeitä ja helposti tulkittavissa. Voimaloiden paikat tulisi näkyä selkeästi ja niiden sijoittelussa tulisi ottaa huomioon mahdollinen värähtelyn vaikutus hiekkaharjuun ja pohjaveteen nyt ja tulevaisuudessa.

Hämeenkyrön Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavassa mainittuja laadittuja selvityksiä ei ole ollut saatavilla. Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys, pesimälinnustoselvitys, päiväpetolintuselvitys, liito-orava- ja viitasammakkoselvitys, lepakkoselvitys ja linnustoselvitys eivät ole valmistuneet. Näin ollen koko hankkeen aikataulu on epärealistinen. Aikataulu rakentamiseen on myös epärealistinen puuttuvien tai suunnitteilla olevien Fingridin valtakunnan verkon siirtolinjojen vuoksi.

Tuulivoimaloilta voidaan tapauskohtaisesti edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa, mikäli niistä voi aiheutua naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista rasitusta. Ympäristölupaa haetaan tarvittaessa kuntien ympäristöviranomaisilta. Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erillisselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta.

Voimaloiden sijaintipaikat ja hankealueen ulkoiset sähkönsiirtoreitit tarkentuvat suunnittelun edetessä. Karttojen luettavuuteen kiinnitetään huomiota jatkosuunnittelussa ja laadittavissa kaavadokumenteissa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainittujen selvitysten maastotöitä on tehty vuoden 2021 ja vuoden 2022 aikana. Osa maastotöistä on valmistunut vuoden 2022 kevääseen mennessä ja osaa selvityksistä on täydennetty edelleen kesän ja syksyn maastokaudella 2022. Selvitystöiden tulokset raportoidaan osana laadittavaa YVA-selostusta sekä osayleiskaava-alueennoksia. Hankkeen aikataulu tarkentuu suunnittelutyön edetessä.

<p>Näkymäalueanalyysijä tulee tehdä eri maisemakohdista ja tausta pitää olla selkeä eli sininen taivas. Myös yölliset valot tulee kuvata jollain tavalla. Mallinnukset on tehtävä laajakulmakuvien lisäksi 3D tekniikkaa ja animaatioita hyödyntäen, jolloin vilkkuvien lentoestevalojen häiritsevyys voidaan todenmukaisesti havaita. Ehdotan kuvattaviksi mm. Vesajärventie 2125, Kaipiontie 69, Viherojantie 20, Vesajärventie 1850, Vesajärventie 30, Nukarintie 65, Vaasantie esim. Tanolantien kohdasta, Hämeenkyrön keskustasta ja Kostulasta sekä Ikaalisista, Sammista. Takamaantie 1710, Pirkan ura Ulvaanharjun kohdalta. Oksjoentie 38.</p>	<p>Palaute merkitään tältä osin tiedoksi.</p>
<p>5) Osallinen 5 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin)</p> <p><u>Palautteeni = Ei Voimaloita. Kiinteistölleni, luonnolle, ihmisille ja eläimille koituu kohtuutonta haittaa.</u></p> <p>Kiinteistölleni ja tuhansille ihmisille ja eläimille koituu kohtuutonta haittaa ja rasitusta. Pelkästään nopeassa ajassa vastustavia allekirjoittaneita on yli 300, tässä ei ole läheskään kaikki vastustavat, koska kaupungit eivät ole ottaneet yhteyttä kiinteistön omistajiin ja asukkaisiin. Näin valtavat teollisen kokoluokan voimalat eivät kuulu rauhalliselle ja hiljaiselle alueelle. Naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa määritetty kohtuutonta rasitusta aiheutuu. Vastustan koko hanketta eli VEO on minun vaatimukseni. Jos on pakko rakentaa, pitää rakentaa erittäin paljon arvostamani Hämeenkyrön kaupungin Leena Lahtisen sanoin: hanke ja voimalat pitää suunnitella täysin turvalliseksi. Tämä tarkoittaa sitä, että läheisille kylille ja kiinteistöille ei saa aiheutua minkäänlaista rasitusta tai terveyshaittaa. Tässä palautteessa on vaadittu vain jotain selvityksiä, suunnitelmia ja tutkimuksia millä turvallinen rakentaminen ja käyttö varmistetaan. Ennen näiden puolueettomien selvitysten saamista, kaupungit eivät voi edetä kaavoituksen kanssa. Kaavoituksessa pitää tietää mitä ollaan rakentamassa. OAS esittelytilaisuudessa Hämeenkyrön auditoriossa To 28.4.2022</p>	<p>Kaavoitus alkaa suunnittelutyön ohjelmoinnilla ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman laatimisella. Kaavoitus etenee tämän jälkeen valmisteluvaiheeseen (kaavaluonnos) ja ehdotusvaiheeseen ennen varsinaista kaavan hyväksymiskäsittelyä.</p>

Ilmattaren Hankekehityspäällikkö Lauri Vierto sanoi, että otetaan etunojaa kaavoituksessa, että voidaan sitten myöhemmin toteuttaa valtavat voimat, joista ei ole vielä kokemusta ja joita ei siis osata suunnitella ja toteuttaa. Ei Suomen lait toimi näin. Kaavoituksessa jo pitää tietää tarkalleen mitä rakennetaan, jotta voidaan suunnitella hanke turvallisesti.

Kaupunki menettää verotuloja, itsekin ajattelin siirtää verokirjani tänne, koska lapset kasvavat omilleen ja aivan hyvin voisin tehdä etätöitä hiljaisesta ja kauniin maiseman kiinteistöltäni. Olen kuitenkin päättänyt, että DI verotulojani en kaupunkiin tuo, jos Konikallion voimat rakennetaan. Tiedän, että moni hyvin tienaa, tekee samoin ja tiedän, että useampi on myynyt ja harkitsee kiinteistönsä myyntiä, jos Konikallion valtavat voimat rakennetaan. Tulen vaatimaan kiinteistöni alenneen arvon + muita korvauksia kaupungilta, jos kaupunki kaavoittaa teollisuuskokoluokan valtavia tuulivoimaloita lähelle kiinteistöäni.

OAS ei noudata Maankäyttö- ja rakennuslakia 9§:ää

OAS ohjaa MRL 9 §:n mukaista kaavan vaikutusten selvittämistä. Suunnittelun lähtökohdat ja tehdyt selvitykset tulee tuoda esiin OAS:ssa niin, esim. suunnittelualueen ympäristön nykytila ja suunnitteluun vaikuttavat erityispiirteet ja reunaehdot tulevat riittävän selviksi. Konikallion teollisuustuulivoimapuistossa keskeiset erityispiirteet ovat hankkeen poikkeuksellisesta kokoluokasta aiheutuvasti vaikutuksiltaan todella voimakkaita ja kauaskantoisen ulottuvia. OAS:sta tulisi käydä esiin selvästi milloin ja millä menetelmin niin terveys- kuin muut vaikutukset selvitetään puolueettomasti. Oman riskien suojan takia, kaupunkien kannattaisi varata hankkeen valmisteluun, selvityksiin, asukkaiden, kiinteistönomistajien, maanomistajien ja vaikutusalueella olevien kuulemiseen lisää aikaa ja varmistaa että kaikki selvitykset on puolueettomia ja oikein laadittuja.

Hankesuunnitelma täydentyy ja tarkentuu YVA- ja kaavoitusmenettelyjen aikana suunnitteluprosessin edetessä. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) laadittuja selvityksiä hyödynnetään ja tarvittaessa täydennetään kaavoitusprosessin aikana.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 9 §:ssä ei määritellä yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman muotoa, sisältöä tai OAS:ille asetettuja vaatimuksia. MRL 9 § koskee vaikutusten selvittämistä kaavaa laadittaessa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa käsitellään MRL 63 §:ssä, jonka mukaisesti kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavojen osallistumis- ja arviointisuunnitelmissa on esitetty tuulivoimaosayleiskaavoille tyypillisellä tavalla ja riittävällä tarkkuudella, miten osallistuminen ja vuorovaikutus sekä kaavan vaikutusten arviointi tapahtuvat Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavojen kaavaprosesseissa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on mahdollista tarvittaessa päivittää kaavoitusprosessin aikana. Suunnitelma

<p><u>Perustuslain vastainen hanke: Kotirauha ja omaisuuden suoja</u></p> <p>Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen kotirauha on turvattu. Tuulivoimasta aiheutuvat melu-, välke-, värinä pohjaveden pilaantuminen ja maisemahaitat sekä edellä mainittujen yhteisvaikutukset tulee tarkasti arvioida faktaperustein, ei hankkeen toteuttajan maksaman konsultin puolesta vaan puolueettomasti varmennusmitattujen arvojen mukaan. Hämeenkyrön ja Ikaalisten kaupunkien pitää taata perustuslain 10 pykälän mukainen kotirauha kaikille, niin että hanketta ei toteuteta Konikallioon ollenkaan tai vaihtoehtoisesti kaavoituksessa määrätään säännöt ja suojella asutusta (vakituinen ja vapaa-ajan) perustuslain mukaisesti ja tehdä kaavoihin vähintään suoja-alueet vähintään 5km ja lisäksi kilometri tuulivoimalan megawattia kohden eli 10MW voimalalle 10km suoja-alue, ettei kotirauhan turva vaarannu.</p> <p>Perustuslain 15 § Omaisuuden suoja. Pykälän mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Tulen vaatimaan vahingonkorvauksia kiinteistöni arvon alenemisesta, jos kiinteistöni lähelle rakennetaan teollisen kokoluokan tuulivoimaloita.</p> <p><u>Pohjavesi pilalle, josta Ikaalisten & Hämeenkyrön kaupungit ovat vastuussa.</u></p> <p>Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien pitää tarkastella asiaa aivan vastaavasti kuin Äänekosken kaupunki teki, ei riskiä pohjaveden pilaantumiselle: Äänekosken kaupunki ei hyväksy maakuntakaavaluonnokseen merkittyä</p>	<p>pidetään nähtävillä kaavoitusprosessin ajan 1.4.2022 alkaen. Mielenpitemissä esitetyt asiat koskien suunnittelualueen nykytilaa, vaikutusten arviointia ja selvityksiä sisältyvät YVA-menettelyn ja kaavaproessin aikana tuotettaviin asiakirjoihin.</p> <p>Hankkeen suunnittelussa laadittavat selvitykset ja mallinnukset tehdään ja vaikutukset arvioidaan vakiintunein menetelmin voimassa olevien säädösten, asetusten ja yleisesti käytössä olevan ohjeistuksen mukaisesti. Osana vaikutusten arviointia tarkastellaan hankkeen toiminnasta ja muista alueen toiminnoista aiheutuvia yhteisvaikutuksia ympäristöön.</p> <p>Esitetylle suoja-alueelle ei ole lainsäädännöstä, asetuksista, yleisistä ohjeistuksista, mallinuksista tai vallitsevasta oikeuskäytännöstä peräisin olevia perusteita. Mielenpitemissä esitetyt etäisyydet eivät perustu hankkeen todennettaviin vaikutuksiin. Mielenpitemissä esitetyt suojaetäisyydet eivät käytännössä mahdollistaisi maatuulivoimahankkeiden toteuttamista lähes missään Suomessa.</p>
--	--

tuulivoimala-aluetta Liimattalaan. Muutosehdotuksessa todetaan, että kaavaluonnoksessa oleva Liimattalan tuulivoimala-alue sijaitsee pohjavesialueen välittömässä läheisyydessä ja viimeaikaiset selvitysten mukaan tuulivoimaloiden rakentaminen alueelle aiheuttaisi merkittävän riskin pohjaveden pilaantumiselle ja tällaista riskiä Äänekosken kaupunki ei ole valmis ottamaan. Muutosesityksen mukaan kaupunki katsoo myös, ettei se kannata maakuntakaavoituksessa tuulivoimaa mihinkään Äänekoskelle. Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on hankittava ja julkaistava nämä Äänekosken viimeaikaiset selvitykset ja otettava nämä huomioon kaavoituksessaan ja päätöksenteossaan.

OAS esittelytilaisuudessa Hämeenkyrön auditoriossa To 28.4.2022 Ilmattaren Hankekehityspäällikkö Lauri Vierto sanoi, Konikallion tuulivoimaloita ei rakenneta pohjavesialueelle. Asia ei ole noin yksinkertainen. Jos itse voimalan perustus ei ole juuri pohjavesialueelle merkityllä alueella, ei se tarkoita, etteikö hankealue, rakennettava tiestö ja voimaloiden kilometrien mittainen vaikutusalue vaikuttaisi pohjaveteen. Epäpuhtauksien kulkeutumiseen pohjaveteen ja leviämiseen pohjavesikerroksessa vaikuttavat muun muassa maaperän veden läpäisevyys, veden virtausnopeus ja -suunta sekä kyseisen aineen tai yhdisteen liukoisuusominaisuudet.

https://www.ymparisto.fi/fi-fi/vesi/Pohjavesien_tila/Pohjavetta_uhkaavat_toitukset

Jos pohjavesialueelle (tai näin lähelle pohjavesialuetta) rakennetaan teitä tai näin valtaviin voimaloiden perustuksia, joudutaan kaivamaan massiivisen syvälle. Syvään kaivaminen on suuri riski, jos osut voimakkaaseen pohjavesisuoneen, vuotoa voi olla hyvin vaikea tukkia tai ennallistaa. Aiheutunut haitta ja pilaantumisriski voi olla todella suuri. Jos kaupunki kaavoittaa pohjavesialueen suonien lähelle tällaisen syvää kaivuurakentamis/perustusrakentamistoimintaa vaativia teollisen kokoluokan voimaloita, kaupunki vastaa, että alueelle voidaan kaivaa

Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erilliselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla. Pohjaveteen liittyviin kysymyksiin on vastattu tarkemmin edellä Ikaalisten Veden lausuntoon laaditussa vastineessa.

Mielipide kirjataan seuraavilta osin tiedoksi.

noin syviä perustuksia. Kaupunki on syyllinen syntyviin vahinkoihin. Lisäksi Konikallion (teollisen kokoluokan tuulivoimala-alueen) läheisen Vatulanharjun ja Ulvaanharjun yhteinen antoisuus (kapasiteetti on 17770 m³/vrk) josta käytetään tällä hetkellä 1800m³/vrk (pohjaveden pumppausmäärä). Maakuntakaavassa tavoitteeksi on asetettu pohjavesien suojelu ja lisäksi maakuntakaavassa on varauduttu myös poikkeusolojen lisävedenottoon Vatulan-Ulvaanharjun alueelta. Venäjän tilanteen takia poikkeusolot ovat todennäköisempiä kuin koskaan, Vatulan-Ulvaanharjun pohjaveden kapasiteettia lisäottoon on 15000m³/vrk, josta saadaan 3 miljoonan ihmisen päivittäinen juomavesi (5L).

Kun luetaan ELY-keskuksen tuottamaa tutkimusta Hämeenkyröstä, paksuimmillaan pohjavesikerrokset ovat yli 100 metrisiä. Niin syvälle pohjavesiin kulkeutuu laajalta alueelta vettä ja myös haitta-aineita.

<https://www.sttinfo.fi/tiedote/hameenkyrossa-loytyi-paksuimmillaan-yli-100-metrin-pohjavesikerros---geologinenrakenneselvitys-valmistui?publisherId=69817881&releaseId=69939943>

On selvää, että valtavista teollisen kokoluokan tuulivoimaloista irtoaa paljon mikromuoveja ja jäänestokemikaaliaineet ovat luonnolle ja ihmiselle myrkyllisiä ja haitallisia, lisäksi voimat ovat todella korkeita, ja niiden aiheuttavat ilmavirrat ja pyörteet ovat voimakkaita. On päivänselvää, että mikromuovipartikkelit ja muut voimalasta irtoavat haitta-aineet lentävät laajalle alueelle. Ilmanvirtaustekniikassa käytetään suuretta heittopituus ja se on tässä suuri. Kantama partikkeleille on pitkä, tuulen ja pyörteen mukana partikkelit kulkeutuvat kilometrien päähän. Ilman kunnollista selvitystä voimaloista irtoavien partikkeleiden heittopitoisuuksista ja pohjaveden pilaamisqueististä ei kaavoitusta voida jatkaa tai riskit nousevat liian kovaksi.

Lisäksi tuulivoimaloiden jäähdytysjärjestelmän kiertoneste eli glykoliliuos on vaarallista pohjavedelle. Käynnistysvaiheessa jäähdytysjärjestelmään tehdään glykolin

Tuulivoimaloiden lapojen eroosiota ei ole toistaiseksi riittävästi tutkittu, jotta lavoista voitaisiin todeta irtoavan merkittäviä määriä mikromuoveja. Tuulivoimaloiden lavat ja muut muovikomposiittia sisältävät osat valmistetaan lujaksi ja kestäväksi kehitetyistä materiaaleista, joita on lujitettu muovipartikkeleiden irtoamista estävillä pinnoitteilla.

ensitäyttö ja lisäksi vaihto ja uudelleen täyttötilanteissa pohjavesialueelle joudutaan kuljettamaan, voimalalla joudutaan pumppaamaan glykolia ja lisäksi vanha glykolineste pitää kuljettaa pois.

Hankealueelle ja alueenulkopuolelle (viidelletoista valtavalle voimalalle) joudutaan rakentamaan kantavuudeltaan ja mitoiltaan massiivisia teitä. Tiet joudutaan pinnoittamaan asfaltilla. Tiet lisäävät hulevesien kerääntymistä ja muuttavat pohjaveden lähellä olevia pintavesien virtauksia. Teiden ja teiden käytön vaikutukset pohjaveden saantoon ja laatuun pitää selvittää luotettavalla ulkopuolisella taholla, vasta selvityksen valmistuttua kaavoitus voi edetä.

Lisäksi teille pitää tehdä liukkauden torjuntaa talvisin hiekoitussepeleitä kuluu tonneja. Hiekoitussepeleiden pohjaveteen aiheutuvat ongelmat johtuvat käytännössä öljypohjaisista yhdisteistä, joita irtoaa enimmäkseen asfaltista. Sepelin yhdisteiden haitta raja-arvot ylittyvät, haitta-aineita pääsee pintavesiin ja sitä kautta öljypohjaiset aineet pääsevät myös pohjavesiin. Rakennusaikana tarvitaan paljon kuljetus- ja maansiirtokoneita, jolloin rakennusaikana näitä öljypohjaisia ja muita haitta-aineita tulee teille vielä enemmän ja pohjaveden pilaantumisriski on vielä isompi. Teille levitetty sepele on öljy-yhdisteiden ja haitta-aineiden takia vaarallista jätettä, jota ei voi jättää luontoon ja varsinkaan pohjavesialueelle vaan se on toimitettava jätteenkäsittelyasemalla vaarallisena jätteenä. Teiden suolaus voi aiheuttaa myös pohjaveden pilaantumisvaaran.

Ennen kaavoituksen edistämistä Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien pitää vaatia selvitykset tiehankkeista: Ympäristö- ja vesiluvan vaatiminen tiehankkeessa, kuten Konikallion teollisen tuulivoimala-alueen vaatimat massiiviset tiehankkeet. Oikeus tien rakentamiseen hankitaan tiesuunnitelman perusteella (Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä, 572/2018). Tiehankkeissa ympäristöluvan vaatimus tulee pohjaveden pilaantumisen vaaran takia. Vesiluvan tarve liittyy luonnontilaisuuden vaarantumiseen tai maa-ainesten ottoon, kun ottaminen voi vaikuttaa pohjaveteen. Konikallion (teollisen kokoluokan tuulivoimala-alueen)

Osayleiskaavoituksessa hyödynnetään YVA-menettelyn yhteydessä laadittavia selvityksiä ja vaikutusten arvioinnin tuloksia, mukaan lukien liikennettä ja kuljetusreittejä sekä pohjavesialuetta koskevat arviointitulokset. Tarvittaessa selvityksiä ja vaikutusten arviointeja voidaan täydentää kaavoitusprosessin aikana. Liikennöinnin ja kuljetusreittien järjestäminen tarkentuu edelleen hankkeen jatkosuunnittelussa. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla.

läheisen Vatulanharjun pohjaveden pumppausmäärä on 1800m³/vrk. Pumppausmäärä on paljon suurempi kuin Vesilain määrittämän 250 m³/vrk, tämä tarkoittaa, että vesilain mukainen lupa valtion lupaviranomaiselta (Vesilaki 587/2011, 3 luku, 3 § 2) on vaadittava. Hankkeelle on vaadittava ympäristölupa vesilain perusteella. Toimintojen ympäristöluvanvaraisuus perustuu ympäristönsuojelulakiin (86/ 2000) ja sen nojalla annettuun ympäristönsuojeluasetukseen (169/2000). Ympäristönsuojelulaissa ja -asetuksessa sekä vesilaissa (587/2011) on määritelty tarpeen vaatimus. Uudelle toiminnalle ja toiminnan olennaiselle muutokselle tarvitaan aina lupa, kuten Konikallion tuulivoimateollisuusalueen tapauksessa on kyse. Ympäristö ja tielupien tulee olla lainvoimaisia hankkeen toteuttamiseen ryhdyttäessä. https://julkaisut.vayla.fi/pdf11/vo_2020-19_pohjaveden_suojelu_web.pdf

Kohta 5.11.2 Vesilain mukainen lupa. Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit eivät ole tutkineet ja varmistaneet kairauksilla jne, millainen tuulivoimaloiden ja hankealueen rakentamisen vaikutus tähän tärkeään pohjavesialueeseen ja pohjaveteen on. Vastaavasta tapauksesta on korkeimman hallinto-oikeuden päätös (KHO 2581/2017). Tuulivoimaloiden välittömässä läheisyydessä on tärkeä pohjavesialue, joka on tänä päivänä harvinainen ja arvokas luonnonvara. Tällä merkittävällä pohjavesialueella sijaitsevalta vedenottamolta tuhannet ihmiset ja maatilat saavat vetensä. Tuulivoimaloiden koneistoissa on tuhansia litroja voiteluöljyä sekä esimerkiksi jäähdytysnesteitä, joiden leviäminen ja vuotaminen ympäristöön sekä lavoista irtoava mikromuovi saastuttaisi tämän pohjavesialueen. Lisäksi pohjaveden voi aivan valtaisa alueen läpi ajettavat rakennusaikaiset rekkakuljetukset. Lisäksi teollisten tuulivoimaloiden käynnistä aiheutuvat maatarinät vaikuttavat pohjaveden laatuun pilaavasti. (Ympäristönsuojelulaki 527/2017, 17§). Vesilain mukaan hankkeella tulee olla lupaviranomaisen lupa, mikäli hanke voi muuttaa pohjaveden laatua tai määrää (Vesilaki 587/2011, 3:2§). Tämä uhka on ilmeinen.

Tuulivoimaloiden vaihteistoissa, hydraulikassa, jäähdytyksessä ym. käytetään erilaisia

Kuten edellä on todettu, pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erillisselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla.

ympäristölle ja pohjavedelle vaarallisia öljyjä ja kemikaaleja, joita vaihdetaan huolloissa satojen metrien korkeudessa. Lisäksi tuulivoimaloidenkin muuntajissa käytettävä rikkiheksafluoridi on erityisen haitallista ympäristöön päästessään. Täten tulisi olla selvillä, miten estetään näiden aineiden leviäminen ympäristöön esimerkiksi häiriö- tai onnettomuustilanteessa.

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien pitää ottaa selvää esim. näiltä asiantuntijoilta pohjavesiriskeihin liittyen. Selvitykset on julkaistava ja ennen selvitysten valmistumista, ei kaava voi edetä. Ylitarkastaja Janne Juvonen, Suomen ympäristökeskus SYKE Hydrogeologi Mirjam Orvoma, Suomen ympäristökeskus SYKE. On käytettävä Suomen ympäristökeskuksen pohjavesitoimenpiteiden A3 tarkastuslistaa, nämä kaikki selvitykset on tehtävä, julkaistava, ennenkuin alueelle voidaan kaavoittaa teollisen kokoluokan tuulivoimapuistoa. Pohjaveden tarkastuslistassa on tärkeintä ensiksi määrittää vastuutaho. Jos Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit kaavoittavat alueelle, tulee vastuu pelkästään kaupungille.

<https://www.syke.fi/download/noname/%7BC74D1EE6-97F4-4DE8-91DE-B974872DF6E7%7D/105243>

Vaadittavat pohjavesiselvitykset Vatulan-Ulvaanharju aivan lähelle tehtävään Konikallion teollisuustuulivoimapuistoon ovat vähintään: Maanpinnan topografiaselvitys, 2. Maakerrosten geometria kairaamalla, 3. Maalajit, hydrogeologiset yksiköt, yksiköiden kerrospaksuudet, Kallionpinnan topografia kairaamalla, 4. Kallioperän rikkonaisuusvyöhykkeiden geometria kairaamalla, 5. Pohjaveden virtauksen mallinnus hydrogeologisesta rakenteesta virtausmallinnusoppaan mukaisesti tehtynä 6. Kaivokartoitus ja avaintoputkien asennus 7. Maaperän kyllästyneen vyöhykkeen paksuus kairaamalla 8. Pohja- ja pintaveden yhteys a. Pohjaveden purkautuminen (lähteet, tihkupinnat, pintavedet) tutkimukset b. Pintaveden imeytyminen (rantaimeytyminen, tihkuminen joesta), c. Lähteiden virtaamamittaukset d. Suotovirtaamamittaukset 9. Kasvillisuuskartoitukset ja niiden vaikutukset

pohjaveteen 10. Lämpökuvaukset 11.
Lämpötilamittaukset 12. Vesien laatuerot, esim.
pH, sähkönjohtavuus, liuennut silikaatti, isotoopit
13. Muut tutkimukset

Nämä kaikki tutkimukset on tehtävä nyt jo heti kaavoitusvaiheessa ja tämän lisäksi puolueettomien ammattilaisten on mallinnettava ja arvioitava vaikutukset mitä teollisen kokoluokan tuulivoimapuistolla, sen rakentamisella ja erityisesti laajan tiestön rakentamisella perustuksineen ja maaottoineen näin lähelle pohjavesialuetta on.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n vaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta huolehditaan. Tämä on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n mukaan otettava kaavoituksen suunnittelussa, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, kaupungin lautakuntien ja kaupunginvaltuuston päätöksissä. Arvioinnin tulos pitää puolueettomasti kirjata ja julkaista kaupunkien sivuilla. Käytettävä myös maisemaopasta: ja hanke on puolueettomasti arvioitava maisemaoppaan tekijöiden toimesta: https://www.maajakotalousnaiset.fi/sites/default/files/attachment/maisemaopas_korjattu_2018_pieni.pdf

Ympäristölupa- ja vesilupa vaadittava

Konikallion hanke pitää ehdottomasti olla sellainen hanke, johon Hämeenkyrön ja Ikaalisten vaativat Ilmattaren hakemaan ympäristö- ja vesilupaa. OAS esittelytilaisuudessa Hämeenkyrön auditoriossa To 28.4.2022 Ilmattaren Hankekehityspäällikkö Lauri Vierto sanoi, jos kaupungit vaativat ympäristölupaa, Ilmatar sen ilman muuta hakee. Eli Ilmatar on sitoutunut hakemaan, on tuottamuksellista, jos Hämeenkyrön tai Ikaalisten kaupungit eivät vaadi Ilmatarta ympäristölupaa hakemaan. Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on vaadittava

Tuulivoimaosayleiskaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella tavalla. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää ja ne huomioidaan hankkeen suunnittelussa.

Lähtökohtaisesti tuulivoimahankkeilta tai tuulivoimaloilta ei edellytetä ympäristölupaa. Tuulivoimaloilta voidaan tapauskohtaisesti edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa, mikäli niistä voi aiheutua naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista rasitusta. Ympäristölupaa haetaan tarvittaessa kuntien ympäristöviranomaisilta.

Hanke voi edellyttää vesilain (587/2011) mukaista lupaa (vesilupa), mikäli hanke vaarantaa puron uoman luonnontilan

<p>ympäristö- ja vesiluvat hankeen teitä varten (myös hankealueen ulkopuoliset teiden muutokset ja leventämiset). Konikallion teollisen tuulivoimala-alueen vaatimat tiehankkeet ovat todella massiivisia. OAS tilaisuudessa Ilmatar ja Ikaalisten kaupunkia edustanut kaavoituskonsultti Konsultti DI Pasi Lappalainen Nosto Consulting Oy:stä kertoi että tiestöön palataan myöhemmin. Nyt jo kaavoituksen alussa pitää tietää perusasiat teistä ja erityisesti teiden vaikutukset ympäristö- ja vesiluvan tarpeeseen. Kaupunkien on vaadittava ympäristö- ja vesiluvat, koska näin massiivisten teiden hankkeissa ympäristöluvan vaatimus tulee pohjaveden pilaantumisen vaaran takia. Pohjaveden pilaantumisen vaarat kts edeltävä kappale. Vesiluvan tarve liittyy luonnontilaisuuden vaarantumiseen tai maa-ainesten ottoon, kun ottaminen voi vaikuttaa pohjaveteen. OAS tilaisuudessa Ilmattaren Hankekehityspäällikkö Lauri Vierto sanoi, että Konikallion hankealueen maa-aineksia käytetään hankkeessa. Konikallion (teollisen kokoluokan tuulivoimala-alueen) läheisen Vatulanharjun ja Ulvaanharjun yhteinen antoisuus (kapasiteetti on 17770 m³/vrk) josta käytetään tällä hetkellä 1800m³/vrk (pohjaveden pumppausmäärä. Pumppausmäärä on paljon suurempi kuin Vesilain määrittämän 250 m³/vrk, tämä tarkoittaa, että vesilain mukainen lupa valtion lupaviranomaiselta (Vesilaki 587/2011, 3 luku, 3 § 2) on vaadittava tiehankkeelle ja koko tuulivoimala hankkeella. Hankkeelle on vaadittava ympäristölupa vesilain perusteella. Toimintojen ympäristöluvanvaraisuus perustuu ympäristönsuojelulakiin (86/ 2000) ja sen nojalla annettuun ympäristönsuojeluasetukseen (169/2000). Ympäristönsuojelulaissa ja -asetuksessa sekä vesilaissa (587/2011) on määritelty tarpeen vaatimus. Uudelle toiminnalle ja toiminnan olennaiselle muutokselle tarvitaan aina lupa, kuten Konikallion tuulivoimateollisuusalueen tapauksessa on kyse. Täysin uutta ja teollisen mittakaavan toimintaa. Ympäristö ja tielupien tulee olla lainvoimaisia hankkeen kaavoituksen toteuttamiseen ryhdyttäessä.</p> <p>Konikallion teollisuustuulivoimalahanke tarvitsee ympäristöluvan (otteita ympäristönsuojelulaista) koska: 1) hanke aiheuttaa merkittäviä ympäristövaikutuksia tai toiminnan laatu tai</p>	<p>säilymisen tai aiheuttaa muita muutoksia vesistöihin (esimerkiksi luonnontilaisen lähteen tilan muuttaminen). Vesilupaa haetaan aluehallintovirastolta. Hankkeen suunnittelussa edellä mainitut tekijät pyritään lähtökohtaisesti ottamaan huomioon mm. toimintojen sijoittamisella siten, ettei hankkeesta aiheudu tarvetta vesiluvan hakemiselle.</p> <p>Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä tehdään alustavaa suunnittelua alueen sisäiselle tieverkolle sekä hankkeen kuljetusreitille. Uusien yksityistieliittymien rakentaminen tai nykyisten liittymien parantaminen ja/tai leventäminen edellyttävät liittymälupaa maantiehen. Luvista säädetään laissa liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005). Luvan myöntämisestä vastaa Pirkanmaan ELY-keskus. Liittymäluvan tarve selviää jatkosuunnittelussa, kun hankkeen kuljetusreitit tarkentuvat.</p>
--	--

luonne niin muuten aiheuttaa 2) ympäristövaikutukset kohdistuvat sijaintikuntaa laajemmalle alueelle, Konikallio sijoittuu kahden kunnan alueelle ja lisäksi ympäristövaikutukset voivat pilata myös Sastamalan kaupungin käyttämän pohjaveden 3) toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi lupaa vesilain 3 luvun nojalla ja vesi- ja tielaissa muutoin säädetyn mukaisesti 4) lupa on tarpeen ympäristösuojelulain 27 §:n 3 momentin perusteella eli toiminta aiheuttaa kohtuutonta räsytystä lähistöllä asustaville ja alueen virkistyskäyttäjille. 5) toiminta sijaitsee usean ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella ja 6) ympäristöluvalla vältetään 136 §:ssä tarkoitettu pohjaveden pilaantumiseriskiä. 7) konikallion hankkeessa on suuri riski pohjaveden pilaantumiselle likaantumiselle erityisesti rakentamis- ja käyttöönotto-, käynti-, rapautumis-, ja purkuvaiheessa.

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on vaadittava näin suurelta teollisuustuulivoimapuistolta ympäristö lupa. Hanke tarvitsee ympäristöluvan, koska hanke on:

1. Kahden kunnan alueelle tuleva ja alueen läheistä pohjavettä käytetään usean kunnan alueella
2. Natura-alueella,
3. lintujen MAALI alueella,
4. valtakunnallisesti merkittävällä suojellulla harju- ja maisema-alueella,
5. lähellä yksityistä suojelualuetta ja
6. lähellä yleisiä virkistysalueita.
7. pohjaveden pilaantumiseriskin vähentämiseksi
8. ihmisten terveysriskien ja meluhaittojen varmistamiseksi
9. muut syyt

Ympäristölupavaatimus toisi myös turvaa siltä, että Tuulivoimaloiden määrä ei voi kasvaa YVA:ssa mainitusta, näitäkin on Suomessa käynyt. Ympäristö lupa pitää myöntää vain tietyille määrälle voimaloita ja anoa aina uudestaan, jos voimaloita lisätään.

Ympäristö lupa:

Tämän kokoiset teollisen luokan tuulivoimat tarvitsevat ehdottomasti ympäristöluvan, koska niiden melu, välke, tärinä sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen vaikuttavat seikat aiheuttavat naapurisuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsytystä. (Ympäristönsuojelulaki

Tuulivoimaosayleiskaavan edellytyksenä ei ole, että kaavan toteuttamisesta ei aiheutuisi lainkaan haitallisia seuraamuksia, vaan että maankäytön eri tavoitteet ja kaavalle asetetut vaatimukset otetaan huomioon siinä määrin kuin laadittavan kaavan tavoite ja tarkkuus sekä kaavan sisällölle säädetty vaatimukset

527/2014, 27§). Suunnitellun tuulivoimalateollisuusalueen lähellä on runsaasti sekä vakituista että loma-asumista, Natura alue ja reitit olisi tuulivoimaloiden tulon jälkeen hengenvaarallinen mahdollisten lentävien jäiden/siivenkappaleiden vuoksi. Lisäksi luonnonrauha häiriintyisi kaupunkimaiseksi muuttuneiden äänimaiseman/visuaalisen maiseman takia. Näin korkeista tuulivoimaloista ei ole kokemusta eikä riittävää tietoa; näin ollen saattaa syntyä kiinteistöjen arvonalenemis, turvallisuus ja terveysongelmia, melu, pohjavesi- ja virkistysaluetuho, aiheutetaan valtava ennallistamistarve ja myös muita ennalta arvaamattomia vahingollisia vaikutuksia, joiden korvausvastuu kaatuu erittäin todennäköisesti kaupunkien maksettavaksi. Ympäristölupa toisi kaupungeille kauaskantoista turvaa.

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on vaadittava, että ympäristöluvan saadakseen, yli 1 MW voimalalle on pakollista asentaa jokaiselle tuulivoimalalle mittausjärjestelmä melulle, infraäänille, matalille äänille ja seismiselle tärinälle. Mittausjärjestelmä pitää kolmannen puolueettoman osapuolen tarkastaa käyttöönnotossa ja vuositarkastuksissa. Mittausjärjestelmän tulokset pitää raportoida vähintään kerran vuodessa, että voimalat saavat pitää ympäristö- ja käyttö lupansa.

Hanke on Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien mielikuvan ja tulevaisuuden tavoitteiden vastainen.

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit ovat tunnettuja ja kauniita matkailu ja maalaispitäjiä, joissa asuu myös paljon kesäasukkaita. Kaupunkien pitää ymmärtää ja kaavoittaa alueitaan tulevaisuuden tarpeiden ja megatrendien mukaisesti. Maailma on muuttunut viime vuosina nopeasti, Suomessa nyt ja tulevaisuudessa voimassa olevat megatrendit ovat: 1. Rauha, miksi hiljaisten kaupunkien rauha ja maisema rikotaan? 2. Turvallisuus, miksi kauniin virkistys- ja luotoalueen turvallisuus uhataan? 3. Konikallion (teollisen kokoluokan tuulivoimala-alueen) läheisen Vatulanharjun ja Ulvaanharjun yhteinen pohjaveden antoisuus = kapasiteetti on 17770 m³/vrk, josta käytetään tällä hetkellä 1800m³/vrk (pohjaveden

sitä edellyttävät. Kaavoituksessa sovitetaan yhteen erilaisia maankäytön tavoitteita ja kaavoitukselle asetettuja vaatimuksia, jotka voivat olla keskenään ristiriitaisia. YVA-menettelyn ja osayleiskaavoituksen yhteydessä laaditaan kattavat selvitykset, mallinnukset ja vaikutusten arvioinnit hankesuunnittelun tueksi ja toteutettavan hankkeen perusteiksi.

pumppausmäärä). a. Megatrendi on voimakas, että maailmassa puhtaan veden arvo nousee, jos Ikaalinen ja Hämeenkyrö tuhoaa nyt mahdollisuuden myydä 10x enemmän vettä, menettää kaupungit yhteensä vuodessa: b. nyt 5 Miljoonan euron vuotuiset myyntitulot noin 1 eur/m³ myyntihinnalla ja c. tulevana vuosikymmeninä 10-15 miljoonan euron vuotuiset myyntitulot d. Kannattaako näin valtavaa pohjavesialuetta riskeerata? kun tuulivoimaloita voidaan rakentaa myös kauemmaksi pohjavesialueista esim. 10km etäisyydellä pohjavesialueesta ei riskiä varmastikaan ole.

Melu ja vaadittava suojaetäisyys = min 3km

Melumallinnuksessa pitää käyttää oikeita ja mittauksilla varmistettuja tuulivoimalan melutehotasoa Lw (dB) juuri sen valmistajan voimalasta ja sen kokoisesta MW mitä hankkeeseen tullaan toteuttamaan. Voimalan melutehotason pitää olla CE-merkintäprosessin varmistama. Oikeaa äänentehotasoa + varmuusmarginaalia 10dB + lopojen jäätyksen aiheuttama lisä talvella +10..+20 dB pitää käyttää arvioinnissa. Maalaisjärkisesti myös melun osalta olisi noudatettava vähintään 5km suoja-alue + 1 km / 1MW suojaetäisyyttä asutukseen, valtakunnallisesti merkittäviin harju-alueisiin, Natura-alueisiin ja MAALI-lintualueisiin. Eli 10MW voimalalle 10km suoja-alue, silloin ääni ei häiritse asukkaita, eläimiä tai lintuja. Vastaavasti jos voimalat ovat 5MW kokoisia ja varataan 5km suoja-alue, poistuu melun häiritsevyyden riski huomattavasti. Minimissään kaikille voimaloille pitää saada 3km suojaetäisyys. Kaupungin kaavoituksen pitää tämä varmistaa. Kaavoittaa ei voi lähemmäksi. Kaupungin pitää vaatia ja noudattaa viranomaisen YVA lausunnossaan edellyttämiä vaatimuksia:

1. Melun laskentamalliselvityksissä viranomaisen edellytti melutasona ulkona 35 dB, koska herkimmille väestöryhmille tiedetään aiheutuvan haittaa jo alemmilla tasoilla. 2. Meluvaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon ilmastomuutoksen myötä lisääntyvät hellejaksot ja sen myötä yökainainen tarve pitää ikkunoita avoinna (melumallinnus ei voi hyödyntää seinärakenteen melua vaimentavaa ominaisuutta) vaan tuloksiin on päästävä myös

Esitetyille suoja-alueille ei ole lainsäädännöstä, asetuksista, yleisistä ohjeistuksista, mallinnoista tai vallitsevasta oikeuskäytännöstä peräisin olevia perusteita.

Melumallinnuksessa voimalan äänipäästö sisältää Ympäristöministeriön ohjeen mukaan voimalamallin takuu/tunnusarvon sekä varmuusarvon. Takuuarvon mukainen äänipäästötilanne vastaa jo varsin korkeaa tuulisuustasoa (tyypillisesti noin 10-12 m/s napakorkeudella), joiden esiintyminen on tilastollisesti vähäisempää kuin alueen keskimääräinen tuulisuus (Suomen Tuuliatlas). Näiden lisäksi mallinnus olettaa myötätuuliolosuhteen joka suuntaan, joka ei kuitenkaan toteudu kuhunkin suuntaan kuin vain osan aikaa. Melumallinnus huomioi aina koko tuulivoimapuiston kaikki voimalat samassa laskelmassa sekä tarvittaessa yhteismelumallinnuksena myös viereisten puistojen voimalat (mikäli sellaisia on). Melumallinnus toteutetaan äänipäästön taajuusresoluution osalta 1/3 oktaaveittain tyypillisesti alkaen 10Hz:n infraäänitaajuudesta aina 10kHz:n taajuuteen asti. Ympäristöministeriön ohjeen mukaisen pientaajuuden melulaskennan taajuusväli on 20-200Hz.

tuuletusikkunoiden auki ollessa. 3. Sisämelun pitää täyttää meluntorjuntalain (382/87) ja valtioneuvoston päätöksen pykälän 3 § sisämelun arvot: asuin ja vapaa-ajan asuntojen sisätiloissa (kun tuuletusikkunat ovat yöllä auki tuulivoimala-alueelle päin) tuulivoimaloista kantautuvasta melusta aiheutuva melutaso sisällä alittaa melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvon (klo 7-22) 35 dB ja yöohjearvon (klo 22-7) 30 dB eli käytännössä rakennuksen ulkoseinällä ikkunan edessä vaaditaan yöllä 30 dB.

4. Lisäksi tulee ottaa huomioon hiljaisuus ja luonnonrauha ihmisiin kohdistuvissa arvioinneissa myönteisenä, terveyttä ylläpitävänä ja edistävänä vaikutuksena ml. virkistysalueet ja reitit sekä matkailuelinkeinon alueet.

5. Viranomaisen (ja Hämeenkyrön kaavoituspäällikkö) vaativat, että haitat tulee estää ensisijaisesti suunnittelulla. Kaupunkien pitää vaatia jo kaavavaiheessa oikein tehdyt puolueettomat melumallinnukset joissa parametreina käytetään luotettavia ym mainittuja arvoja eli rakennuksen ulkoseinällä ikkuna auki yöllä 30 dB.

6. Melumallinnuksessa pitää totuuden mukaisesti näyttää Natura-alueet ja valtakunnallisesti merkittävä harjualue virkistysalueena, joilla lain mukaan ei päivällä saa ylittyä 45 dB.

7. Tuulivoimaloiden keskinäinen sijainti tuulivoima-alueella vaikuttaa olennaisesti voimaloiden melupäästön suuruuteen. Suomen tuuliolosuhteissa, joissa tuulen suunta vaihtelee 360 astetta ja tuulen alapuolella olevan tuulivoimalan toiminta turbulentsissa tuulikentässä (jättöpyörrekentässä) kohottaa tuulivoimalan melupäästöä. Viereisten suurten tuulivoimaloiden aiheuttaman melutason nousun takia, kaupunkien tulee vaatia melun minimoimiseksi (suunnittelun keinoin) ehdottomana kaavavaatimuksena että: a. tuulivoimaloiden välinen minimietäisyys pitää olla vähintään kahdeksan kertaa ($8 \times \text{Dia}$) roottorin halkaisija. 10 MW voimalan roottorin halkaisija on $\text{Dia} = 250\text{m}$ eli kahden voimalan välinen etäisyys toisistaan melun minimoimiseksi pitää olla vähintään kaksi kilometriä $8 \times 250\text{m} = 2\text{km}$.

8. Melumallinnuksessa pitää käyttää kaikkien voimaloiden yhteismelupäästöä, ei yksittäisen tuulivoimalan melupäästöä. Tämä melutehotasojen summauslaskelma pitää avata puolueettomasti, miten voimaloiden aiheuttama yhteismelutehotaso on laskettu. Ennen tätä

laskelmaa ei melumallinnus tai kaavoitus voi jatkua. 9. Kaupunkien pitää vaatia kaavan edellytyksenä, että yli 3MW voimaloille pyörimistaajuuden säätöjärjestelmän pitää olla pakollinen (vaikuttaa melua pienentävästi). Kaupungin pitää saada luotettava selvitys paljonko pyörimistaajuuden säätöjärjestelmä voi vähentää 6-10MW kokoisen voimalan melutasoa. Ilman selvitystä kaavoitus ei voi jatkua. 10. Ym. vaatimukset on vaadittava ympäristöluvan kautta tuulivoimarakentajalta, ja voimalat on pysäytettävä/purettava jos melun osalta ei vaatimukset täyty. On huomattava, että myös pysäytetty voimala tuottaa hurjasti melua. Tästä on myös saatava tarkat selvitykset ja mallinnukset. 11. Jos iän myötä tai muuten meluhaitta on kasvanut tai ei poistu, pitää kaupunkien antaa korjausaika, joka ei voi olla 2kk pitempi. Jos korjausaika ylittyy ja vika jatkuu, pitää voimalan menettää käyttö lupansa ja siihen asti olevista ja tulevista haitoista pitää maksaa korvaus asukkaille ja vapaa-ajanasukkaille.

Vatulan ja Ulvaanharjualueet ovat erittäin hiljaisia alueita, siellä ei ole teollisuusalueita, vaan rauhallisia valtakunnallisesti merkittäviä harjualueita, joissa vallitsevina ääninä ovat luonnon omat äänet, kuten lempeän suvituulen suhina ja kaunis linnunlaulu. Jos valtava teollisuustuulivoimala-alue rakennetaan, eläimet ja linnutkin muuttavat alueelta pois. Ihmisen toiminnan äänet tällaisilla alueilla ovat satunnaisia ja merkitykseltään vähäisiä. Hiljaiset alueet ovat Ikaalisissa, Hämeenkyrössä, Suomessa ja koko Euroopassa harvinaisia ja ainutlaatuisia, eikä tuulivoima kuulu millään muotoa tällaiselle arvokkaalle alueelle. Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit ovat rauhallisia, idyllisiä, aivan mahtavia. Verotuloja Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit saisivat tulevaisuudessa kuntaan muuttavista etätyöläisistä, jotka voivat rentoutua hiljaisella valtakunnallisesti merkittävällä maisemaharjualueella ja Natura-alueella ihailen luonnon kauneutta. Etätyö on pysyvä suuntaus, Ikaalinen ja Hämeenkyrö jättävät tämän merkittävän verotulomahdollisuuden käyttämättä ja etätyöläiset hakeutuvat muualle pysyväisasukkaiksi, sinne missä ei ole teollisuustuulivoimala-alueita vieressä.

Hankealueen ympäristössä on myös olemassa olevia, tuulivoimaloihin nähden erityyppisiä melunlähteitä. Hankealue ja sen ympäristö eivät ole näin ollen äänimaisemaltaan meluttomia ja ihmistoiminnan aiheuttamilta ääniltä rajattua aluetta. Tuulipuistoalueen koillispuolella Ikaalisissa noin 0,5 km etäisyydellä sijaitsee Vatulan ampumarata, minkä lisäksi hankealueella ja sen lähiympäristössä harjoitetaan metsätaloutta. Tuulivoimarakentaminen merkitsee äänimaiseman muutosta metsätalouskäyttöön verrattuna.

<p>Ilmasto</p> <p>Ääni kulkeutuu tuulen mukana juuri valtakunnallisesti merkittävän harjualueen ja Vatulan kylän suuntaan eniten kun vallitseva tuulensuunta on lounaasta. Tämä on huomioitava melumallinnuksessa Vatulan kylässä, yöllä ikkuna auki sisällä pitää päästä 30 dB tasoon.</p> <p>Muista ympäristömelun lähteistä poiketen tuulivoimalan ääni syntyy korkealla maan- tai vedenpinnasta, jolloin sen eteneminen on esteetöntä. Erityisesti Konikallion voimalat ovat jopa 350m korkeudella, jolloin metsät yms muut vaimennuskeinot eivät vaimenna ääntä, vaan vapaassa ilmassa ääni etenee vastustamattomasti. Lisäksi pienien taajuuksien aallonpituus on niin pitkä, esimerkiksi 1 Hz:n taajuisella äänellä, ääniaallot taipuvat helposti esteiden yli. Mitä pienempi taajuus on, sitä vähemmän ilmakehä, maaperä ja rakenteet absorboivat eli vaimentavat ääntä (Jakobsen, 2005; Moller & Pedersen, 2011). Esimerkiksi kilometrin matkalla 63 Hz:n taajuinen ääni vaimenee ilmakehän absorption vaikutuksesta keskimäärin vain 0,1 dB, kun 250 Hz:n taajuinen ääni vaimenee keskimäärin 1,1 dB (Leventhall, 2003). Melumallinnuksessa on näytettävä rehellisesti ja puolueettomasti myös matalataajuisten esim. 63 Hz taajuisten äänen kantaman lopputulokset.</p> <p>Tuulivoimamelu kuten muukin ympäristömelu korostuu yöllä, jolloin taustamelutaso on pienempi kuin päiväaikaan. Lisäksi auringonlaskun aikaan illalla sekä yöllä esiintyy tyypillisesti meteorologisia olosuhteita, jotka saattavat johtaa tavanomaista suurempiin äänenpainetasoihin voimaloiden ympäristössä. Tällainen olosuhde on esimerkiksi lämpötilainversio, jonka vallitessa ilmakehä on stabiili, lämpötila nousee maanpinnalta ylöspäin noustaessa ja ääniaallot kaareutuvat alaspäin (Moller & Pedersen, 2011). On myös havaittu, että yöaikaan tuulivoimamelussa esiintyy päiväaikaan enemmän impulssimaista jyskyttävää ääntä, joka korostuu, jos lähekkäin olevien turbiinien pyörimistaajuus on toisiinsa verrattuna lähes sama (van den Berg, 2004).</p>	<p>Mielipide merkitään seuraavilta osin tiedoksi.</p>
--	---

Tuulivoimalan tuottama ääni on lapojen pyörimisestä johtuen jaksottaista ja se sisältää myös matala- eli pienitaajuisia ääniä. Tuulivoimalan ääni poikkeaa siten ominaisuuksiltaan selvästi esimerkiksi tieliikenteen aiheuttamasta äänestä. Matalataajuiset äänet etenevät laajalle alueelle eivätkä juuri vaimene ilmakehässä. Erityisesti matalataajuisesta melusta on havaittu aiheutuvan haittaa ihmisten hyvinvoinnille. Tuulivoimalan tuottaman äänen leviäminen ympäristöön riippuu maaston pinnanmuodoista, kasvillisuudesta ja sääoloista, kuten tuulen nopeudesta ja suunnasta sekä lämpötilasta. Ääni etenee tavallisesti veden yllä edemmäksi ja laajemmalle kuin maalla johtuen pienemmästä vaimentumisesta. Taustaääni, kuten tuulen tuottama kohina, voi vaikuttaa tuulivoimalan äänen kuultavuuteen ja sen häiriövaikutukseen. Mikäli tuulivoimalan ääni koetaan häiritseväksi, on se melua. Melu on ääntä, jonka ihminen kokee epämiellyttävänä tai häiritsevänä tai joka on muulla tavoin ihmisen terveydelle vahingollista taikka hänen muulle hyvinvoinnilleen haitallista. Melua koskevat kokemukset ovat subjektiivisia, ja ne riippuvat äänen ominaisuuksien lisäksi muun muassa altistusajasta ja -paikasta. Melun aiheuttamia haittoja pyritään hallitsemaan äänen syntyyn, äänen etenemiseen sekä melutasoon ja melualtistukseen kohdistuvilla vaatimuksilla ja toimenpiteillä. Keskeisin käytettävä meluntorjuntakeino on riittävä etäisyys tuulivoimalan ja tarkastelupisteen, kuten asutuksen, välillä.

Tuulivoimarakentamisen meluvaikutusten minimoimiseksi on olennaista sijoittaa tuulivoimalat riittävän kauas asutuksesta ja muista meluvaikutuksille herkistä kohteista.

Ilmattaren pitää sitoutua korjausnopeuteen, jos esim melun arvot ylittyvä ja korjaus kestää yli viikon, on Ilmatar velvollinen kompensoimaan 1000 eur per alkava viikko lähempänä kuin 3km asuville tai vapaa-ajan asunnoille. Ellei Ilmatar saa korjattua melua kuukaudessa on kompensointikerta summa 10000 eur per asunto + 1000 eur per alkava viikko. Jos Ilmattaren Konikalliosta vastaava yhtiö menee selvitystilaan tai konkurssiin, pitää Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungin maksaa nämä korvaukset asukkaille ja

Terveyshaittojen välttämiseksi viranomaisen lähtökohtana on se, että Valtioneuvoston asetuksen tuulivoimaloiden ulkomelutasojen ohjearvoista (1107/2015) vaatimukset täyttyvät. Ympäristöministeriön perustelumuioston mukaan asetuksen mukaisilla ohjearvoilla pyritään varmistamaan, että tuulivoimalat ja asutus ovat riittävän etäällä toisistaan eikä melusta aiheudu ihmisille terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristön pilaantumista. Asetuksen 4 §:ssä on viitattu sisämelutasojen osalta terveydensuojelulainsäädäntöön, jonka perusteella myös asumisterveysasetuksen meluvaatimukset tulee täyttää. Osayleiskaava laaditaan siten, ettei hankkeen toteuttaminen aiheuta asuin- tai vapaa-ajan kiinteistölle ohjearvot ylittävää melutasoa eivätkä pienitaajuisen melun osalta asumisterveysasetuksen vaatimukset ylity.

vapaa-ajan asukkaille. Haluaako kaupungit ottaa tämän riskin?

Hankealueen kaavaa muutettava ja ehdottomat vaatimukset kaavaan

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on luotava terveyden varmistamat tuulivoiman kaavoitussäännöt ja muutettava hankealueen kaavaa ja vaadittava kaavan sisälle sijoitettavista tuulivoimaloiden sijainneista seuraavaa: 1. Tuulivoimaloiden keskinäinen sijainti tuulivoima-alueella vaikuttaa olennaisesti voimaloiden melupäästön suuruuteen kts. kohta melu => 10 MW voimalat pitää sijoittaa vähintään 2km etäisyydelle toisistaan. Jos voimalat ovat pienempiä, minimi etäisyysväli pitää laskea vastaavalla tavalla (kts kohta melu). Vaadittava tämän perusteella voimaloiden uudelleen sijoituskartta. 2. Pohjavesiriskien (kts kohta pohjavesi) pienentämiseksi Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien pitää tehdä hankealueen uudelleen rajaus kaavaan alla olevan kuvan mukaan.

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on luotava säännöt myös siihen, kuinka lähelle naapurikiinteistöä voi rakentaa tuulivoimalan. Jos naapurikiinteistön viereen tulee valtava teollisen kokoluokan tuulivoimala, ei naapuri voi enää omalle tontilleen rakentaa mitään tai ei sitä tonttia voi käyttää enää yhtään mihinkään. Ainakin 2 km pitää olla matkaa naapurin rajaan ja vähintään 5km lähimpään asuntoon tai vapaa-ajan asuntorakennukseen.

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on vaadittava kaavassaan, että yli 1 MW voimalalle on pakollista asentaa jokaiselle tuulivoimalalle mittausjärjestelmä melulle, infraäänille, matalille äänille ja seismiselle tärinälle. Mittausjärjestelmä pitää kolmannen puolueettoman osapuolen tarkastaa käyttöönotossa ja vuositarkastuksissa. Mittausjärjestelmän tulokset pitää raportoida vähintään kerran vuodessa, että voimalat saavat pitää käyttöluopansa.

Terveysvaikutukset selvitettävä ja Tuulivoimalat on oltava CE-merkittyjä

Hankkeen suunnittelussa laadittavat selvitykset ja mallinnukset tehdään ja vaikutukset arvioidaan vakiintunein menetelmin voimassa olevien säädösten, asetusten ja yleisesti käytössä olevan ohjeistuksen mukaisesti. Osana vaikutusten arviointia tarkastellaan hankkeen toiminnasta ja muista alueen toiminnoista aiheutuvia meluvaikutuksia sekä vaikutuksia pohjaveteen. Kaava-alueen rajaus tarkentuu mm. laadittavien selvitysten perusteella hankesuunnittelun edetessä.

Esitetyille suoja-alueille ei ole lainsäädännöstä, asetuksista, yleisistä ohjeistuksista, mallinnoista tai vallitsevasta oikeuskäytännöstä peräisin olevia perusteita.

<p>Kaupungin pitää kaavoittajana varmistua siitä, että kaavoitussuunnittelussa jo käytetään tuulivoimaloita, jotka ovat turvallisia terveysvaikutuksiltaan ja CE-merkittyjä. Kimmo Suomi, professori emeritus, terveyttä edistävän suunnittelun dosentti määrittys: Maailman terveysjärjestön (WHO) sääntöjen mukaan pienitaajuisesta ja infraäänestä on tullut vakava ympäristöongelma, joka voi johtaa sairauteen ja kuolemaan niin eläimille kuin ihmisille. Ennen kaavoituksen edistämistä, Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien pitää selvittää nämä terveysvaikutukset, Hämeenkyrön kaavoituspäällikkö Leena Lahtisen sanoin, hanke on suunniteltava turvalliseksi, nyt on sen suunnittelun aika. Kaupunkien on julkaistava puolueettomat selvitykset mitkä ovat pienitaajuisen ja infraäänen terveysvaikutukset valtavista teollisen kokoluokan tuulivoimaloista, joista ei ole vielä kokemusta. On faktaa, että ihmiskeho alkaa resonoida infraäänen vaikutuksesta, ihmisen kehon ominaistajuudet ovat matalia alle 113Hz taajuuksia. Infraääni aiheuttaa/vaikeuttaa perimään, silmiin, palauttavaan REM uneen, sydämen toimintaan, sydämen verisuoniston kudosten supistuvuuteen, aivohalvausriski nousee, huimaus, veriplasma- ja luuydinsoluihin jne. Miten teollisuustuulivoimaloita voidaan kaavoittaa näillä terveysriskeillä, ottaako Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit kohtuuttomia terveysriskejä ei vielä tiedetä tai niistä ei ole selvityksiä?</p> <p>OAS esittelytilaisuudessa Hämeenkyrön auditoriossa To 28.4.2022 kerrottiin erittäin asiallisille vanhemmille asukkaille heidän kysymykseensä: meillä on sydämentahdistin, voimmeko asua näin valtavien teollisuusvoimaloiden lähellä. Vastaus tilaisuudessa oli, että ottakaa yhteyttä lääkäriin. Miten lääkäri voi tietää 10 MW tuulivoimalan tai sen sähkönjakeluverkon vaikutuksia sydämentahdistimiin, kun Ilmatar ei tuulivoimarakentajana ja tuulivoimaloiden maahantuojana sitä tiedä. Mitkä ovat yhteisvaikutukset Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungin lähellä oleviin asukkaisiin ja vapaa-ajan asukkaisiin, joilla on sydämentahdistin jonka toimintaan teollisuustuulivoimalat ja niiden sähkönjakeluverkko aiheuttavat ja joiden</p>	<p>Hankkeen suunnittelussa laadittavat selvitykset ja mallinnukset tehdään ja vaikutukset arvioidaan vakiintunein menetelmin voimassa olevien säädösten, asetusten ja yleisesti käytössä olevan ohjeistuksen mukaisesti.</p> <p>Useissa tuulivoimamelun terveysvaikutuksia yhteen vetävissä vertaisarvioituissa katsauksissa on otettu kantaa tuulivoimamelun tai sen sisältämän infraäänen suoriin terveysvaikutuksiin. Katsauksissa todetaan yksimielisesti, että suorista terveysvaikutuksista ei ole toistaiseksi näyttöä ja useissa mainitaan, että tuulivoimaloiden läheisyydessä infraäänen äänenpainetasot ovat kuuloalueen alapuolella. Muutaman katsauksen johtopäätöksissä nostetaan esille mahdolliset korva- ja/tai tasapainoelinvaikutukset ja fysiologinen herkkyys infraäänen vaikutuksille todeten, että mekanisme ei tunneta tarpeeksi eikä vaikutusten mahdollisuutta voi sulkea pois. Vastaavasti muutamissa katsauksissa tuodaan esille myös häiritsevyyden kokemuksen, negatiivisten odotusten ja muiden vaihtoehtoisten selitysten osuus. (TEM 2017).</p> <p>Kaksivuotisessa tutkimuksessa Tuulivoimaloiden infraääni ja terveys selvitettiin, onko tuulivoimaloiden infraäänellä haitallisia vaikutuksia ihmisten terveyteen. Selvityksen alustavia tuloksia julkaistiin 4/2020.</p> <p>Selvityksen johtopäätökset olivat seuraavat: infraääni ei ole tuulivoiman koettujen terveyshaittojen syynä, ihmiset eivät pysty havaitsemaan tuulivoimaloiden tuottamaa infraääntä eikä sillä ole mitattavia vaikutuksia elimistöön.</p> <p>Valtioneuvoston yhteisen selvitys- ja tutkimustoiminnan (VN TEAS) rahoittamassa hankkeessa selvitettiin, onko tuulivoimaloiden infraäänellä haitallisia vaikutuksia ihmisten terveyteen. Hankkeen toteuttivat monitieteellisenä yhteistyönä Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy, Työterveyslaitos, Helsingin yliopisto ja</p>
--	---

sydämiin samaan aikaan kohdistuu infraäänivaikutus. Maahan ei saa tuoda laitetta, jonka turvallisuusvaikutuksia ei tiedetä. Kaupunkien pitää kaavaprosessin yhteydessä, jo heti näin aluksi tietää ja saada hankeen keskeiset turvallisuustekijät. Hankealueen ympärillä asuvat ja vapaa-ajanasuntoja käyttävien ja heidän sukulaisillaan on paljon sydämentahdistimia. Kaupunki on vastuussa, jos kaavoittaa lähelle asutusta voimaloita, voimakasjännitteisiä kytkinkenttiä, sähkösiirtokaapeleita ja muuntajia, jotka voivat vaikuttaa sydämentahdistimiin. Selvitykset pitää olla vuoren varmoja ja tutkittua tietoa, miten 10MW teollisen kokoluokan tuulivoimala ja sen sähkön jakeluverkko vaikuttaa sydämentahdistimeen.

Kaupunkien pitää vaatia jo nyt 10 MW tuulivoimalta CE-merkintää, koska CE-merkki on pakollinen. EU:n koneidirektiivi on laki ja se määrää: "Jäsenvaltiot, Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja kaupunginvaltuuston päättäjät ovat vastuussa siitä, että tätä lakia noudatetaan ja kyseessä olevien koneiden turvallisuuden (ml sydämen tahdistimet, välke, lentoestevalot jne) ja melupäästöt tiedetään tarkasti ja tulos pitää puolueettomasti kirjata kaavan dokumentteihin. Kaupungin pitää tehokkaasti suorittaa markkinavalvontaa, siten ettei Ikaalisiin ja Hämeenkyröön rauhallisille luontoalueille suunnitella (Leena Lahtinen: pitää suunnitella turvallisiksi) valita ja oteta käyttöön laittomia tuulivoimaloita, jotka eivät ole CE-merkittyjä. Konikallion viranomaisen ja kaupunkien valtuustojen päättäjien on varmistuttava, että suunnitellun kokoiset voimalat ovat CE-merkitty täydellisesti ja siitä on saatavilla kaikki informaatio julkisesti ja on aivan varmaa, ettei ne aiheuta terveyshaittaa mitenkään eikä erityisesti sydämentahdistimelle. 10MW kokoisesta voimalasta ei ole CE-merkinnän puoleltakaan käyttökokemuksia, niitä ei ole rakennettu herkille seuduille. CE-merkityn laitteen melutehotason pitää olla luotettavasti puolueettoman tahon mittaamia, juuri sen valmistajan laitteesta mitä ollaan markkinoille saattamassa. Lisäksi melutehotason mittausta pitää olla tehtynä pahimmissa olosuhteissa talvella eli lisättävä melun tehotasoarvoon vähintään +10 dB.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hanke koostui kolmesta osiosta: pitkäaikaismittaukset, kyselytutkimus ja kuuntelukokeet.

Pitkäaikaismittaukset osoittivat, että asunnoissa, joissa asukkaiden tiedettiin yhdistäneen oireitaan tuulivoimaloiden infraääneen, infraäänitasot olivat merkittävästi suurempia kuin aiemmissa mittauksissa luonnontilaisilla alueilla. Tuulivoimaloiden aiheuttamat infraäänitasot asuinnoissa olivat samaa suuruusluokkaa kaupunkiympäristön infraäänitasojen kanssa.

Konikallion tuulivoimahankkeen voimalat tulevat olemaan Suomen lainsäädännön ja laatuvaatimustason mukaisia voimaloita.

IMPERIA arviointimenetelmän tulokset ja selvitykset vaadittava

Ennen kaavoitusta Hämeenkyrön ja Ikaalisten kaupunkien on vaadittava kaikki YVA - Arvioinnissa käytettävät IMPERIA-menetelmien tulokset selkokielisesti ja puolueettomien tahojen selvityksinä. Imperia-pisteystystä ei voi hyväksyä, jos tulosta ei ole selostettu eikä pisteystettä mitenkään ja joista ei voi muodostaa mielipidettä. Tuulivoimayhtiön palkkaaman konsultin kuten AFRY, on helppo lausua vaikutukset maksajansa Ilmarisen puolesta vähäisiksi, koska IMPERIA vaikutuksen merkittävyyden arvioimistapaa ei ole avattu yhtään. Arvontuntevan konsultin pitää avata IMPERIA arviointikriteerit puolueettomasti ja kansantajuisesti pohjautuen tutkittuun ja mitattuun faktatietoon. IMPERIA arviokriteereitä pitää olla mm.: 1. Konikallion hanke on useiden lakien vastainen, se on liian lähellä kaavoitettua ja asutettua aluetta, se tuhoaa monen kunnan käyttämät, pohjaveden, virkistyskäyttöarvot, valtakunnallisesti merkittävän harjumaisema-alueen, luontoarvot, lintujen ja suojeltujen eläinten alueen käytöt, vaikutuksen kokijoita on yhteensä tuhansia, kun myös eläimet ja virkistys, luontokävijät lasketaan. 2. Ristiriitoja on paljon kun perinnemaisema, valtakunnallisesti merkittävä harjumaisema-alue ja Natura alue muutetaan yhtäkkiä teollisuusalueeksi. Maiseman sietokyvyllä tarkoitetaan maiseman visuaalista herkkyyttä eli sen kykyä vastaanottaa uusia elementtejä ilman, että maiseman luonne merkittävästi muuttuu. Mittakaavaltaan suurista elementeistä rakentuvat maisemat ja alueet, joilla jo ennestään on runsaasti ihmisen tekemiä rakennelmia, sietävät usein parhaiten tuulivoimaloiden sijoittamisen. Mitä koskemattomampi ympäristö on, sitä suurempi ristiriita tuulivoimaloiden ja maiseman välillä on Ulvaanharjun ja Vatulanharju maisemaan tulee todella peruuttamaton ja suuri ristiriita. Näillä harjuilla ei ole sietokykyä näin valtavaan muutokseen. Ristiriitaa aiheuttaisi vähemmän, jos teollisuustuulivoimalat kaavoitetaan jo pilatuille alueille jotka kuitenkin pitää ennallistaa (EU-laki) kuten esimerkiksi Haverin kultakaivos. 3. Alueen asukkaiden, vapaa-ajan asukkaiden, eläinten ja lintujen kyky sietää näin suuria teollisuusvoimala-alue muutoksia on todella

Mielipide koskee seuraavilta osin YVA-menettelyä ja merkitään tiedoksi.

heikko, ihmiset ovat iäkkäitä, alueen eläimet ja linnut ovat suojeltuja ja lapsiperheiden lomaviettopaikat turmeltuu. 4. Alue on todella herkkä, maiseman sietokyvyllä tarkoitetaan maiseman visuaalista herkkyyttä eli sen kykyä vastaanottaa uusia elementtejä ilman, että maiseman luonne merkittävästi muuttuu. Mittakaavaltaan suurista elementeistä rakentuvat maisemat ja alueet, joilla jo ennestään on runsaasti ihmisen tekemiä rakennelmia, sietävät usein parhaiten tuulivoimaloiden sijoittamisen. Mitä koskemattomampi ympäristö on, sitä suurempi ristiriitä tuulivoimaloiden ja maiseman välillä on Ulvaanharjun ja Vatulanharju maisemaan, tulee todella peruuttamaton ja suuri muutos tähän herkkään maisemaan. Näillä harjuilla ei ole sietokykyä näin valtavaan muutokseen. Jo pilatulla alueella sietokyky on parempi eli teollisuustuulivoimalat pitää kaavoittaa jo pilatuille alueille, jotka kuitenkin pitää ennallistaa (EU-laki) kuten esimerkiksi Haverin kultakaivos. 5. Muutos on todella vakava, iso, oleellinen ja pysyvä. Koskee todella isoa maantieteellistä aluetta kahden kunnan alueella ja moni kunta saa alueelta pohjavetensä, tarvitsee ehdottomasti ympäristöluvan. Ja vaikutus on pysyvä. Alue ei palaa entiselleen edes silloin, jos tuulivoimalat puretaan, sen verran tehdään maatöitä, teitä ja perustuksia, että samanlaiseksi alue ei tule ikinä. On hyvin epäselvää, jos esimerkiksi rakennuttajayhtiö (Ilmatar) menee konkurssiin, kuka maksaa alueen entisöinnin ja teiden, perustusten ja sähköverkkojen purun? 6. Kaupungin pitää painottaa, että menetelmien arviointikriteerit pitää julkaista avoimesti ja tulokset tulee kirjoittaa puolueettomasti ja yleistajuisesti kaavan liitedokumentteihin sekä kuvata selkeästi käytetyn aineiston lähtötiedot ja epävarmuudet. Lisäksi arviointien oikeellisuus tulee näin valtavassa teollisen kokoluokan hankeessa tarkistuttaa viranomaisilla ja puolueettomilla asiantuntijoilla. 7. Ennen kunnollisia ja puolueettomia arvioita, selvityksiä, tutkimuksia, aidoin kriteereineen, ei hanke voi jatkua.

Vaikutukset television ja viestintäyhteyksien toimintaan

Tällä hetkellä kiinteistölläni televisio näkyy hyvin, radio kuuluu ja viestintäyhteydet (puhelin ja

Digitalta ja Traficomilta pyydetään lausunnot hankkeeseen liittyvän YVA-menettelyn

tiedonsiirto) toimivat hyvin. Jos kaupunki kaavoittaa lähelle kiinteistöäni teollisuustuulivoimat, kaupunki vastaa niistä korjauksista mitä kiinteistölleni pitää tehdä, että televisio, radio ja viestintäyhteydet toimivat yhtä hyvin myös voimaloiden rakentamisen jälkeen. Viestintäyhteydet ovat myös turvallisuusasia, kiinteistöltäni pitää pystyä soittamaan hätäpuhelu ja kuulla hätätilanteessa radiolähetyksiä.

222 vuotta Valtakunnallisesti arvokas (VAMA2021) Vatula-Ulvaanharju tuhotaan

Kulttuuripiirteet Pirkanmaan harjut ovat kulttuurihistoriallisesti merkittäviä. Harjut ovat myös arvokkaita pohjavesivarantoja. Pirkanmaan harjumaisemat kuten Vatula-Ulvaanharju näkymineen ovat iskostuneet 1800-luvulta alkaen suomalaisen maisemaihanteen kiintopisteiksi. Harju on vakiintunut suosituksi maisemakohteeksi näkötorneineen.

https://www.ymparisto.fi/fi-fi/luonto/maisemat/arvokkaat_maisemaalueet

Hämeenkyrön ja Ikaalisten kaupunkien kaavoituksen ja kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisen ja kaupunginvaltuuston pitää huolehtia kaavoitusprosessissaan, että Valtakunnallisesti suojeltuun merkittävän harjualuemaisemaan liittyvässä kaavoituksessa ja päätöksen teossa noudatetaan maisemaan liittyviä lakeja: 1. Euroopan neuvoston maisemayleissopimus (2000/2006) ja Suomen vastaava asetus 2. Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVAL 468/1994) 3. Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 4. Vesilaki (587/2011) 5. Luonnonsuojelulaki (LSL 1096/1996) 6. Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL 132/1999) 7. Metsälaki (1093/1996) 8. Maa-ainelaki (555/1981) 9. Muinaismuistolaki (295/1963) 10. Laki rakennusperinnön suojelemisesta (RPL 498/2010) 11. Valtioneuvoston ja valtion selonteko eduskunnalle päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. 12. Laki/säännöt teiden rakentamisesta pohjavesialueelle

Ympäristöministeriö 5/2006 Emilia Weckmanin Tuulivoimat ja maisema sääntöjen mukaan,

yhteydessä. Koska vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta, hankkeesta aiheutuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia ei ole arvioitu tässä vaiheessa hankesuunnittelua muodostuvan antenni-tv:n vastaanottoon. Hanketoimija jatkaa hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä yhteistyötä radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjien sekä teleoperaattorien kanssa.

Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. Tuulivoima-alueen toteutuessa aiheutuu aina maisemavaikutuksia ja laajimmille ulottuvat vaikutukset kohdistuvat nimenomaan maisemaan. Visuaaliset vaikutukset kohdentuvat alueille, jolta avautuu näkymäakseleita kohti tuulivoima-aluetta. Hankkeen YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa vaikutusten arvioinnin maisemaan ja kulttuuriympäristöön laatii kokenut maisema-arkkitehti, joka on erikoistunut tuulivoimahankkeisiin.

Mielipide merkitään seuraavilta osin muutoin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

tuulivoimalat tulee sijoittaa jo olemassa oleville teollisuusalueille. Tämä on linjassa EU:n ennallistamisvelvoitteiden kanssa.

Maisemahaittojen minimoimiseksi tuulivoimalat on rakennettava olemassa olevien maisemahäiriöiden yhteyteen ja paikoille, missä on uudenaikaisia rakennelmia. Sijoitusalueiksi vaaditaan olemassa olevia teollisuuslaitosten- ja alueiden ympäristöjä.

Hanke pitää arvioida puolueettomasti, lausunnot pitää pyytää ja julkaista maisemaoppaan tekijöiltä: Etelä-Suomen Maa- ja kotitalousnaisten MKN maisemapalvelujen Jutta Ahro, Auli Hirvonen, Katriina Koski, Helena Pakkanen ja Riikka Söyrinki. Arvioinnin tulos pitää puolueettomasti kirjata kaavoitusdokumentteihin.

https://www.maajakotitalousnaiset.fi/sites/default/files/attachment/maisemaopas_korjattu_2018_pieni.pdf

Imperia- ja muissa arviointimenetelmissä pitää pisteyttää ja arvioida puolueettomasti Vatulanharju-Ulvaanharjun ainutlaatuisuus. Vatulanharju-Ulvaanharju on sisällytetty valtakunnallinen harjijensuojeluohjelmaan jo vuonna 1984 (alue nro 21, Vatulanharju-Ulvaanharju). Jo 38 vuotta on ymmäretty alueen herkkyys ja kauneus, lisäämällä alue harjujen suojeluohjelmaan, miten tämä uusi sukupolvi, Valtion ympäristölupaviranomainen, ELY-keskuksen viranomainen, Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja kaupunginvaltuuston ja kaupungin päättäjät voivat olla niin lyhytkatseisia, että vuonna 2022 päättää muuttaa tämän kauniin harjualueen valtakunnallisesti suojellut maisemat teollisuusalueeksi, jota 15 kpl 10 MW voimaloita todellakin on. Eikö todellakaan ole mitään muuta mahdollisuutta tai paikkaa mihin teollisuustuulivoimalateollisuusalue voidaan sijoittaa? Maiseman sietokyvyllä tarkoitetaan maiseman visuaalista herkkyyttä eli sen kykyä vastaanottaa uusia elementtejä ilman, että maiseman luonne merkittävästi muuttuu. Mittakaavaltaan suurista elementeistä rakentuvat maisemat ja alueet, joilla jo ennestään on runsaasti ihmisen tekemiä rakennelmia, sietävät usein parhaiten tuulivoimaloiden sijoittamisen. Vatulan-

Ulvaanharjulla ei ole mitään tämän kokoisia rakennelmia. Mitä koskemattomampi ympäristö on, kuten Vatulanharju-Ulvaanharju on, sitä suurempi ristiriita tuulivoimaloiden ja maiseman välillä on Ulvaanharjun ja Vatulanharju maisemaan tulee todella peruuttamaton ja suuriristiriita. Näillä harjuilla ei ole sietokykyä näin valtavaan muutokseen.

Jos voimaloita olisi vain muutama ja 5km päässä harjusta, ne voisivatkin olla kauniita ja ympäristönsä jotenkin soveltuvia, näin valtavat ei millään.

Vatulanharju - Ulvaanharju Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue: Pirkanmaan arvokkaiden harjualueiden inventoinnin tarkistus 2014: PIRKANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS JA PIRKANMAAN LIITTO ANNE LINDHOLM Hydrogeologi Anne Lindholm (puh. 0295 037 021)

https://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/sites/default/files/Arvokkaat_harjut_kohdekuvaukset_I_valtakunnalliset_maakunnalliset_0.pdf

Vatulanharju-Ulvaanharju (Ikaalinen, Hämeenkyrö) Pinta-ala: 1348,6 ha Alkuperäinen rajausta: Pirkanmaan harjuluonto, 1990 (erillisinä alueina Vatulanharju ja Ulvaanharju) Muut rajaukset: Valtakunnallinen harjijensuojeluohjelma, 1984 (alue nro 21, Vatulanharju-Ulvaan harju) Pirkanmaan POSKI-hanke, 2001 (nimellä Vatulanharju-Ulvaanharju) Pirkanmaan 1. maakuntakaava, 2007 (ge1-alue 001 Vatulanharju, Ulvaanharju) Pirkanmaan arvokkaat harjualueet, 2008 (nimellä Vatulanharju-Ulvaanharju) Vatulanharju-Ulvaanharju liittyy maaseudun kulttuurimaisemaan ja muutettuun suomaismaisemaan ja kuuluu geologisesti erittäin merkittävään Hämeenkaan saumamuodostumaan ollen sen arvokkaimpia osia. Alueen luoteispään muodostava Vatulanharju on erikoinen, jään kielekevirtojen väliin kerrostunut ns. kulmamuodostuma, jossa jään kontaktirinteinä ovat sekä pohjois- että eteläreuna. Pohjoispuolella aktiivisemmin virranneet jäänkielekkeet ovat saaneet aikaan muodostuman polveilevan pohjoisreunan. Länsiosa on kiilamainen ja itäosassa

muodostuman laki laskee ja leviää tasaiseksi platooksi. Muodostuman laella sijaitsevista maa-ainesten ottamiskuopista tehtyjen kerrosrakennehavaintojen perusteella aineksen kerrostaneet sulamisvedet ovat virranneet kaakkoon. Huippu (lakikorkeus 187 m mpy) kohoaa ympäristöstään 50-60 m ja varsinkin etelärinne on poikkeuksellisen jyrkkä. Muinaisen Itämeren historian tutkimuksen kannalta alue on merkittävä, sillä sen laki on vedenkoskematonta aluetta ja rinteillä on runsaasti rantavalleja. Kaakkoisosan Ulvaanharju on enimmäkseen varsin loivarinteinen ja sen kapea pääselänne melko jyrkkämuotoinen, ympäristöstään noin 45 m kohoava. Muodostuman pohjoisreuna on säännöllisen kaareileva pohjoisesta aktiivisesti virranneiden jäätikön osakielekevirtojen reunojen mukaisesti. Rinteellä on rantakivikko ja lieveosissa useita rantavalleja. Muodostuman paisterinteillä metsätyyppi on jäkälä- ja kanervatyyppin kangasta ja muualla kanervatyyppiä. Laella huonommin lajittuneella maaperällä esiintyy myös puolukkatyyppiä. Etelärinteellä on laajahkoja ja yhtenäisiä sianpuolukkakasvustoja, kangasajuruohoa monin paikoin, kielokasvustoja sekä erittäin uhanalaista harju- ja kangaskeltalieon risteymää. Paikoin esiintyy myös kalliokieliä ja kanervisaraa. Laella ja varjorinteen yläosassa on variksenmarjalaikkuja ja kenttäkerroksessa esiintyy myös mustikkaa. Puusto on pääosin melko hidaskasvuista ja lähes yksinomaan männikköä, osaksi myös taimikkoa. Korkeimmilla kohdilla kasvaa paikoin mäntyvaltaista sekametsää. Vatulanharjun jyrkällä lounaaseen avautuvalla rinteellä on vuonna 2007 tehty paahteisuutta parantavia hoitotoimenpiteitä (Kittamaa ym, 2009). Hoitotoimenpiteisiin kuului mm. metsänhakkuita ja nuoren metsän poistamista, joiden avulla oli tarkoitus parantaa mm. kangasajuruohon elinolosuhteita. Vatulanharju on yksi Pirkanmaan tärkeistä lintualueista (Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys, 2014). Alue on Pirkanmaan tärkein kehääjän esiintymisalue ja lisäksi sillä on merkitystä myös kangaskiurulle. Lisäksi alueella on kuntoliikuntareittejä ja harju on suosittu näköalapaikka ja retkeilykohde. Harjualue sijoittuu Vatulanharju A:n I luokan, B:n ja C:n II luokan sekä Ulvaanharju B:n II luokan pohjavesialueille. Harju on luonnonhistoriallisesti

tärkeä esimerkkikohde ja sisältyy valtakunnallisen harjunsuojeluohjelman kohteeseen nro. 21. Pääosa harjusta on Natura 2000 –aluetta. Alueelle sijoittuu Ulvaanharjun osayleiskaava Hämeenkyrön puoleiselta osalta. Kaavaan on merkitty arvokkaan maisema- ja harjualueen raja (har). Harjun koillispuolella on Kelminselän maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema-alue (Koski, 2014). Vatulanharju ja Ulvaanharju on yhdistetty yhdeksi valtakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi (2) (Pirkanmaan liiton selvitys 2008, sillä sekä Vatulanharju että Ulvaanharju muodostavat erittäin arvokkaan, yhtenäisen geologisen kokonaisuuden, joka on säilynyt muodostuman kokoon nähden poikkeuksellisen luonnontilaisena. Alue sisältää arvokasta lajistoa ja monipuolista geomorfologiaa sekä on tieteellisesti arvokas ja maisemallisesti kaunis. Lisäksi alue kuuluu lähes kokonaisuudessaan valtakunnalliseen harjunsuojeluohjelmaan. Alkuperäinen raja on kattanut suunnilleen saman alueen kuin harjunsuojeluohjelman raja. Geologisilla arvoilla tarkoitetaan tässä yhteydessä mm. alueen erikoisuutta Pirkanmaan arvokkaimpaan harjujaksoon sijoittuvana saumamuodostumana, jonka luonnontilaisina säilyneiden osien tulisi pysyä koskemattomina myös tulevaisuudessa. Alueen länsipäässä on myös muodostumaan liittyviä lohkarikkoja, joiden voidaan katsoa liittyvän muodostuman geologisiin arvoihin. Tampinkankaan alueella on ensisijaisesti muodostuman kokonaisuuden kannalta arvokkaiden geologisten arvojen säilyttäminen, mutta myös alueella esiintyvä kaunis harjumaisemakuva ja selkeästi ympäristöstään kohoavan pohjoisrinteen edustavuus.

Seisminen värinä, vaikutukset terveyteen ja pohjaveteen?

Vaikutus maaperään/Seisminen värinä: Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit eivät ole selvittäneet valtaviin 10 MW tuulivoimaloiden aiheuttamaa mahdollista maavärinää ja näin suuren voiman aiheuttamaa maavärinän suuruutta. Mm. Saksassa ja Kreikassa on tehty tutkimusta maavärinästä. Tutkimuksessa on todettu maavärinän ja ilman värinän olevan pahimmat ihmiskehon herkimmillä resonanssitaajuuksilla 5–10 Hz. Seismologiset keskuskeskukset ovat mitanneet

Tämänhetkisen käsityksen mukaan tuulivoimaloiden aiheuttama maavärinä ei ole aiheuttanut merkityksellisiä ongelmia Suomessa tai muissa maissa.

Yleensä tuulivoimalan aiheuttama maavärinä on suuruusluokaltaan varsin pientä verrattuna esimerkiksi rataliikenteeseen, joka voi nykyäänä aiheuttaa haittaa ympäristöönsä jopa satojen metrien päähän.

<p>15km päässä teollisuustuulivoimalasta seismistä värinää. Tutkimuksessa todettiin tuulivoimaloiden aiheuttaman maavärinän lisäävän rakennusten sisällä ilmapainevärinää. Vaadimme Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkeja selvittämään, miten huomioidaan tuulivoimalan tuottamat seismiset riskit terveyteen ja rakennuksiin ja miten suojellaan näiltä vaikutukselta esim. vanhuksia ja pieniä lapsia, jotka joutuvat olemaan ympäri vuorokauden sisätiloissa. Vaikuttaako maavärinä sydämentahdistajaan? Lisääkö maavärinää se, että Suomessa peruskallio on lähellä maanpintaa? Joidenkin tuulivoimaloiden lähellä asuvien kotona huomaa lattian tai esim. keittiön työtason värinän. Myös ruotsalainen Karlsruhen teknillinen yliopisto on julkaissut elokuussa 2017 merkittävän tutkimuksen, joka osoittaa, että tuulivoimalat tuottavat maaperän kautta välittyviä mikroseismisiä aaltoja (ns. Raleigh-aaltoina) jopa 15 km:n etäisyydellä voimala-alueesta (tutkimus tehty. Pääasiassa ne etenevät 5–7 Hz:n taajuudella, joka on ihmisen sähköisten elintoimintojen kannalta erityisen herkkä, jopa vaarallinen taajuus. Mikroseismisyys synnyttää rakennuksen sisällä jopa korkeampia äänenpainetasoja kuin ilman kautta siirtyvä melu. Seismologian laitos on mitannut maavärinää myös Suomessa Luhangan voimaloiden ympäristössä. Miten näin valtaviin tuulivoimaloiden maavärinä vaikuttaa pohjaveteen?</p>	<p>Voimalan perustuksesta maaperään siirtyvän värinäherätteen tulisi olla hyvin voimakas, jotta herätteen vaikutus voisi olla havaittavissa vielä kilometrien päässä värinälähteestä. Toisaalta maaperän ominaistaajuuden tulisi osua lähelle herätteen taajuutta, jolloin resonanssin myötä värähtely voisi teoriassa kulkea maaperässä pitkiä matkoja. Ilman resonanssi-ilmiötä värähtely pienenee melko nopeasti voimalasta pois päin siirryttäessä pääasiassa geometrisen vaimennuksen johdosta.</p> <p>Tuulivoimapuistojen turvaetäisyyden ollessa yli 1 km asutukseen nähden voidaan arvioida, ettei maavärähtelyä havaita. Kallion kauttakään välittyvän värähtelyn ei voida arvioida aiheuttavan näin suurilla etäisyyksillä havaintokynnyksen ylittävää värähtelyä (runkomelua).</p> <p>Muissa maissa tehdyissä mittauksissa on tehty havaintoja siitä, että tuulivoimaloiden aiheuttama maavärähtely voisi muodostua häiriöksi herkille seismisille asemille, joiden tarkoituksena on tunnistaa maanjäristyksiä ja maanalaisia ydinkokeita, mutta ihmisille ja rakennuksille ei ole havaittu tunnistettavissa olevia vaikutuksia.</p> <p>Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erilliselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Hankkeen YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa vaikutusten arvioinnin maa- ja kallioperään sekä pinta- ja pohjavesiin tekevät erikoistuneet asiantuntijat.</p>
<p>6) Osallinen 6</p> <p>Haluan esittää OAS:sta seuraavaa:</p> <p>1. <u>Luonto- ja luonnonsuojelulliset arvot</u></p>	

Vatula-Ulvaanharju on valtakunnallisesti merkittävää maisema-aluetta. Voimaloiden ympäristövaikutuksia ei ole todellisuudessa arvioitu suunnitellun kokoisille voimaloille. Jos hanketta viedään eteenpäin, on sille ehdottomasti haettava ympäristölupaa (naapuruussuhdelaki 17 §). Vatula-Ulvaanharjun alue on tärkeitä pohjavesialuetta. Vesiensuojelulain mukaan pohjavesien pilaamisen kielto on ehdoton ja hanke saattaa vaarantaa pohjavesiä.

2. Maisema ja kulttuuriympäristö

Maisemavaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden koon merkittävään kasvuun verrattuna esimerkiksi maisemavaikutusten arviointia koskevaan Ympäristöministeriön oppaaseen (Weckman 2006), (myös sähkösiirron osalta). Lisäksi maisemavaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota lähialueiden eri hankkeiden yhteisvaikutusten arviointiin. Tämän kokoluokan tuulivoimaloiden maisemahaitta ja sitä myöten alueen maisema-arvojen romahtaminen on ilmeistä. Suunnitellun kokoisilla voimaloilla on selkeä vaikutus alueen asumisviihtyvyyteen.

3. Melu ja välke

Ympäristöministeriön ja Valtioneuvoston laatimat tuulivoimaloiden melun mallinnus- ja mittausohjeet sekä ulkomelutaso ohjearvot ovat vuodelta 2014. Miten varmistetaan, etteivät annetut ohjearvot melun ja välkkeen osalta ylity, kun voimaloiden koot ovat kasvaneet eikä ohjearvoja ole samassa suhteessa haluttu päivittää? Melu ja välke tulevat vaikuttamaan asumismukavuuteen erityisesti niiden kohteiden osalta, jotka sijaitsevat suunnitellun voimala-alueen läheisyydessä. Yhdenvertainen asumisympäristö kuuluu meille kaikille ja pitäisi perustuslain 6 § olla meille kaikille taattu.

4. Hankkeen tavoitteet

Lähtökohtaisesti tuulivoimahankkeilta tai tuulivoimaloilta ei edellytetä ympäristölupaa. Tuulivoimaloilta voidaan tapauskohtaisesti edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa, mikäli niistä voi aiheutua naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista rasitusta. Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erillisselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta

Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa.

Maisemavaikutusten arviointi laaditaan vakiintunein käytännöin. Hankkeen YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa vaikutusten arvioinnin maisemaan ja kulttuuriympäristöön laatii kokenut maisema-arkkitehti, joka on erikoistunut tuulivoimahankkeisiin.

Melumallinnuksessa voimalan äänipäästö sisältää Ympäristöministeriön ohjeen mukaan voimalamallin takuu/tunnusarvon sekä varmuusarvon. Tarvittaessa voimaloiden äänipäästötaaso voidaan tuulipuiston käyttöönoton jälkeen mitata Ympäristöministeriön emissiomittausohjeen mukaisesti (3/2014).

<p>Hankkeen tavoitteissa mainitaan, että hankkeen toteutuksessa sillä olisi positiivisia taloudellisia vaikutuksia. Ikaalisten kaupunki ei ole esittänyt yhtäkään laskelmaa hankkeeseen liittyen. Usein esitetään, että tuulivoimaloilla olisi työllisyyttä lisäävä vaikutus. Valtakunnallisesti on kuitenkin osoitettu, että voimaloiden työllistävä vaikutus liittyy lähinnä rakennusvaiheeseen. On selvää, että tällaisen teollisuuden tuonti lähelle ihmisasutusta tulee vaikuttamaan asumisviihtyvyyteen ja saa esim. monen kesäasukkaan harkitsemaan mökinpaikkaa jostain muualta.</p> <p>5. <u>Yhteisöllisyys</u></p> <p>Arvioinnissa on myös käsiteltävä mikä vaikutus hankkeella on yhteisöllisyyteen. Esimerkiksi Vatulan kylässä hanke jakaa jyrkästi ihmisten mielipiteet. Osa asukkaista puhuu jo kyläyhteisön yhteisöllisyyden kadonneen, vaikkei yhtään voimalaa ole vielä rakennettu. Kaikkiaan tuulivoima rakentaminen asettaa Ikaalisten asukkaat eriarvoiseen asemaan. Osa asukkaista saa osakseen pelkät haitat.</p> <p>Edellä mainituista syistä esitän hankevaihtoehtoa VEO eli hanketta ei toteuteta ja siihen liittyvää sähkönsiirtoa ei rakenneta.</p>	<p>Hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia, ml. taloudelliset vaikutukset, arvioidaan osana YVA-menettelyä YVA-selostuksen yhteydessä. Vaikutusten arvioinnin tulokset ovat hyödynnettävissä osayleiskaavoituksessa.</p> <p>Hankkeen YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa arvioidaan vaikutuksia mm. ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen, terveyteen, alueen virkistyskäyttöön ja aineelliseen omaisuuteen. Ihmisiin kohdistuviin vaikutuksiin liittyen hankkeessa on laadittu paperinen ja sähköinen asukaskysely.</p> <p>Mielipide merkitään tältä osin tiedoksi.</p>
<p>7) Osallinen 7 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuulivoimahanke tulee määrätä ympäristöluvan varaiseksi suurten epävarmuustekijöiden johdosta ja syystä, että muuten vaikutusten seuranta ei ole mahdollista eikä haittavaikutuksiin voida puuttua eikä estää niitä. - Pohjavettä ei ole huomioitu selvityksessä kattavasti, miten selvitykset tehdään ja mitä selvitetään. Tarvitaan ympäristölupa vesilain perusteella. 	<p>Lähtökohtaisesti tuulivoimahankeilta tai tuulivoimaloilta ei edellytetä ympäristölupaa. Tuulivoimaloilta voidaan tapauskohtaisesti edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa, mikäli niistä voi aiheutua naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista rasitusta.</p> <p>Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erilliselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Linnustoselvityksiin tulee vaatia tarkat ja pitkäkestoiset parin- kolmen vuoden ajanjakson selvitykset. - Haittojen arviointi luontomatkailuelinkeinolle ja sen tulevaisuuden kehitykselle, tuulivoima estää luontomatkailun kehityksen vuosikymmenien ajaksi. - EU:n biodiversiteetti strategia on ristiriidassa Konikallion hankkeen kanssa. - Melumallinnuksia koskevat määräykset eivät vastaa Suomessa Ikaalisiin suunniteltuja hankkeita, koska tuulivoimamelua koskevat määräykset ovat vanhentuneet. - Näkymä vaikutukset tulee tehdä 3D tarkasteluna niin, että roottorien pyörivä liike voidaan kaikkina vuodenaikoina ja vuorokaudenaikoina havainnollistaa. - Koska tuulivoimaa perustellaan, että sen avulla voidaan vähentää päästöjä niin pitää tehdä todelliset ympäristöselaskelmat, joissa huomioidaan kuntien voimaloiden valmistusmaihin jättämät päästöt, kuljetukset, pystytys, purkaminen, romuttaminen ja kierrätys. Kun laskelmat on tehty voi kunnat arvioida, onko tuulivoima lopulta hiilineutraalia? - Vastuukysymykset tulee olla selvitetty kunnallisesti, nyt niihinkin liittyy epävarmuuksia, kuka on vastuussa ja mistä. <p>Vaihtoehdot 1 ja 2 edustavat kokoluokaltaan niin massiivista hanketta, josta ei ole kokemusperäistä tietoa. Varovaisuusperiaatetta tulee noudattaa. Kannatan hankevaihtoehtoa 0. Hanketta ei toteuteta ja kaavoitus keskeytetään.</p> 	<p>pohjavesialueelta. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan lausunnossa pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla.</p> <p>Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. Mielipide merkitään muilta osin tiedoksi.</p> <p>Määräykset eivät ole vanhentuneet, sillä ulkona sijaitsevien oleskelutilojen tuulivoimamelun ohjeavotaso tai sisämelutason toimenpiderajat eivät ole tuulivoimalamallista riippuvaisia, vaan ne ovat itsenäisiä arvoja perustuen annos-vastesuhdetutkimuksiin. Voimalan äänipäästötaaso on sen sijaan voimalamallista riippuvainen muuttuja.</p> <p>Osana maisemavaikutusten arviointia on laadittu videopohjainen havainnollistaminen, jossa voimaloiden näkymistä on mallinnettu eri vuorokaudenaikoina.</p> <p>Tällä hetkellä Suomen suurin tuotannossa oleva tuulivoimapuisto koostuu yli 40 tuulivoimalasta. Tuotannossa on lisäksi useita kymmenien voimaloiden tuulivoimapuistoja.</p>
---	---

<p>8) Osallinen 8 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin)</p> <p>Konikallio on täysin soveltumaton alue tuulivoimalle mm. sen tärkeiden pohjavesialueiden vuoksi sekä mm. valtakunnallisesti arvokkaan harjumaiseman ja muiden luonto- ja maisema-arvojen vuoksi. Tämän vuoksi vastustamme hanketta ja kaavahanke tulee lopettaa ja ainoa vaihtoehto ehdotetuista tuulivoima vaihtoehdoista on vaihtoehto VEO eli tuulivoimapuistoa ei tule rakentaa. Hanke on myös tämän hetkisen maakuntakaavan vastainen. Maankäytön ja rakennuslain MRL 39 määrittelemät yleiskaavan laadinnassa huomioon otettavat asiat kuten ekologinen kestävyys, asumisen tarpeet, mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön, ympäristöhaittojen vähentäminen, maiseman ja luontoarvojen vaaliminen sekä virkistysalueiksi soveltuvien alueiden riittävyys eivät toteudu. Pirkanmaan maakunta on valittu pioneerimaakunnaksi ns. LUMO-ohjelmaan, jonka tarkoitus on pysäyttää maakunnan luonnon monimuotoisuuden heikentyminen ja käynnistää muutosprosessi monimuotoisuuden vahvistamiseksi kaikissa ympäristöissä. Kuinka suunnitteilla oleva tuulivoima-alue, joka tulisi olemaan valtava teollisuusalue edistää ja ylläpitää luonnon monimuotoisuutta? Ottaen huomioon, että YVA:n mukaan alueella on runsaasti suojellisesti arvokkaita tai harvinaisia lajeja kuten Alaistenniitut-Siloisetkalliot välillä on useita pesimälintulajeja, kuten varpus-, ja viirupöllö, pikkusieppo ja hömötiainen sekä useita päiväpetolintulajeja? Kurjen päämuutto voi joinakin vuosina kulkea alueen poikki. Kalliomänniköissä on suhteellisen runsaasti uhanalaista töyhtöiaista. Myös metsoja havaittiin alueella. Lisäksi alueella ja sen ympäristössä voi esiintyä kaikkia Suomen suurpetolajeja. Ilveksestä on lukuisia havaintoja ja karhuja on havaittu alueella. Hankealueella ja voimajohtovaihtoehtojen läheisyyteen 5 km säteelle sijoittuu kolme Natura - aluetta ja 13 luonnonsuojelualuetta. Tuskin suunnitellut, maailman korkeimmat 350 m korkeat voimalat vahvistavat alueen luonnon monimuotoisuutta.</p>	<p>Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan erilliset pohjavesiselvitykset ja vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Selvitystulokset ovat hyödynnettävissä Konikallion osayleiskaavoituksessa.</p> <p>Suunnittelualueelle sijoittuu voimassa olevassa maakuntakaavassa kaksi lähekkäin sijaitsevaa tuulivoimatuotannolle osoitettua tv1-merkintää, joihin hankealueen rajausta perustuu. Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -oppaan mukaisesti maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajausta täsmennyvät kuntatason kaavassa tarkempien selvitysten perusteella (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016). Samoin oppaan mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisessa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Suunnittelualueen rajausta tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden aikana mm. laadittujen selvitysten perusteella. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeudella pyritään vastaamaan toimialan tekniseen kehitykseen nykyisin käytössä olevia voimaloita suuremmalla kokonaiskorkeudella. Pirkanmaan maakuntaliitto on omassa lausunnossaan Konikallion tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta todennut: ”Pirkanmaan maakuntakaavassa on hankealueelle osoitettu kaksi tuulivoima- aluetta. Pirkanmaan liitto toteaa, että suunnittelun tavoitteet ovat linjassa maakuntakaavan kanssa.” Voimassa oleva maakuntakaava merkintöineen ja määräyksineen otetaan huomioon osayleiskaavoituksessa ja hankkeen suunnittelussa.</p>
---	--

<p>Päinvastoin. Suuri osa metsää joudutaan kaatamaan voimaloiden, siirtolinjojen, rakennettavien teiden, työmaaparakkien tieltä, jotta saadaan mm. 125 metriä pitkät lavat kuljetettua jokaisen voimalan luo? Eli menetämme arvokkaita hiilinieluja. Ely on lausunnossaan vaatinut tarkempia lisäselvityksiä teollisuusalueen vaikutuksista ihmiseen, harjumaisemaan, pohjaveteen ja linnustoon. Selvityksiä ei ole tehty. Sen sijaan YVA lausunnossa väitettiin, että hankealueelle olisi jo laadittu seuraavat selvitykset: kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys, pesimälinnustoselvitys, päiväpetolintuselvitys, liito-orava - ja viitasammakkoselvitys, lepakkoselvitys, linnustoselvitys. Pyydettyä selvityksiä kävi ilmi, että niitä ei oltukaan tehty. Miten päättäjät, tai kukaan YVA:an tutustunut henkilö voi luottaa siihen, että YVA:ssa kerrotut asiat olisivat totta, kun Afryn valitsema tapa kertoa laadituista selvityksistä ei pidäkään paikkaansa? Miten tällaisen YVA:n ja näin puutteellisten selvitysten (käytännössä siis tyystin tekemättömien selvitysten) perusteella voidaan edes harkita lähteä kaavaprosessiin? Hämeenkyrön puolella päättäjät ovat ilmeisesti halunneet tehdä lisäselvityksiä miten tuulivoimalat vaikuttavat pohjavesiin, mutta Ikaalisten päättäjät eivät ole katsoneet tarpeelliseksi tutkia asiaa millään tavalla. Eräs valtuutettu sanoi asiaa kysyttäessä, ettei hän usko voimaloiden aiheuttavan pohjavesille ongelmia. Todella huolestuttavaa, millaiseen uskomukseen päättäjät perustavat mielipiteensä ja aikanaan kenties päätöksensä. Tietoista välinpitämättömyyttä sekä viranhaltijoilta, jotka eivät edes esitä esityslistoissa lisäselvitysten tarpeellisuutta, puhumattakaan päättäjistä. Ikaalisten puolella siirtolinjat menisivät pohjavesialueen läpi ja voimaloista tutkitusti aiheutuvalla maatarinällä voi olla vaikutuksia pohjavesiin. Pelkästään tämän tulisi huolestuttaa niin viranhaltijoita kuin päättäjiä. Niin kauan kuin näitä tutkimuksia ei tehdä tulee kaavaprosessi lopettaa. Hämeenkyrössä järjestetyssä kaavatilaisuudessa useampia henkilö yleisössä vaati ympäristölupien hakemista tuulivoimaloille. Ilmattaren edustaja sanoi, että se ei ole heille ongelma. Mikäli tuulivoimala -alue rakennettaisiin, olisi todella tarkoituksellista ja tuottamuksellista</p>	<p>Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. Hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia, ml. mielipiteessä esitetyt seikat, arvioidaan osana YVA-menettelyä YVA-selostuksen yhteydessä. Vaikutusten arvioinnin tulokset ovat hyödynnettävissä osayleiskaavoituksessa.</p> <p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainittujen selvitysten maastotöitä on tehty vuoden 2021 ja vuoden 2022 aikana. Osa maastotöistä on valmistunut vuoden 2022 kevääseen mennessä ja osaa selvityksistä on täydennetty edelleen kesän ja syksyn maastokaudella 2022. Selvitystöiden tulokset raportoidaan osana laadittavaa YVA-selostusta sekä osayleiskaavaluonnoksia.</p> <p>Konikallion YVA-menettely ja osayleiskaavojen laadinta toteutetaan rinnakkain mutta erillismenettelyinä siten, että YVA-menettelyn selvitykset ja muu materiaali on hyödynnettävissä osayleiskaavoituksessa.</p> <p>Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan erilliset pohjavesiselvitykset ja vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Selvitystulokset ovat hyödynnettävissä Konikallion osayleiskaavoituksessa.</p>
---	---

<p>Hämeenkyrön kunnan ja Ikaalisten kaupungin päättäjien taholta olla vaatimatta ympäristölupia.</p>	
<p>9) Suomen Luonnonsuojeluliiton Ikaalisten yhdistys ry / Kyrön Luonto Ry / Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin)</p> <p>Kaavoitus on kiinteästi yhteydessä hankkeen ympäristövaikutusten arviointiprosessiin. YVA-menettelyn yhteydessä tehtävät selvitykset ja vaikutusten arvioinnit toimivat myös kaavoituksen selvityksineistoina. Kuntien tuulivoimakaavat laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain MRL:n 77 a §:n mukaisina kaavoina siten, että voimaloiden rakennusluvut voidaan myöntää suoraan osayleiskaavan perusteella. Käytännössä tämä merkitsee, että huolimatta ympäristövaikutusten arvioinnin tuloksista, kaavojen hyväksyminen tarkoittaa rakennuslupaa kaikille 15 voimalalle.</p> <p>Osayleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon yleiskaavan yleiset sisältövaatimukset (MRL 39 §) koskien niin yksittäisten tornien sijoittamista kuin koko hankkeen vaikutuksia. Lisäksi on huomioitava tuulivoimayleiskaavan erityiset sisältövaatimukset (MRL 77 b §): 1) yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta maankäyttöä; 2) suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön; 3) tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää.</p> <p>Pyrimme tässä mielipiteessä nostamaan esille hankealueen luonnon erityispiirteitä sekä kannustaa pohtimaan, kuinka mahdollisesti toteutettavan hankkeen haitallisia ympäristövaikutuksia voitaisiin vähentää. Lisäksi haluamme muistuttaa, että hanke sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaan Vatulan-Ulvaanharjun maisema-alueen välittömään läheisyyteen. Asiassa tulisi käydä laaja</p>	<p>Yleiskaavaprosessi ja rakennuslupamenettely ovat toisistaan erillisiä prosesseja. Rakennuslupapäätökset tehdään kunkin tuulivoimalan osalta erikseen. Osayleiskaavan hyväksyminen ei automaattisesti tarkoita myönteistä rakennuslupaa, vaan rakennusluvan myöntämisen edellytykset arvioidaan omana prosessinaan. Tuulivoimaloiden rakentaminen edellyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaista rakennuslupaa. Lupia haetaan kunnan rakennuslupaviranomaisilta, jotka lupaa myöntäessään tarkistavat, että suunnitelma on vahvistetun yleiskaavan ja rakennusmääräysten mukainen. Rakennuslupa tarvitaan ennen rakentamisen aloittamista ja luvan myöntäminen edellyttää, että ympäristövaikutusten arviointimenettely on loppuun suoritettu.</p> <p>Kuten mielipiteessä on edellä todettu, maankäyttö- ja rakennuslain 77 a § mukaisesti ”Rakennuslupa tuulivoimalan rakentamiseen voidaan 137 §:n 1 momentin estämättä myöntää, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa on erityisesti määrätty kaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena”. Hankkeen edellyttämät muut luvat, suunnitelmat ja päätökset on esitelty Konikallion tuulivoimahankkeen ja hankkeen sähkönsiirtoon liittyvän 110 kV:n voimajohdon Ympäristövaikutusten arviointiohjelman kappaleessa 8. Osayleiskaavat yksistään eivät suoraan mahdollista hankkeen toteuttamista.</p>

arvokeskustelu: onko teollisen mittakaavan tuulivoimarakentaminen yleensä sovitettavissa alueelle, jonka luonnonympäristö ja kulttuurihistoria muodostavat erityisen kokonaisuuden. Kaavoitus on päätöksenteossa ratkaisevassa roolissa, sillä osayleiskaavat mahdollistavat suoraan hankkeen toteuttamisen riippumatta ympäristövaikutusten arvioinnin loppupäätelmästä.

YVA-arviointi on huomioitava kaavaprosessissa

Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa (YVA) tarkastellaan VE1 vaihtoehdon 15 voimalaa ja VE2 vaihtoehdon 11 voimalaa, sekä ns. nollavaihtoehtoa, jossa tuulipuistoa ei rakenneta. Tuulivoimalan yksikköteho on 6–10 MW ja voimaloiden kokonaiskorkeus enimmillään 350 metriä.

Voimaloiden määrää vähentämällä ja sijoittelua muuttamalla voidaan vähentää hankkeen haitallisia vaikutuksia sekä ihmisten että luonnon kannalta. Alustavan suunnitelman mukaan lyhimmät etäisyydet voimaloista asuinrakennuksiin ovat noin 1,5 kilometriä. Etäisyyttä asutukseen tulisi kasvattaa. Tuulivoiman hyväksyttävyyden uusiutuvana energiana edellyttää lähiyhteisön hyväksyntää. Eri kunnissa on tehty linjauksia, joissa on määritelty vähimmäisetäisyyksiä asutukseen, tavallisesti kahdesta kolmeen kilometriin.

YVA-arvioinnin tulokset tulee ottaa täysimääräisesti huomioon kaavaprosessissa. Pirkanmaan ELY-keskus toteaa muun muassa, että ”arviointiohjelmassa ei ole esitetty olemassa olevaa ja suunniteltua voimajohtoverkosta ja myös tämä kokonaisuus tulee käydä läpi ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa”.

Tuulipuisto ja voimajohto lisäävät metsien pirstoutumista

Tuulivoima-alue koostuu tuulivoimaloista perustuksineen, niitä yhdistävistä tiestöstä, maakaapeleista tai ilmajohdoista sekä tuulipuiston sähköasemasta. Tuulipuisto liitetään sähköverkkoon jakeluverkkoyhtiö Caruna Oy:n suurjänniteverkkoon uudella, noin 14–15 km pituisella 110 kV voimajohdolla, joka toteutetaan

YVA-menettelyssä ja sen yhteydessä laadittavissa selvityksissä tuotetaan osayleiskaavoituksessa hyödynnettävää tietoa. Mm. voimajohtoverkosta koskevat seikat tarkentuvat edelleen YVA-selostusvaiheessa, osayleiskaavoituksen seuraavissa vaiheissa sekä hankesuunnittelun edetessä.

Mielipiteessä huomioituja seikkoja käsitellään YVA-selostuksen sekä kaavaselostuksen vaikutusten arvioinneissa. Mielipide merkitään seuraavilta osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

ilmajohtona tai maakaapelina. Tiedossa on, että nykyinen sähköverkon kapasiteetti ei riitä vaan tarvitaan sähköverkon vahvistamista.

Voimaloiden perustukset, maa-aineksen otto ja rakennettava tiestö vievät huomattavasti metsäalaa. Myös voimajohtolinjoilla on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Kaikki tämä rakentaminen pirstoo yhtenäisiä metsäalueita, vähentää metsäpinta-alaa ja vaikuttaa heikentävästi luonnon hiilivarastoihin ja hiilen sidontaan. Metsien pirstoutuminen tulee ymmärtää myös ekologisena ilmiönä: elinympäristön laatu heikkenee, kun suurempi metsäalue jakaantuu erillisiksi laikuiksi ja reunavaikutus kasvaa.

Lajiston elinympäristöt ja kulkuyhteydet on huomioitava

Suunnittelualueen itäpuolella sijaitsee Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura 2000 alue (FI0309001). Kohde kuuluu myös valtakunnalliseen harjujen suojeluohjelmaan. Sen suojeluarvot ovat erityisesti geologisia, mutta harjualue on myös biologisesti arvokas.

Harjuluonto ylläpitää erityisiä luontotyyppejä. Harjujen valorinteet ovat luontotyyppeinä Etelä-Suomessa arvioitu erittäin uhanalaisiksi (EN). Vatulanharjun eteläinen paahderinne on hyvin edustava, ja se on ollut mukana useissa valtakunnallisissa luonnonhoitohankkeissa. Vatulanharjun-Ulvaanharjun alueella tiedetään esiintyvän myös harvalukuista kehrääjää ja silmälläpidettävää (NT) kangaskiurua. Kaavoituksessa on otettava huomioon hankkeen vaikutukset harjuluontoon ja esimerkiksi em. lajien esiintymiseen.

Välittömästi hankealueen länsipuolella sijaitsevat Sunttineva ja Porrasneva ovat valtakunnallisen soidensuojelun täydennysesityksen (SSTE) kohteita, joista on tarkoitus muodostaa virallisia luonnonsuojelun alueita. Nämä suot yhdessä länsipuolella sijaitsevan Pitkälähti-Jouhinevan (SSTE) kanssa muodostavat ympäristöineen Ikaalisten olosuhteissa edustavan, erämaisen kokonaisuuden, jolla on suuri merkitys suoluonnolle.

Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. Mielipide merkitään seuraavilta osin muutoin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

Alueen arvosta kertovat esimerkiksi havainnot sääksestä ja maakotkasta. Petolintujen esiintyminen ja lintujen käyttämät kulkureitit on selvitettävä ja huomioitava hankkeen toteutuksessa. Teollisten hankkeiden yhteydessä on tiedossa tapauksia, joissa sääksen pesäpuun ympärille on määritelty kahden kilometrin turvaetäisyys.

Noin 600 metrin etäisyydellä alueen kaakkosreunasta Teerinevalla sijaitsee yksityinen luonnonsuojelualue (YSA205389), jonka vieressä on myös virallinen SSTE-kohde.

Valtaosa hankealueesta on ojitettua, pitkälle muuttunutta suomaata sekä voimakkaasti käsiteltyä metsää. Alueen merkitys lajistolle perustuu alueen asumattomuuteen ja yhtenäisen metsäalueen kokoon: alue tunnetaan hirvien talvehtimisalueena sekä kanalintujen, kuten teeren ja metson vahvana esiintymisalueena. Alueen vesiuomissa tiedetään esiintyvän majavia.

Alueelta on tiettävästi myös riekkohavaintoja, vaikka lajin eteläisimmät tunnetut esiintymät sijaitsevat linjalla Pohjois-Parkano - Kíhniö - Virrat. Koska riekko on lajina arvioitu vaarantuneeksi (VU) ja se esiintyy (Pohjois-)Pirkanmaalla esiintymisalueensa etelärajoilla, tulisi riekon esiintyminen alueella selvittää. Edelleen hirvien, kanalintujen ja majavan esiintyminen alueella tulee selvittää ja hankkeen vaikutukset lajeille on arvioitava.

Valtakunnallinen maisema-alue ja tärkeä pohjavesialue

Valtioneuvosto teki marraskuussa 2021 päätöksen valtakunnallista maisema-alueista (VAMA 2021). Ympäristöministeriön laatimassa kohdelistan tarkistuksessa Pirkanmaan harjumaisemat - kohde nostettiin uutena kohteena valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi. Kohde muodostuu kahdeksasta harjumaisemakohteesta, joista Vatulaharjun-Ulvaanharjun selänne on läntisin. Kohteet sijaitsevat Suomen pisimmällä yhtenäisellä sora- ja hiekkamuodostumalla, lähes 200 kilometriä pitkällä saumamuodostumalla.

Hankealueelle on tehty hankkeen YVA-selostuksessa ja osana osayleiskaavoitusta raportoivat linnustaselvitykset, ml. lintujen muutonseuranta, pöllöselvitys ja päiväpetolintuselvitys.

Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. Tuulivoima-alueen toteutuessa aiheutuu aina maisemavaikutuksia ja laajimmille ulottuvat vaikutukset kohdistuvat nimenomaan maisemaan. Visuaaliset vaikutukset kohdentuvat alueille, jolta avautuu näkymäakseleita kohti tuulivoima-aluetta. Mielipide merkitään seuraavilta osin muutoin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat edustavia esimerkkejä suomalaisesta kulttuuri- ja luonnonperinnöstä. Pirkanmaan harjumaisemat ml. Vatulan-Ulvaanharju ovat kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita, jotka ovat toimineet historiallisina kulkureitteinä, asutusmaiseman runkoina ja matkailullisesti merkittävänä näköalapaikkoina. Nykyisin Vatulanharju on tärkeä liikunta- ja virkistymiskohde.

Vatulan-Ulvaanharju on tärkeä osa Pirkanmaan ainutlaatuista harjumaisemakokonaisuutta. Luonnonvoimien muovaamat harjut ovat erikoisuuksia, joiden erityisen luonnon ja maisemien merkityksestä tulisi käydä arvokeskustelua: kuuluuko teollinen rakentaminen erityisille luonnon arvoalueille, vai pitäisikö tuulivoimarakentamista sijoittaa ennemminkin jo rakennettuun ympäristöön? Luonnon vuosituhansien aikana muovaama maisema voidaan muuttaa muutamassa vuodessa teollisella rakentamisella.

Myös Pirkanmaan Ely-keskus muistuttaa YVA-lausunnossaan, että hankkeen vaikutuksiin Vatulanharjun-Ulvaanharjun arvokkaaseen maisemaan osana Pirkanmaan harjumaisemat kohdetta on kiinnitettävä erityistä huomiota. Esimerkiksi maisemasovitteita tulee tehdä riittävästi Vatulanharjun-Ulvaanharjun alueelta siten, että niistä välittyy katsojalle konkreettisesti tuulivoimaloiden vaikutus harjulta avautuvassa maisemassa (mm. harjualueen näköalapaikat) ja myös ympäristöstä harjun suuntaan. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppaassa Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa (Suomen ympäristö 1/2016) annetut ohjeistukset.

Geologisen, ekologisen ja kulttuurihistoriallisen arvon lisäksi Vatulan-Ulvaanharju on merkittävä pohjaveden muodostumisalue. Myös Ely-keskus korostaa, että pohjoisella sähkölinjayhteysvaihtoehdolla ei tule vaarantaa pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä tai pohjavedestä riippuvaisten vesi- tai maaekosysteemien tilaa.

Yhteenveto

<p>Yhteenvedon toteamme, että Konikallion tuulivoimahanke sijoittuu valtakunnallisesti merkittävän ja pohjavesivarantona tärkeän, luonnonhistoriallisen harjumuodostuman välittömään läheisyyteen. Kaava mahdollistaa 15 tuulivoimayksikön rakentamisen maksimikorkeudessaan huolimatta ympäristövaikutusten arviointiprosessin etenemisestä. Myönteinen rakentamispäätös olisi ensimmäinen, jossa tuulivoimarakentaminen sallittaisiin valtakunnallisen maisema-alueen välittömään läheisyyteen.</p> <p>Kaavoittajilla ja varsinaisilla päätöksentekijöillä on siis suuri vastuu. Jotta päättäjillä on tarvittavat taustatiedot, riittävät selvitykset alueen luonnosta ja lajistosta sekä kattava arviointi hankkeen ympäristövaikutuksista ja yhteisvaikutuksista muiden hankkeiden kanssa ovat tarpeen.</p>	<p>Osayleiskaava- ja YVA-menettelyissä tutkitaan hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia ja sen maankäytöllisiä edellytyksiä. Osayleiskaavan hyväksyminen ei ole varsinainen rakentamispäätös. Suomessa on meneillään tuulivoimahankkeita ja niiden osayleiskaava-prosesseja, jotka sijoittuvat valtakunnallisten maisema-alueiden välittömään läheisyyteen.</p>
<p>10) Elinympäristömme puolesta ry (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin)</p> <p>Konikallio on tällaiselle, maailman suurimmalle tuulivoimateollisuusalueelle, jollaista ei ole vielä missään päin maailmaa, täysin soveltumaton alue tärkeiden pohjavesialueiden vuoksi sekä mm. valtakunnallisesti arvokkaan harjumaiseman ja muiden luonto- ja maisema-arvojensa vuoksi. Yhdistyksemme vastustaa hanketta ja kaavahanke tulee lopettaa ja ainoa vaihtoehto ehdotetuista tuulivoima vaihtoehdoista on vaihtoehto VEO- eli tuulivoimapuistoa ei tule rakentaa. Hanke on myös nykyisen maakuntakaavan vastainen. Maankäytön ja rakennuslain MRL 39 määrittelemät yleiskaavan laadinnassa huomioon otettavat asiat kuten ekologinen kestävyys, asumisen tarpeet, mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön, ympäristöhaittojen vähentäminen, maiseman ja luontoarvojen vaaliminen sekä virkistysalueiksi soveltuvien alueiden riittävyys eivät toteudu. Pirkanmaan maakunta on valittu pioneerimaakunnaksi ns. LUMO-ohjelmaan, jonka tarkoitus on pysäyttää maakunnan luonnon monimuotoisuuden heikentyminen ja käynnistää muutosprosessi monimuotoisuuden vahvistamiseksi kaikissa</p>	<p>Suunnittelualueelle sijoittuu voimassa olevassa maakuntakaavassa kaksi lähekkäin sijaitsevaa tuulivoimatuotannolle osoitettua tv1-merkintää, joihin hankealueen rajausta perustuu. Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -oppaan mukaisesti maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajausta täsmennyvät kuntatason kaavassa tarkempien selvitysten perusteella (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016). Samoin oppaan mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisessa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Suunnittelualueen rajausta tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden aikana mm. laadittujen selvitysten perusteella. Pirkanmaan maakuntaliitto on omassa lausunnossaan Konikallion tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta todennut: <i>"Pirkanmaan maakuntakaavassa on hankealueelle osoitettu kaksi tuulivoima- aluetta. Pirkanmaan liitto toteaa, että suunnittelun tavoitteet ovat linjassa</i></p>

ympäristöissä. Suunnitteilla oleva tuulivoima teollisuusalue ei edistä eikä ylläpidä luonnon monimuotoisuutta. YVA:n mukaan alueella on runsaasti suojelullisesti arvokkaita tai harvinaisia lajeja kuten Alaistenniitut-Siloisetkalliot välillä on useita pesimälintulajeja, kuten varpus-, ja viirupöllö, pikkusieppo ja hömötiainen sekä useita päiväpetolintulajeja. Kurjen päämuutto voi joinakin vuosina kulkea alueen poikki. Kalliomänniköissä on suhteellisen runsaasti uhanalaista töyhtötiasta. Myös metsoja havaittiin alueella. Lisäksi alueella ja sen ympäristössä voi esiintyä kaikkia Suomen suurpetolajeja. Ilveksestä on lukuisia havaintoja ja karhuja on havaittu alueella. Hankealueella ja voimajohtovaihtoehtojen läheisyyteen 5 km säteelle sijoittuu kolme Natura - aluetta ja 13 luonnonsuojelualuetta. Hiilinieluja eli metsää katoaa alueelta valtava määrä voimaloiden, siirtolinjojen, rakennettavien teiden, työmaaparakkien tieltä, jotta 125 metriä pitkät lavat saadaan kuljetettua jokaisen voimalan luo. Ely on lausunnossaan vaatinut tarkempia lisäselvityksiä teollisuusalueen vaikutuksista ihmiseen, harjumaisemaan, pohjaveteen ja linnustoon. Selvityksiä ei ole tehty. YVA lausunnossa väitettiin, että hankealueelle olisi jo laadittu seuraavat selvitykset: kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys, pesimälinnustoselvitys, päiväpetolintuselvitys, liito-orava - ja viitasammakkoselvitys, lepakkoselvitys, linnustoselvitys. Kävi ilmi, että niitä ei oltukaan tehty. Virheellisten ja puutteellisten YVA-selvitysten vuoksi kaavaprosessia ei voi jatkaa. Myöskään tuulivoiman vaikutuksista pohjavesiin ei ole tehty selvityksiä. Ennenkuin nämä on tehty, tulee kaavaprosessi keskeyttää. Hämeenkyrössä järjestetyssä kaavatilaisuudessa Ilmattaren edustaja sanoi, että ympäristölupien hakeminen voimaloille ei ole heille ongelma. Mikäli tuulivoimala -alue rakennettaisiin, olisi todella tarkoituksellista ja tuottamuksellista Hämeenkyrön kunnan ja Ikaalisten kaupungin päättäjien taholta olla vaatimatta ympäristölupia.

maakuntakaavan kanssa.” Voimassa oleva maakuntakaava merkintöineen ja määräyksineen otetaan huomioon osayleiskaavoituksessa ja hankkeen suunnittelussa.

Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. Hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia, ml. mielipiteessä esitetyt seikat, arvioidaan osana YVA-menettelyä YVA-selostuksen yhteydessä. Vaikutusten arvioinnin tulokset ovat hyödynnettävissä osayleiskaavoituksessa.

Konikallion tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmassa sekä Konikallion Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainittujen selvitysten maastotöitä on tehty vuoden 2021 ja vuoden 2022 aikana. Osa maastotöistä on valmistunut vuoden 2022 kevääseen mennessä ja osaa selvityksistä on täydennetty edelleen kesän ja syksyn maastokaudella 2022. Selvitystöiden tulokset raportoidaan osana laadittavaa YVA-selostusta sekä osayleiskaavaluonnoksia.

Hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia, ml. pohjaveteen kohdistuvat vaikutukset, arvioidaan osana YVA-menettelyä YVA-selostuksen yhteydessä. Vaikutusten arvioinnin tulokset ovat hyödynnettävissä osayleiskaavoituksessa.

2 Kaavan luonnosvaiheen palaute ja vastineet

2.1 Viranomaisten lausunnot

2.2 Osallisten mielipiteet

3 Kaavan ehdotusvaiheen palaute ja vastineet

3.1 Viranomaisten lausunnot

3.2 Osallisten muistutukset